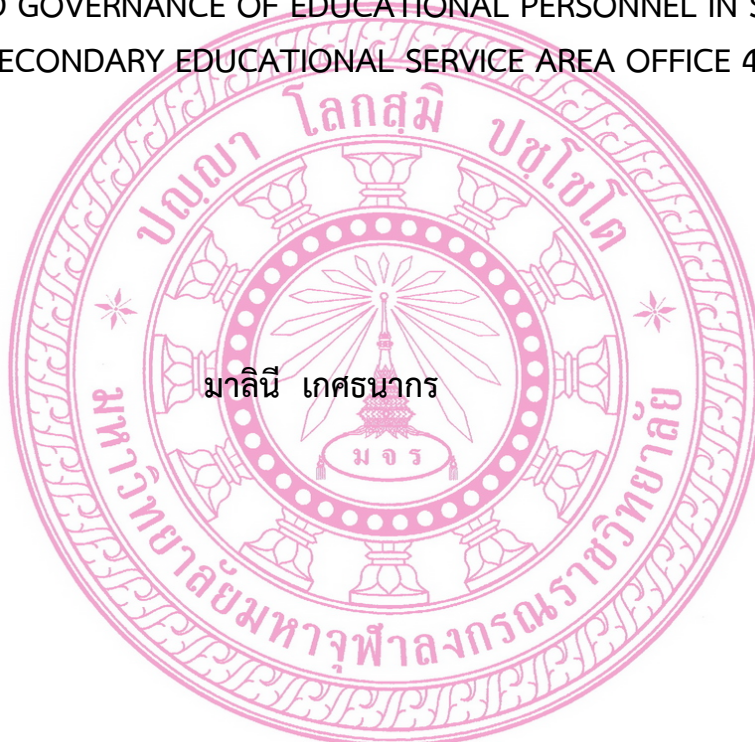

การบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษา
โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒
THE MANAGEMENT OF STUDENTS' AFFAIRS IN ACCORDANCE WITH
BUDDHIST GOOD GOVERNANCE OF EDUCATIONAL PERSONNEL IN SCHOOLS
UNDER SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 42

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๕๖

การบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษา
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒

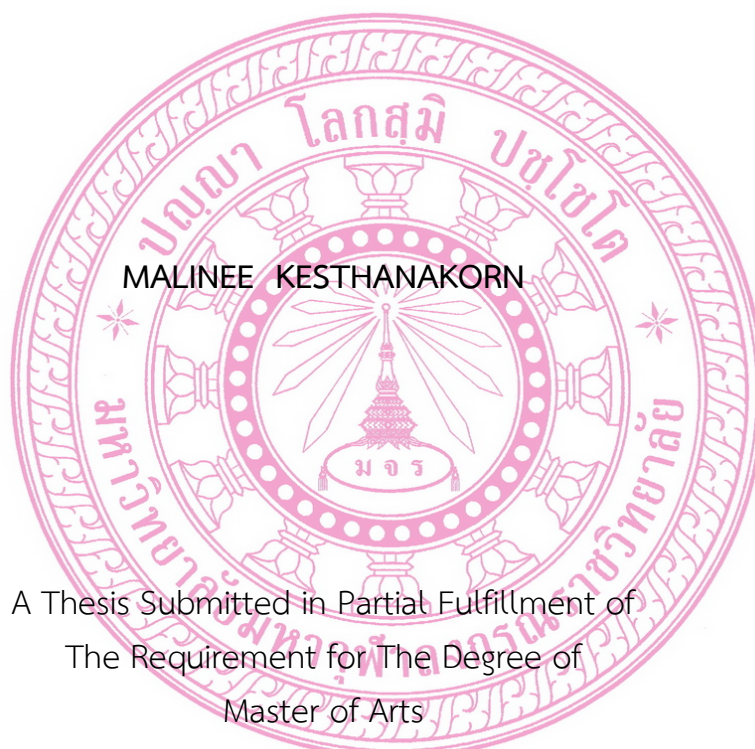

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๕๖

(ลิขสิทธิ์เป็นส่วนของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

THE MANAGEMENT OF STUDENTS' AFFAIRS IN ACCORDANCE WITH
BUDDHIST GOOD GOVERNANCE OF EDUCATIONAL PERSONNEL IN SCHOOLS
UNDER SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 42

MALINEE KESTHANAKORN

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of
The Requirement for The Degree of
Master of Arts

(Educational Administration)

Graduate School

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Bangkok, Thailand

C.E. 2013

(Copyright by Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยอนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
เรื่อง
“การบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของ บุคลากรทางการศึกษา โรงเรียน
มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ ”เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา

.....
(พระสุธีธรรมานุวัตร, ผศ.ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจสอบบัณฑิตวิทยาลัย ประธานกรรมการ

(พระครูปลัดมารุต วรมงคลโธ, ผศ.ดร.)

..... กรรมการ

(พระราชวชิรเมธี, ดร.)

..... กรรมการ

(ศาสตราจารย์ดร.กาญจนา เจริญชัย)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อานนท์ เมธีวรฉัตร)

คณะกรรมการควบคุมบัณฑิตวิทยาลัย พระราชวชิรเมธี ดร. ประธานกรรมการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์อานนท์ เมธีวรฉัตร กรรมการ

ชื่อผู้วิจัย

(นางสาวมาลินี เกศธนากร)

- ชื่อวิทยานิพนธ์** : การบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒
- ผู้วิจัย** : นางสาวมาลินี เกศธนากร
- ปริญญา** : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)
- คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์**
- : พระราชวชิรเมธี, ด.ม.ธ.ศ., พธ.บ., ศษ.บ., อ.ม., ศษ.ด. (การบริหารการศึกษา)
 - : ผศ.อานนท์ เมธีวรฉัตร ป.ธ.๖ ศษ.บ., พธ.บ., กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)
- วันที่สำเร็จการศึกษา** : /มีนาคม/ ๒๕๕๗

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของ บุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี) ๒) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของของบุคลากร ทางการศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี) โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ๓) เพื่อเสนอแนวทางการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธในการการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี)

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา (ผู้อำนวยการ หรือรองผู้อำนวยการ) ครูหัวหน้างานกิจการนักเรียน และ ครูที่ปรึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ รวมทั้งสิ้น ๕๕ โรงเรียน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา ๓๓คน ครูหัวหน้างานกิจการนักเรียน ๓๓ คน การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างครูที่ปรึกษาโดยการเปิดตารางขนาดกลุ่มตัวอย่างสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๒๘๕ คน จากประชากรจำนวน ๑,๐๕๓ รวมกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา ๓๕๑ คน

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อใช้เก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics)

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน ๒๒๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๔ เพศชาย ๑๒๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๖

ด้านประสบการณ์ทำงานพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีประสบการณ์ทำงานมากกว่า ๑๐ ปี มากที่สุด จำนวน ๑๘๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๒.๗ ลำดับรองลงมามีประสบการณ์ทำงานต่ำกว่า ๕ ปี จำนวน ๙๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๘ ลำดับสุดท้ายมีประสบการณ์ทำงาน ๕-๑๐ ปี จำนวน ๗๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๕

ด้านสถานภาพ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นครูที่ปรึกษา จำนวน ๒๘๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๑.๒ ส่วนสถานภาพผู้บริหารและหัวหน้างานกิจการนักเรียน มีจำนวน ๓๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๙.๔

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของของบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานกิจการนักเรียน ตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๘ สำหรับผลการพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา อยู่ในระดับมากทุกข้อ

อุปสรรคที่พบในการบริหารงานกิจการนักเรียนมาจาก บุคลากรทางการศึกษาไม่สามารถนำกฎระเบียบมาใช้ได้อย่างเต็มที่ แนวทางการปฏิบัติตนของ ผู้ปฏิบัติงานฝ่ายต่างๆ ยังไม่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน มีความเหลื่อมล้ำในการทำงาน ทำให้ขาดการประสานงานและลดขั้นตอนในการดำเนินงาน ผู้ร่วมงานทั้งนี้ผู้ปฏิบัติงาน มักไม่แสดงความคิดเห็นในที่ประชุมและไม่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานด้านต่างๆ ขาดการมีส่วนร่วมในการร่วมคิด ลงมือทำและตัดสินใจรวมถึงกันร่วมรับผิดชอบ ทำให้การดำเนินงานไม่ต่อเนื่อง ไม่มีการประชุมวางแผนและปรึกษาหารือกัน และขาดจิตสำนึกในการใช้ทรัพยากรและขาดการวางแผนในการทำงาน ไม่คำนึงถึงผลที่ได้รับและความคุ้มค่าในการใช้ทรัพยากร

แนวทางการนำหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาด้านนิติธรรม : คือการใช้นโยบายของโรงเรียนเป็นมาตรฐาน โดยมีการลงมติเห็นชอบจากที่ประชุมโดยการบริหารจัดการ มีการใช้หลักสามัคคีธรรมในการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาอย่างมีส่วนร่วมและเป็นไปอย่าง ยุติธรรม มีการ นำเสนอผลงานการจัด กิจกรรม หรืองานให้สาธารณชนทราบอย่างต่อเนื่องเป็นปัจจุบันโดยการจัดทำสารสนเทศเฉพาะด้านงานกิจการนักเรียน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เที่ยงตรง เป็นปัจจุบัน และ ใช้หลักสุจริต ๓ เพื่อให้ สามารถตรวจสอบ กระบวนการทำงานได้อย่างโปร่งใสและ สร้างองค์กรให้เป็นระบบ โดยเน้นการมีส่วนร่วมจากชุมชน สร้างเครือข่ายผู้ปกครองเพื่อเข้ามาดูแลช่วยเหลือนักเรียน

Dissertation Title : The Management of Students' Affairs in accordance with Buddhist Good Governance of Educational Personnel in Schools under Secondary Educational Service Area Office 42

Researcher : Miss MalineeKesthanakorn

Degree : Master of Arts (Educational Administration)

Dissertation Supervisory Committee

: Dr. PhrarajavacirametheePali IX, B.A., M.A., Ph.D.

: Asst. Prof. Anond Methevarachatra, Pali VI, B.A., B.Ed., M.Ed.

Date of Graduation : March 2013

ABSTRACT

This research had 3 objectives : 1) to study the management of students' affairs in accordance with Buddhist Good Governance in schools under the Secondary Educational Service Area Office 42 (Nakhon Sawan-Uthaithani), 2) to compare the opinions of administrators and teachers towards the management of students' affairs in accordance with Buddhist Good Governance of the educational personnel in the schools under the Secondary Educational Service Area Office 42 (Nakhon Sawan-Uthaithani) classified according to the individual's factors and 3) to suggest the guidelines of applying Buddhist Good Governance into the management of students' affairs in schools under the Secondary Educational Service Area Office 42 (Nakhon Sawan-Uthaithani).

The population of this research was 33 schools' administrators (Directors or Deputy Directors), 33 head teachers of students' affairs and 285 counselors from 1,053 population of 58 schools under the Secondary Educational Service Area Office 42 (Nakhon Sawan-Uthaithani). The researcher fixed the amount of the counselors by using the accomplished table of Krejcie and Morgan. Therefore, 351 persons were the total amount of the population to be studied in this research.

The research was a quantitative research. Questionnaire was used as a research tool in order to collect the data. Data analysis of the group sampling appeared in the form of descriptive statistics.

The results revealed that most of the persons who answered the questionnaires were 226 females which was 64.4% and 125 males of 34.6%.

On working experiences, it was found that 185 persons who answered the questionnaires which was 52.7% had their working experiences for more than 10 years which was the highest amount. The following group which was 94 persons of 26.8% had their working experiences below 5 years. And the last group consisting of 72 persons which was 20.5% had their working experiences ranging from 5-10 years.

On their status conditions, it appeared that most of the persons who answered the questionnaires were 285 counselors which was 81.2% while the schools' administrators and head teachers of students' affairs consisting of the same amount which were 33 persons figured it out as 9.4%.

The result on analyzing the opinions of the persons who answered the questionnaires towards the management of students' affairs in accordance with Buddhist Good Governance of the personnel in the secondary schools, it disclosed that their opinions as a whole figure showed in the high level ($\bar{x} = 4.0$). When considered on each items, it was found that their opinions appeared in the high level for all items.

The problems and obstacles found in the management of students' affairs came from the personnels could not fully use the regulations, the guidelines of the performances of different departments were not running in the same conditions which showed an unequality in working caused the lack of coordination and reduced the operation's steps of the colleagues. The operators neither showed their opinions in the meetings nor participated any performances, lack of participation in thinking, operating and making any decisions, including responsibilities which were the cause of uncontinuity in any operations, no meetings and consultations for any plans, lack of conscious minds in using any resources with well planning and did not realize of the results and the worthiness in the usage of the resources.

The guidelines of applying Buddhist Good Governance into the management of students' affairs in schools were using the schools' policies as the main standard with the agreements from the meetings by managing every related departments to create participation in order to suggest ways to solve any problems fairly, submission of the production, exhibitions of the activities or jobs showed to the public continuously to the present time through the periodics reporting only the jobs of students' affairs for some accurate and update information and could be inspected the working process transparently, including to build systematic organization by emphasizing on the community's participation, creating the parents' network to take care and provide any help for the students.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี โดยได้รับความกรุณาอย่างสูงจาก พระราชวชิรเมธี ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์อานนท์ เมธีวรฉัตร กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ และตรวจแก้ไขในการดำเนินการจัดทำวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยมีความซาบซึ้งและถือเป็นพระคุณอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณทั้งสองท่านเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ในสาขาการบริหารการศึกษาทุกท่าน ที่ได้กรุณาประสาทวิชาความรู้ และให้คำแนะนำด้วยดีเสมอมา ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้กรุณาตรวจสอบ ให้คำแนะนำในการจัดทำ แบบสอบถามในการวิจัย ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๔๒ จังหวัดนครสวรรค์ และ จังหวัดอุทัยธานีทุกท่าน ที่ได้กรุณาตอบแบบสอบถาม ให้ความคิดเห็น ทำให้ได้ข้อมูลครบถ้วนในการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ผู้เป็นกำลังใจให้แก่ผู้วิจัยเสมอมา คุณค่าและประโยชน์คุณงามความดีอันเกิดจากจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแต่บิดา มารดา อันเป็นที่เคารพยิ่ง และขอน้อมบูชาท่านบูรพาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสา ทวิชาความรู้ด้วยความรัก และเมตตาตลอดจนคณาจารย์และเพื่อนนิสิตปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา รุ่นที่ ๒ ทุก ๆ ท่านที่ให้กำลังใจช่วยเหลือจนกระทั่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี

มาลินี เกศธนากร

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ	ก
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
คำอธิบายชื่อย่อในคัมภีร์พระไตรปิฎก	ฎ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๔
๑.๓ ขอบเขตของการวิจัย	๕
๑.๔ ปัญหาที่ต้องการทราบ	๕
๑.๕ สมมติฐานการวิจัย	๗
๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๘
๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับ	๙
บทที่ ๒ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๑๐
๒.๑ แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับธรรมาภิบาล	๑๐
๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักเรียน	๒๕
๒.๓ สภาพการบริหารงานของโรงเรียนมัธยมในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๔๒	๔๕
๒.๔ ข้อมูลพื้นฐาน ของโรงเรียนมัธยมในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต ๔๒	๕๒
๒.๕ แนวคิดเกี่ยวกับธรรมาภิบาลเชิงพุทธ	๕๔
๒.๖ งานวิจัยเกี่ยวข้อง	๖๑
๒.๗ กรอบแนวคิดในการวิจัย	๖๙
บทที่ ๓ วิธีการดำเนินการวิจัย	๗๐
๓.๑รูปแบบการศึกษา	๗๐
๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๗๐
๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๗๓
๓.๔ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	๗๕
๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	๗๘

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
บทที่ ๔ ผลการศึกษา	๘๐
๔.๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	๘๑
๔.๒ ความคิดเห็นของบุคลากรต่อศึกษาการบริหารงานกิจการนักเรียนตาม	

<p>หลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒</p>	<p>๘๕</p>
<p>๔.๓ เปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรต่อศึกษาการบริหารงานกิจการ นักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียน มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒</p>	<p>๘๖</p>
<p>๔.๔ ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขปัญหาต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตาม หลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี) โดย การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา แยกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นรายตัว</p>	<p>๑๑๓</p>
<p>๔.๕ สรุปองค์ความรู้แนวทางการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธในการ บริหารงานกิจการนักเรียนของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒</p>	<p>๑๑๙</p>
<p>บทที่ ๕ สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ</p>	<p>๑๒๐</p>
<p>๕.๑สรุปผลการวิจัย</p>	<p>๑๒๒</p>
<p>๕.๒อภิปรายผลการวิจัย</p>	<p>๑๓๑</p>
<p>๕.๓ข้อเสนอแนะ</p>	<p>๑๓๖</p>
<p>บรรณานุกรม</p>	<p>๑๓๘</p>
<p>ภาคผนวก</p>	<p>๑๔๔</p>
<p>ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย</p>	<p>๑๔๖</p>
<p>ภาคผนวก ข ตารางสรุปค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม (IOC)</p>	<p>๑๔๘</p>
<p>ภาคผนวก ค ตารางสรุปค่าความเชื่อมั่น(Reliability)</p>	<p>๑๕๒</p>
<p>ภาคผนวก ง แบบสอบถามเพื่อการวิจัย</p>	<p>๑๕๕</p>
<p>ภาคผนวก จ รายชื่อสถานศึกษาที่เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย</p>	<p>๑๖๒</p>
<p>ประวัติผู้วิจัย</p>	<p>๑๖๕</p>

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามในภาพรวม	๘๑
๔.๒ แสดงจำนวนและค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามในด้านเพศ	๘๒
๔.๓ แสดงจำนวนและค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามในด้านประสบการณ์ที่	๘๒
๔.๔ แสดงจำนวนและค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามในด้านสถานภาพ	๘๓
๔.๕ แสดงผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการบริหารงานกิจการ นักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาพรวม	๘๕

๔.๖	แสดงผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในด้านนิติธรรมเป็นรายข้อ	๘๖
๔.๗	แสดงผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในด้านคุณธรรม เป็นรายข้อ	๘๗
๔.๘	แสดงผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในด้านหลักความโปร่งใส เป็นรายข้อ	๘๘
๔.๙	แสดงผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในด้านหลักความมีส่วนร่วม เป็นรายข้อ	๘๙
๔.๑๐	แสดงผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในด้านหลักความรับผิดชอบ เป็นรายข้อ	๙๑
๔.๑๑	แสดงผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในด้านหลักความคุ้มค่า เป็นรายข้อ	๙๒
๔.๑๒	แสดงการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี) จำแนกตามเพศ	๙๔

สารบัญญัตินี้ (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๔.๑๓	แสดงการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี) จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน	๙๖
๔.๑๔	แสดงการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี) จำแนกตามประสบการณ์ทำงานโดยภาพรวม	๑๐๑
๔.๑๕	แสดงการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี) จำแนกตามสถานภาพ	๑๐๒

๔.๑๖	แสดงการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี) จำแนกตามสถานภาพโดยรวม	๑๐๕
๔.๑๗	แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Sigificant Difference : LSD) จำแนกตามสถานภาพ โดยภาพรวม	๑๐๗
๔.๑๘	แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Sigificant Difference : LSD) จำแนกตามสถานภาพ ด้านหลักนิติธรรม	๑๐๗
๔.๑๙	แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Sigificant Difference : LSD) จำแนกตามสถานภาพ ด้านหลักคุณธรรม	๑๐๘
๔.๒๐	แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Sigificant Difference : LSD) จำแนกตามสถานภาพ ด้านหลักความโปร่งใส	๑๐๙
๔.๒๑	แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Sigificant Difference : LSD) จำแนกตามสถานภาพ ด้านหลักการมีส่วนร่วม	๑๑๐
๔.๒๒	แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Sigificant Difference : LSD) จำแนกตามสถานภาพ ด้านหลักความรับผิดชอบ	๑๑๑
๔.๒๓	แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Sigificant Difference : LSD) จำแนกตามสถานภาพ ด้านหลักความคุ้มค่า	๑๑๒

สารบัญชาราย (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๔.๒๔	ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขปัญหาต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี) ด้านหลักนิติธรรม	๑๑๓
๔.๒๕	ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขปัญหาต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี) ด้านหลักคุณธรรม	๑๑๔
๔.๒๖	ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขปัญหาต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี) ด้านหลักความโปร่งใส	๑๑๕
๔.๒๗	ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขปัญหาต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี)	

	ด้านหลักการมีส่วนร่วม	๑๑๖
๔.๒๘	ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขปัญหาต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลัก ธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี) ด้านหลักรับผิดชอบ	๑๑๗
๔.๒๙	ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขปัญหาต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลัก ธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี) ด้านหลักความคุ้มค่า	๑๑๘

แผนภูมิที่

แผนภูมิที่ ๑	แผนภูมิแสดงกระบวนการดำเนินการบริหารงานกิจการนักเรียน	๓๖
แผนภูมิที่ ๒	ขอบข่ายงานกิจการนักเรียน	๔๒
แผนภูมิที่ ๓	โครงสร้างการบริหารองค์กรสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒	๔๗
แผนภูมิที่ ๔	การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	๕๑
แผนภูมิที่ ๕	แสดงหลักธรรมกับธรรมาภิบาลเชิงพุทธ	๕๕
แผนภูมิที่ ๖	กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)	๖๙
แผนภูมิที่ ๗	หลักธรรมาภิบาล	๑๑๑

สารบัญแผนภูมิ

หน้า

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

คำย่อเกี่ยวกับพระไตรปิฎก

อักษรย่อในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ใช้อ้างอิงจากพระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๓๙ การอ้างอิงใช้ระบบระบุ เล่ม ข้อ หน้า หลังคำย่อชื่อคัมภีร์ ดังตัวอย่าง เช่น ที.ม. (ไทย) ๑๐/๒๐๘/๑๕๕. หมายถึง ทีฆนิกาย มหาวรรค พระไตรปิฎก เล่มที่ ๑๐ ข้อที่ ๒๐๘ หน้า ๑๕๕

พระสุตตันตปิฎก			
ที.ปา.	(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย ปาฎีกวคคปาติ (ภาษาไทย)
อง.ปญจก.	(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย ปญจกนิปาตปาติ (ภาษาไทย)
อง.ทสก	(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย ทสกนิบาต (ภาษาไทย)
อง.เอกาทสก.	(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย เอกาทสกนิปาตปาติ (ภาษาไทย)
พระอภิธรรมปิฎก			
อภ.วิ.	(ไทย)	=	อภิธรรมปิฎก วิภังคปาติ (ภาษาไทย)

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันโอกาสทางการศึกษาของ เยาวชนชนในประเทศไทย ได้รับการตอบสนองอย่างกว้างขวางทั้งใน ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และ อุดมศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งระดับมัธยมศึกษาซึ่งถือได้ว่าเป็นการศึกษาในระดับกลาง ที่ผู้เกี่ยวข้อง ทางด้านการศึกษา ควรให้ความสนใจมากที่สุด เพราะเป็นการจัดการศึกษา ให้กับเยาวชนซึ่งถือว่าเป็นกำลังสำคัญต่อการพัฒนาบ้านเมือง ในโอกาสต่อไป โดยหน่วยงานที่ต้อง รับผิดชอบต่อการพัฒนาเยาวชนในระดับนี้ก็คือ โรงเรียนมัธยมศึกษานั้นเอง

ทั้งนี้การดำเนินงานโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดจะต้องประกอบด้วยงานต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นงานวิชาการ งานธุรการ และอีกงานหนึ่ง ซึ่งมีความสำคัญไม่ น้อยไปกว่างานด้านอื่นๆ คือ งานกิจการนักเรียน ซึ่งเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับชาวปัญญา การพัฒนาบุคลิกภาพ และ อุปนิสัยของนักเรียน เนื่องจาก สถานการณ์และปัญหาเด็กในสังคมไทยในปัจจุบัน มีความรุนแรงและวิกฤตมากขึ้น สภาพสังคมมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ค่านิยมและวัฒนธรรมประเพณีไทยที่ดีงามถูกละเลย ก่อให้เกิดปัญหาสังคมตามมา อาทิ การล่วงละเมิดทางเพศ สารเสพติด การทะเลาะวิวาท สื่อลามกอนาจาร การฆ่าตัวตาย เป็นต้น ซึ่ง มีผลกระทบต่อการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามเจตนารมณ์ของ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช๒๕๔๒และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่๒) พ.ศ.๒๕๔๕^๑ และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช ๒๕๔๔ ซึ่งกล่าวถึงหน้าที่ของสถานศึกษาโดยตรงที่ต้อง ตระหนักและให้ความสำคัญในการปรับปรุงแก้ไขในด้านพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ร่วมกับผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายโดยเฉพาะผู้รับผิดชอบทุกระดับของกระทรวงศึกษาธิการที่จะต้องริเริ่ม ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายระเบียบข้อบังคับที่ไม่เหมาะสมกับสภาพของสังคมไทยหรือวางแผน ปฏิบัติที่ตรงตามถูกต้องเหมาะสมกับบริบทของสังคมไทยมิใช่แนวโน้มแนวคิดหรือวิธีการแบบตะวันตกเข้ามา ใช้โดยขาดการประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้สังคมไทยควรได้รับการฟื้นฟูและแก้ไข ด้วยการพัฒนา คุณภาพของคน ด้วยการศึกษาดูแลเด็กและเยาวชนในวันนี้เป็นคนดีมีปัญญาสามารถดำรงชีวิต อยู่ในสังคมยุคแห่งข้อมูลข่าวสารได้อย่างดีและมีความสุขควบคู่กับการมีคุณภาพในการใช้ภาษา สื่อสารก้าวทันเทคโนโลยีคิดเป็นแก้ปัญหาเป็นประกอบอาชีพได้เป็นคนดีมีคุณธรรมรู้จักประดิษฐ์ คิดค้นรู้จักแสวงหาความรู้วิเคราะห์ สังเคราะห์รู้จักนำเสนอมีกระบวนการในการปฏิบัติงานทำงาน ร่วมกับผู้อื่นได้รู้จักรับฟังความคิดเห็นเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ปฏิบัติตนตามวิถีไทยการปฏิรูปการเมือง การปกครองและระบอบประชาธิปไตยให้เป็นการเมืองที่จะสามารถแก้ปัญหาของสังคมไทยได้อย่าง ยั่งยืนและถาวรให้เป็นสังคมที่พึงประสงค์เข้มแข็งและมีดุลยภาพ๓ด้านคือสังคมคุณภาพสังคมแห่งภูมิ

^๑ กระทรวงศึกษาธิการ, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช๒๕๔๒และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่๒) หน้า ๗.

ปัญญาและการเรียนรู้และสังคมสมานฉันท์และเอื้ออาทรโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ประชาชนอยู่ดีมีสุขมีคุณธรรมจริยธรรมมีวินัยเคารพกฎหมายมีความรับผิดชอบคิดเป็นทำเป็นเรียนรู้ตลอดชีวิตคิดริเริ่มสืบสานภูมิปัญญาวัฒนธรรมเปิดโอกาสให้คนยากจนและกลุ่มผู้ด้อยโอกาส^๒

หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนักเรียนนักศึกษามากที่สุด ได้แก่ ฝ่ายกิจการนักเรียน ซึ่งมีหน้าที่ที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการเสริมสร้างพัฒนาบุคลิกภาพ ลักษณะนิสัย ตลอดจนสมรรถภาพด้านต่างๆของนักเรียนโดยเฉพาะในส่วนการเรียนการสอนในหลักสูตรที่ไม่สามารถจัดให้ ได้ครบถ้วนตามจุดมุ่งหมายโดยฝ่ายกิจการนักเรียนมีภารกิจควบคุมดูแลงาน ๕ งาน คือ งานแนะแนว อาชีพและจัดหางาน งานกิจกรรมนักเรียนนักศึกษา งานโครงการพิเศษ งานปกครองงานสวัสดิการ พยาบาลทั้งนี้เพื่อพัฒนาให้เรียนนักศึกษาเป็นผู้พร้อมในด้านความรู้ความสามารถมีคุณธรรม และจริยธรรม มีพละมานัยสมบูรณ์ และสามารถประกอบอาชีพอันเป็นหลักสำคัญในการพัฒนาประเทศให้ เจริญก้าวหน้า โดยเฉพาะเด็กในวัยนี้นับว่าเป็นช่วงวัยที่สำคัญเพราะเป็นระยะหัวเลี้ยวหัวต่อของ ชีวิตที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านร่างกายอารมณ์ สังคม และสติปัญญาจึงเป็นเรื่องสำคัญที่ผู้ใหญ่ต้อง เอาใจใส่พัฒนาให้มีชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ก้าวไปสู่การเป็นผู้ใหญ่และพลเมืองดีของ ประเทศชาติต่อไป

ดังนั้น สถานศึกษาควรมีแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคมนี้ โดยจัดให้มีระบบดูแล ช่วยเหลือ พฤติกรรมของ นักเรียนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง จัดตั้งกลุ่มเฝ้าระวังโดยกระบวนการ เครือข่ายทั้งภายในและนอกสถานศึกษา จัดกิจกรรมที่ช่วยเสริมสร้างทักษะในการคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหาและกิจกรรมเสริมอื่นๆนอกเวลาเรียนที่เหมาะสม สร้างระบบเครือข่ายความร่วมมือระหว่าง สถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการสอดส่องดูแลพฤติกรรมนักเรียนรวมทั้ง ปัญหาการแสดงออกถึงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษาซึ่งยังเป็นเยาวชนของ ชาติเช่น การแต่งกายที่ผิดระเบียบของ นักเรียนใน สถานศึกษาการประพฤติตนทำนองชั่วสาวกานหินี่ โรงเรียนปัญหาเรื่องการขาดระเบียบวินัยซึ่งสามารถมองเห็นได้ชัดเจนในเรื่องการไม่รู้จักสิทธิหน้าที่ ของตนเองตลอดจนการขาดความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมการแสวงหาผลประโยชน์โดยขาด คุณธรรมจริยธรรมการละเมิดและหลีกเลี่ยงไม่ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนกฎหมายของการแก้ปัญหา ข้อขัดแย้งต่างๆด้วยวิธีการที่รุนแรงโดยละเลยการใช้ปัญญาค่านิยมที่ดีของสังคมไทยในอดีตที่สั่งสอน อบรมลูกหลานให้สุภาพอ่อนน้อมถ่อมตนมีสัมมาคารวะอดทนอดกลั้นและรู้จักให้อภัยกำลังเสื่อม หายไป

ในการที่จะบริหารงานฝ่ายกิจการนักเรียนให้เป็นไปตามหลักการธรรมาภิบาลสากลนั้น สำนักนายกรัฐมนตรีได้จัดให้มีประกาศ เรื่องการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีพุทธศักราช ๒๕๔๒ หรือหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) ให้หน่วยงานภาครัฐนำมาประยุกต์ใช้ให้ เหมาะสมตามสถานภาพของหน่วยงานตามหลักการพื้นฐาน ๖ ประการคือ ๑)หลักนิติธรรม ๒)หลัก คุณธรรม ๓)หลักความโปร่งใส ๔)หลักการมีส่วนร่วม ๕)หลักความรับผิดชอบต่อสังคม และ ๖)หลักความ

^๒ กระทรวงศึกษาธิการ, หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน), ๒๕๔๔.

คุ่มค่า^๓ เนื่องจากการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีทุกภาคส่วนไม่ว่าจะเป็นกลไกภาครัฐภาคธุรกิจเอกชนหรือภาคประชาชนต่างก็เป็นองค์กรรมในการแสดงความคิดเห็นเพราะประชาชนเป็นผู้รับประโยชน์โดยตรงธรรมาภิบาล (Good Governance) ในภาคราชการเกิดจากภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นอย่างรุนแรงของไทยในปีพ.ศ.๒๕๔๐ ซึ่งภาควิชาการและผู้ได้รับผลกระทบเห็นว่าสาเหตุส่วนหนึ่งเกิดจากความหย่อนประสิทธิภาพของกลไกการบริหารกิจการบ้านเมืองการบริหารราชการการกำหนดนโยบายสาธารณะและการทุจริตมิชอบในวงราชการอันเป็นความรับผิดชอบของภาคราชการทั้งฝ่ายการเมืองและฝ่ายประจำขณะเดียวกันในภาคประชาชนอันเป็นพลังสำคัญก็มีความจำเป็นที่จะต้องสร้างความตื่นตัวและรับผิดชอบต่อสังคมตลอดจนตระหนักในสิทธิและหน้าที่ของแต่ละฝ่ายเพิ่มขึ้น

สอดคล้องกับ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งบริหารจัดการตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการและสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดการดำเนินการตามหลักการและแนวปฏิรูปการศึกษาที่ต้องยึดหลักกาทำเนิการตามหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคมที่ดีซึ่งมีหลักการสำคัญ๖ประการคือ

๑. **หลักนิติธรรม** ใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงานอย่างเป็นธรรมกับผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายโดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นต่อนักเรียนและประชาชนเป็นสำคัญ
๒. **หลักคุณธรรม** ยึดมั่นในความถูกต้องดีงามในการปฏิบัติหน้าที่เป็นตัวอย่างแก่สังคมมีความซื่อสัตย์จริงใจขยันอดทนมีระเบียบวินัยและประกอบอาชีพที่สุจริต
๓. **หลักความโปร่งใส** การทำงานทุกขั้นตอนต้องยึดหลักโปร่งใสเพื่อสร้างความเข้าใจซึ่งกันและกันมีการปรับปรุงกลไกการทำงานร่วมกันให้สามารถตรวจสอบมีการเปิดเผยข้อมูล ข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่ายสร้างโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก
๔. **หลักการมีส่วนร่วม** มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้ามาและเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญการบริหารและจัดการศึกษา
๕. **หลักความรับผิดชอบ** มีความตระหนักในสิทธิหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น สำนึกและรับผิดชอบต่อการตัดสินใจที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ใส่ใจและกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างและมีความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตนเองตามบทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

๖. **หลักความคุ้มค่า** มีการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเยาวชน และประชาชนที่สถานศึกษารับผิดชอบ^๔

ทั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่าหลักธรรมาภิบาล หรือ good governance ตามแนวคิดทางตะวันตกที่มีการนำมาใช้ในองค์กรภาครัฐในปัจจุบันนั้นยังไม่เหมาะสมกับวัฒนธรรมของไทย ที่มีศาสนาพุทธเป็น

^๓ สำนักนายกรัฐมนตรี, ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีเรื่องการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๒, (กรุงเทพมหานคร : สำนักนายกรัฐมนตรี, ๒๕๔๒), หน้า ๔.

^๔ กระทรวงศึกษาธิการ, คู่มือปฏิบัติงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน), ๒๕๔๗.

ศาสนาประจำชาติ การนำ หลักธรรมมาภิบาลเชิงพุทธมาปรับใช้จะทำให้การบริหารงานกิจการนักเรียนสำเร็จได้ผู้วิจัยในฐานะเจ้าหน้าที่สำนักงานฝ่ายกิจการนักเรียนโรงเรียนท่าตะโกพิทยาคม อำเภอท่าตะโก จังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งรับผิดชอบงานในฝ่ายกิจการนักเรียนเกี่ยวกับการปลูกฝังดูแล ส่งเสริม ตลอดแก้ไขและช่วยเหลือแก้ปัญหาในการบริหารงานกิจการนักเรียน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี) โดยมุ่งเน้นในเรื่องของบทบาทของพุทธศาสนาจะมีส่วนช่วยพัฒนาธรรมาภิบาลเชิงพุทธให้เกิดขึ้นกับสังคมโลกโดยรวมทั้งนี้ โดยคาดหวังว่างานวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงส่งเสริมพัฒนานักเรียนนักศึกษาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาอย่างแท้จริง

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี)

๑.๒.๒ เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของ บุคลากร ทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี) โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๑.๒.๓ เพื่อเสนอแนวทางการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธในการบริหารงานกิจการนักเรียนของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี)

๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ

๑.๓.๑ เพื่อศึกษาสภาพ การบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี) ว่าเป็นอย่างไร

๑.๓.๒ ความคิดเห็นต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี)จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลเป็นอย่างไร

๑.๓.๓ แนวทางในการประยุกต์ใช้ หลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธในการบริหารงานกิจการนักเรียนของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี) ควรเป็นอย่างไร

๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย

๑.๔.๑ ขอบเขตการวิจัยในด้านเนื้อหา

เนื้อหาของการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี) ซึ่งในที่นี่ผู้วิจัยใช้กรอบหลักธรรมาภิบาล ทั้ง ๖ ด้าน เพื่อนำไปประยุกต์หลักคำสอนในพระพุทธศาสนาขึ้นเป็นหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธในการวิจัยดังนี้

- ๑) หลักนิติธรรม : ศील
- ๒) หลักคุณธรรม : โอวาทปาติโมกข์
- ๓) หลักความโปร่งใส : สุจริต ๓
- ๔) หลักการมีส่วนร่วม : สามัคคีธรรม
- ๕) หลักความรับผิดชอบ : อิทธิบาท ๔
- ๖) หลักความคุ้มค่า : ทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์

๑.๔.๒ ขอบเขตการวิจัยในด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๑.๔.๒.๑ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา (ผู้อำนวยการ หรือรองผู้อำนวยการ) หัวหน้างานกิจการนักเรียน และ ครูที่ปรึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ ดังต่อไปนี้

๑)	ผู้บริหารสถานศึกษา	จำนวน ๕๘	คน
๒)	ครูหัวหน้างานกิจการนักเรียน	จำนวน ๕๘	คน
๓)	ครูที่ปรึกษา	จำนวน ๑,๔๑๒	คน
รวม		๑,๕๒๘	โรงเรียน ในปีการศึกษา ๒๕๕๖

๑.๔.๒.๒ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา(ผู้อำนวยการ หรือรองผู้อำนวยการ) ครูหัวหน้างานกิจการนักเรียนและครูที่ปรึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง ขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ จังหวัดนครสวรรค์ และอุทัยธานี โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการเปิดตารางขนาดกลุ่มตัวอย่างของKrejcie and Morgan ซึ่งใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ประกอบด้วย

๑)	ผู้บริหารสถานศึกษา	จำนวน ๓๓	คน
๒)	หัวหน้างานกิจการนักเรียน	จำนวน ๓๓	คน
๓)	ครูที่ปรึกษา	จำนวน ๒๘๕	คน

รวม ๓๕๑ คน

โดยที่ผู้บริหารสถานศึกษาครู หัวหน้างานกิจการนักเรียน และครูที่ปรึกษาเป็นกลุ่มศึกษาในงานวิจัยครั้งนี้ ศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ เนื่องจากมีการแบ่งการบริหารงานฝ่ายกิจการนักเรียนออกจากงานบริหารอื่นๆ ที่ชัดเจนมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย

- เพศ
 - เพศชาย
 - เพศหญิง
- ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งที่ได้รับมอบหมาย
 - ประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า ๕ ปี
 - ประสบการณ์การทำงาน ๕ - ๑๐ ปี
 - ประสบการณ์การทำงานมากกว่า ๑๐ ปี
- สถานภาพ
 - ผู้บริหารสถานศึกษา
 - ครูหัวหน้างานกิจการนักเรียน
 - ครูที่ปรึกษา

ตัวแปรตาม ได้แก่ การบริหารงานกิจการนักเรียน ตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง ขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี) ประกอบด้วย

๑. หลักนิติธรรม : หลักศีล
๒. หลักคุณธรรม : โอวาทปาติโมกข์
๓. หลักความโปร่งใส : สุจริต ๓
๔. หลักการมีส่วนร่วม : สามัคคีธรรม
๕. หลักความรับผิดชอบ : อธิปไตย ๕
๖. หลักความคุ้มค่า : ทัฎฐธัมมิกัตถประโยชน์

๑.๔.๔ ขอบเขตการวิจัยในด้านสถานที่

สถานที่ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ ในเขตจังหวัดนครสวรรค์ และอุทัยธานีโดยเลือกแบบเจาะจงเฉพาะโรงเรียนมัธยมศึกษา ขนาดกลาง ขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ

๑.๔.๔.๑ ขอบเขตด้านระยะเวลา

ผู้วิจัยได้กำหนดช่วงการทำวิจัย คือตั้งแต่เดือน สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ ถึงเดือนมกราคม พ.ศ. ๒๕๕๗ รวมเป็นระยะเวลา ๖ เดือน

๑.๕ สมมติฐานการวิจัย

บุคลากรที่จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี) แตกต่างกัน

๑.๕.๑ เพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี) แตกต่างกัน

๑.๕.๒ ประสบการณ์การทำงานของผู้บริหารต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี) แตกต่างกัน

๑.๕.๓ สถานภาพของบุคคลต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี) แตกต่างกัน

๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

๑.๖.๑ **งานกิจการนักเรียน** หมายถึงการดำเนินงานที่เกี่ยวกับตัวนักเรียนและกิจกรรมนักเรียนทั้งหมด เพื่อช่วยส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามหลักสูตรมากยิ่งขึ้น

๑.๖.๒ **หลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธ** หมายถึงกระบวนการบริหารตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาประกอบด้วย หลักศีล โววาทปาติโมกข์ หลักสุจจริต ๓ หลักสามัคคีธรรม หลักอิทธิบาท ๔ หลักทิวฐธัมมิกัตถประโยชน์ โดยใช้กรอบของหลักธรรมาภิบาลสากลดังนี้

หลักนิติธรรม: ศีล

หลักคุณธรรม: โววาทปาติโมกข์

หลักความโปร่งใส: สุจจริต ๓

หลักการมีส่วนร่วม: สามัคคีธรรม

หลักความรับผิดชอบ: อิทธิบาท ๔

หลักความคุ้มค่า: ทิวฐธัมมิกัตถประโยชน์

๑.๖.๓ **บุคลากรทางการศึกษา** หมายถึงบุคคลซึ่งทำหน้าที่สนับสนุนเรื่องการศึกษา รวมไปถึงให้บริการหรือปฏิบัติงานเกี่ยวเนื่องกับการจัดกระบวนการเรียนการสอน การนิเทศ และการบริหารการศึกษาในที่นี้รวมถึงผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับงานกิจการนักเรียนในหน่วยงานการศึกษาต่างๆ

๑.๖.๔ **ผู้บริหารสถานศึกษา** หมายถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาและรองผู้อำนวยการฝ่ายกิจการนักเรียนที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี)

๑.๖.๕ ครูหัวหน้างานกิจการนักเรียน หมายถึง ครูที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบควบคุมงานดูแลด้านกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนซึ่งเป็นงานที่มุ่งส่งเสริมกิจกรรมของนักเรียนทุกคนให้มีความก้าวหน้า ประสบผลสำเร็จและมุ่งส่งเสริมชีวิตความเป็นอยู่ของนักเรียนในโรงเรียน ให้ดำเนินไปด้วยดี อันจะมีผลไปถึงการพัฒนาบุคลิกภาพและความรู้ความสามารถ

๑.๖.๖ ครูที่ปรึกษา หมายถึงครูผู้ปฏิบัติการสอนที่ได้รับมอบหมายจากสถานศึกษาให้ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนในเรื่องการเรียนรู้และพฤติกรรมต่าง ๆ ที่พึงประสงค์

๑.๖.๗ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๔๒ หมายถึง หน่วยงานทางการศึกษาในระดับจังหวัดทำหน้าที่ ควบคุม ดูแล ช่วยเหลือในการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษา ในเขตจังหวัดนครสวรรค์ และ อุทัยธานี

๑.๖.๘ การบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธ หมายถึงกระบวนการดำเนินงานหรือบริหารกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนในโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธ ที่เน้นการบริหารงานตามหลักศีลโอวาทปาติโมกข์ หลักสุจริต ๓ หลักสามัคคีธรรม หลักอิทธิบาท ๔ และหลักทิวฏฐัมมิกัตถประโยชน์ เพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลอันดีต่อการบริหารงานกิจการนักเรียน โดยยึดบทบาทของหลักคำสอนในพระพุทธศาสนาในการช่วยส่งเสริมและพัฒนาหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธให้เกิดขึ้นกับสังคมการศึกษาโดยรวม

๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑.๗.๑ ทำให้ทราบถึงการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี)

๑.๗.๒ ทำให้ทราบถึงความคิดเห็นต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี)โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๑.๗.๓ ทำให้ทราบปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี)

๑.๗.๔ ผลที่ได้จากการวิจัย จะเป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหาร หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการนำไปพัฒนาการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี)ต่อไป

บทที่ ๒ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษา การบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธ ในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยแบ่งหัวข้อเรื่องตามลำดับดังนี้

- ๒.๑ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับธรรมาภิบาล
- ๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักเรียน
- ๒.๓ สภาพการบริหารงานของโรงเรียนมัธยมในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒
- ๒.๔ ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนมัธยมในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒
- ๒.๕ แนวคิดเกี่ยวกับธรรมาภิบาลเชิงพุทธ
- ๒.๖ การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธ
- ๒.๗ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - ๒.๗.๑ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา
 - ๒.๗.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานกิจการนักเรียน

๒.๑ แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับธรรมาภิบาล

ประเทศไทยมีความตื่นตัวสนใจเรื่องธรรมาภิบาลอย่างมาก โดยเฉพาะภายหลังจากการบังคับใช้รัฐธรรมนูญ ปีพุทธศักราช ๒๕๔๐ นอกจากนี้วิกฤติเศรษฐกิจก็มีส่วนทำให้ความสนใจเกี่ยวกับธรรมาภิบาลมีมากขึ้น เป็นที่เชื่อกันว่า หากประเทศไทยมีการนำหลักธรรมาภิบาลไปปรับใช้กับการปฏิบัติงานภาครัฐ ภาคเอกชนและประชาชนแล้ว จะทำให้ประเทศไทยมีการพัฒนาไปในทิศทางที่ดีและเกิดความเป็นธรรมในด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมืองและการปกครอง

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ กล่าวว่าประเทศไทยในปัจจุบันยังมีปัญหามานับการ ที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาไปสู่การมีธรรมาภิบาลอย่างแท้จริง เช่น ระบบอุปถัมภ์ กลุ่มอิทธิพล และกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ที่ต้องการรักษาสภาพดั้งเดิมไว้ นอกจากความพยายามของนักวิชาการ ผู้รู้และผู้สนใจที่เกี่ยวข้องแล้ว องค์กรระหว่างประเทศจัดว่ามีบทบาทในการผลักดันธรรมาภิบาล และการปฏิรูปองค์กรของรัฐได้ เช่น ธนาคารโลกและธนาคารพัฒนาแห่งเอเชีย (Asian Development

Bank) ซึ่งเป็นองค์กรที่สนับสนุนให้ความช่วยเหลือในรูปเงินกู้และความช่วยเหลือ พิเศษความช่วยเหลือหลักๆ ที่ ADB ให้มีดังนี้^๑

๑. การกระจายอำนาจและการกระตุ้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
๒. การส่งเสริมให้มีการตรวจสอบการปฏิบัติงานขององค์กรของรัฐ
๓. การเร่งให้มีการปรับโครงสร้าง เพื่อการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น
๔. การลดบทบาทการแทรกแซงของรัฐ
๕. การส่งเสริมให้มีการประสานงานในขั้นตอนการกำหนดนโยบายและ การปฏิบัติ
๖. การสนับสนุนให้มีการปฏิรูปกฎหมาย ธรรมนูญบาลได้กลายเป็นแนวคิดที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นหลักการที่เกื้อหนุนสังคม ประชาธิปไตย ได้มีการเสนอและกล่าวถึงแนวคิดนี้อย่างกว้างขวาง

ปัจจุบันมีหลายหน่วยงานได้ พยายามสร้างตัวชี้วัดธรรมนูญบาล และใช้ในหน่วยงานของตน แต่ยังคงมีความหลากหลายและมีมิติที่ต่างกัน ซึ่งขึ้นอยู่กับความเข้าใจ และกรอบการรับรู้ขององค์กร แต่โดยทั่วไปสาระสำคัญของ ธรรมนูญบาล สามารถพิจารณาได้จากองค์ประกอบหลัก ได้แก่ หลักความคุ้มค่าหลักคุณธรรม ความชอบธรรม สิทธิมนุษยชน ความยั่งยืน ความโปร่งใส ความเสมอภาค ความยอมรับการตรวจสอบ ความมีประสิทธิภาพและการมีส่วนร่วม

สถาบันพระปกเกล้า กล่าวว่ามีนักปราชญ์หลายท่านได้พยายามที่จะค้นหา รูปแบบการปกครองที่ดีแต่ก็ยังไม่ได้ความหมายและขอบเขตที่ชัดเจน อาจกล่าวได้ว่าวิวัฒนาการ ของรูปแบบการปกครองที่สามารถนำประเทศไปสู่การปกครองแบบประชาธิปไตยตะวันตกของ ประเทศที่เพิ่งได้รับการปลดปล่อยจากอาณานิคมและสามารถช่วยฟื้นฟูประเทศจากความเสียหาย ภายหลังจากสงครามโลก^๒

ในช่วงต้นปีพุทธศักราช ๒๕๔๓ นักวิชาการส่วนใหญ่ต่างเห็นพ้องกันว่า แนวทาง การบริหารภาครัฐที่เป็นอยู่ไม่สอดคล้องกับเศรษฐกิจและสังคมโลกที่ปรับเปลี่ยนตลอดเวลา และมีความจำเป็นต้องมีการปฏิรูปและปรับปรุงรูปแบบการปกครองใหม่ ในช่วงเวลาดังกล่าวมีองค์กร ระหว่างประเทศที่สำคัญ ๆ เช่น ธนาคารโลก (World Bank) และกองทุนนานาชาติได้เข้ามามีบทบาทในการสนับสนุนและพัฒนาแนวคิดเกี่ยวกับการปกครองที่ดีหรือที่เรียกกันโดยทั่วไปว่า “ธรรมนูญบาล ” (Good Governance)

๒.๑.๑ ความหมายของธรรมนูญบาล

เนื่องจากมีผู้ให้คำนิยามและความหมายของคำว่าธรรมนูญบาลไว้มาก ดังนั้น ผู้วิจัย จึงรวบรวมคำนิยามที่องค์กรหลักและบุคคลสำคัญที่มีบทบาทในการส่งเสริมธรรมนูญบาล ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

^๑ บวรศักดิ์ อุวรรณโณ, การสร้างธรรมนูญบาลในสังคมไทย, (กรุงเทพมหานคร : วิทยุชน , ๒๕๔๒.), หน้า ๗.

^๒ สถาบันพระปกเกล้า , รายงานการวิจัยตัวชี้วัดธรรมนูญบาล , (กรุงเทพมหานคร : สถาบันพระปกเกล้า , ๒๕๔๒),หน้า๕.

ธรรมาภิบาล เป็นคำที่มาจากภาษาสันสกฤต คือ ธรรม กับ อภิบาล ความหมายตาม พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ให้ความหมายไว้ดังนี้^๓

ธรรม: คุณความดี คำสั่งสอนในศาสนา หลักประพฤติปฏิบัติในศาสนา ความจริง ความถูกต้อง ความยุติธรรม กฎกฎเกณฑ์ กฎหมาย สิ่งทั้งหลาย สิ่งของ

อภิบาล หมายถึง บำรุงรักษา ปกครอง ปกป้อง หรือคุ้มครอง ดังนั้น ธรรมาภิบาล จึงหมายถึง วิธีการปกครองที่ไปสู่ความดีงามที่ยั่งยืน อันได้แก่ความ รุ่งเรืองและความผาสุก

สถาบันพระปกเกล้า ^๔ กล่าวว่าธนาคารโลกได้นำมาใช้ครั้งแรกเมื่อ ประมาณปี พุทธศักราช ๒๕๓๒ ในรายงานเรื่อง “Sub-Sahara : From Crisis to Sustainable Growth” โดย ให้ความหมายไว้ว่าธรรมาภิบาล เป็นลักษณะและวิถีทางขององค์กรที่มีการใช้อำนาจทาง การเมือง เพื่อจัดการงานของบ้านเมือง โดยเฉพาะการจัดการทรัพยากรทางเศรษฐกิจและสังคมของ ประเทศ เพื่อการพัฒนา

องค์การสหประชาชาติ ^๕ ให้ความสำคัญกับธรรมาภิบาล เพราะเป็นหลักการ พื้นฐานใน การสร้างความเป็นอยู่ของคนในสังคมทุกประเทศให้มีการ พัฒนาที่เท่าเทียมกัน และมีคุณภาพชีวิตที่ดี ขึ้น การดำเนินการนี้ต้องเกิดความร่วมมือระหว่างภาครัฐ และภาคเอกชนเพื่อกระจายอำนาจให้เกิด ความโปร่งใส ธรรมาภิบาลคือการมีส่วนร่วมของ ประชาชนและสังคมอย่างเท่าเทียมกัน

ซีมา แชนเบอร์ ^๖ ให้นิยามว่าธรรมาภิบาล หมายถึง การดำเนินงานของภาคการเมือง การบริหารและภาคเศรษฐกิจ ที่จัดการกิจการของประเทศในทุกระดับ ประกอบด้วย กลไก กระบวนการและสถาบันต่าง ๆ ที่ประชาชนและกลุ่มสามารถแสดงออกซึ่งผลประโยชน์ปกป้องสิทธิ ของตนเองตามกฎหมาย

ธนาคารพัฒนาแห่งเอเชีย กล่าวว่าธรรมาภิบาลคือ การมุ่งความสนใจไปที่องค์ประกอบ ที่ทำให้เกิดการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้แน่ใจว่านโยบายที่กำหนดไว้ได้ผล

ในประเทศไทยได้มีองค์กรที่เกี่ยวข้อง และทุกคนที่สนใจให้ความหมายของคำว่าธรรมาภิ บาลไว้ดังนี้

ธีรยุทธ บุญมี^๗ อธิบายว่า ธรรมาภิบาลเป็นกระบวนการความสัมพันธ์ ระหว่างภาครัฐ สังคม เอกชนและประชาชน ซึ่งทำให้การบริหารราชการแผ่นดินมีประสิทธิภาพ คุณธรรม โปร่งใส

^๓ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ , (กรุงเทพมหานคร :นาน มีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์ ,๒๕๔๖), หน้า ๗๗.

^๔สถาบันพระปกเกล้า,รายงานการวิจัยตัวชี้วัดธรรมาภิบาล, หน้า ๗.

^๕สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๔๒ : ๘ ; อ้างอิงจาก Asian Development Bank. 1999. overnance in Thailand : Challenge, Issues and Prospects. P.35.

^๖เรื่องเดียวกัน, หน้า. ๕๓.

^๗ธีรยุทธ บุญมี , ธรรมรัฐแห่งชาติยุทธศาสตร์กัญหายนะประเทศไทย , (กรุงเทพมหานคร : สายธาร , ๒๕๔๑),หน้า ๘.

ตรวจสอบได้และมีความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ในการที่จะสร้างธรรมาภิบาล ในสังคมไทยได้นั้น ธีรยุทธ บุญมีเสนอให้ปฏิรูประบบ ๔ ส่วนคือ ปฏิรูปภาคราชการ ภาคธุรกิจ เอกชน ภาคเศรษฐกิจสังคมและปฏิรูปกฎหมาย

ทิพาวัต เมฆสุวรรณค์^{๘๘} ได้ให้ความเห็นว่า ธรรมาภิบาล เป็นเรื่องทั้งหมดทุกประเทศ ไม่ว่าจะเป็นประเทศที่กำลังพัฒนาหรือพัฒนาแล้วต้องการให้เกิดขึ้น คำว่า Governance เป็นคำเก่าที่หมายถึง กรอบในการบริหารจัดการขององค์การต่างๆ ในการบริหารระบบราชการเรียกว่า Public Governance ซึ่งการบริหารจัดการนี้มีทั้งดีและไม่ดี

ชัยอนันต์ สมุทรวณิช^{๘๙} ให้ความหมายของธรรมาภิบาลว่า การที่กลไกของรัฐ ทั้งการเมืองและการบริหาร มีความแข็งแกร่ง มีประสิทธิภาพ สะอาด โปร่งใสและ รับผิดชอบ เป็นการให้ความสำคัญกับภาครัฐและรัฐบาลเป็นหลัก

ประเวศ วะสี^{๙๐} อธิบายว่า การที่สังคมประกอบด้วยภาคสำคัญ ๆ ๓ ภาค คือ ภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชนและภาคประชาชน เมื่อพิจารณาถึงธรรมาภิบาลก็จะรวมถึง ความโปร่งใส ความถูกต้องของสามภาคดังกล่าว ธรรมาภิบาลในทัศนะของนายแพทย์ประเวศ วะสีจึงเป็นเสมือนพลังผลักดันที่จะนำไปสู่การแก้ปัญหาของประเทศชาติ

สถาบันพระปกเกล้า^{๙๑} ได้ให้ความสำคัญกับองค์กรประชาสังคม ซึ่งมีส่วนในการร่วมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน ทั้งนี้องค์กรรัฐจะอาศัยการบริหารจัดการที่ดีเป็น กลไกเกื้อหนุนเพื่อให้บริการเป้าหมายของการฟื้นฟูสังคมและเศรษฐกิจชุมชนให้ยั่งยืน

สำนักนายกรัฐมนตรี^{๙๒} ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดีพ.ศ. ๒๕๔๒ ระบุหลักการไว้ว่า การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีเป็นแนวทาง สำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมและภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน ซึ่งยังอาจ ครอบคลุมถึงฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายบริการและฝ่ายธุรกิจ ให้สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบ สุข มีความรู้รักสามัคคีและร่วมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเป็น ส่วนเสริมความเข้มแข็งหรือ

^{๘๘}ทิพาวัต เมฆสุวรรณค์, *ธรรมาภิบาลกับราชการไทย*, สรรพากรสาสน์ ปีที่ ๔๗ ฉบับที่ ๙ (กันยายน ๒๕๔๓), หน้า ๖๓.

^{๘๙}ชัยอนันต์ สมุทรวณิช, *ประชาธิปไตยกับการเปลี่ยนแปลง*, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันนโยบายการศึกษา, ๒๕๕๒), หน้า ๑๘.

^{๙๐}ประเวศ วะสี, *ยุทธศาสตร์ชาติ*, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนเพื่อสังคมธนาคารออมสิน, ๒๕๕๒), หน้า ๓๖.

^{๙๑}สถาบันพระปกเกล้า, *รายงานการวิจัยตัวชี้วัดธรรมาภิบาล*, (กรุงเทพฯ มหานคร : สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๕๒), หน้า ๑๐.

^{๙๒}สำนักนายกรัฐมนตรี, *ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีเรื่องการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๒*, (กรุงเทพมหานคร : สำนักนายกรัฐมนตรี, ๒๕๔๒), หน้า ๔.

สร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศเพื่อบรรเทา ป้องกัน หรือแก้ไขเยียวยาภาวะ วิกฤติอันตรายที่อาจจะมีมาในอนาคต

อานันท์ ปันยารชุน กล่าวถึง ธรรมนูญว่า เป็นผลลัพธ์ของ การจัดการ กิจกรรมซึ่ง บุคคลและสถาบันทั่วไป ภาครัฐและเอกชนมีผลประโยชน์ร่วมกันได้กระทำ ลงไปในหลายทาง มีลักษณะเป็นแผนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งอาจนำไปสู่การผสมผสาน ผลประโยชน์ที่หลากหลาย และขัดแย้งกันได้^{๑๓}

๒.๑.๒ องค์ประกอบของธรรมนูญ

สำหรับประเทศไทยในภาคราชการได้เริ่มดำเนินการสร้าง “ธรรมนูญ” ขึ้นแล้ว กล่าวคือ ได้มีระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยระเบียบนี้กำหนดให้ทุกหน่วยงานของรัฐ ดำเนินการบริหารจัดการโดยยึดหลักการ ๖ หลัก ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ซึ่งสรุปสาระสำคัญ ได้ดังนี้

๑. หลักนิติธรรม (the rule of law) ได้แก่ การตรากฎหมาย กฎข้อบังคับต่างๆ ให้ทันสมัย และเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม และสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎข้อบังคับเหล่านั้น โดยถือว่าการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจ หรืออำนาจของตัวบุคคล
๒. หลักคุณธรรม (morality) ได้แก่ การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยธรรมาภิบาลให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ ยึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่สังคมและส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกันเพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบวิชาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ
๓. หลักความโปร่งใส (accountability) ได้แก่ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติโดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวกและมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้
๔. หลักความมีส่วนร่วม (participation) ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะด้วยการแจ้งความเห็น การได้สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติหรืออื่นๆ
๕. หลักความรับผิดชอบ (responsibility) ได้แก่ การตระหนักในสิทธิหน้าที่ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมืองและกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน
๖. หลักความคุ้มค่า (cost – effectiveness or economy) ได้แก่ การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยธรรมาภิบาลให้คนไทยมีความประหยัด ใช้ของอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าบริการที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลกและรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

^{๑๓}อานันท์ ปันยารชุน, “สังคมโปร่งใสไร้ทุจริต,” มติชนสุดสัปดาห์, (๘ มกราคม ๒๕๔๑): ๒๗-๒๘.

ชนะเลิศ ยุกุบอร์น กล่าวว่า คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบวาระแห่งชาติสำหรับการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีโดยกำหนดเป็นระเบียบ สำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๒ ขึ้น มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๔๒ ทุกส่วนราชการต้องถือปฏิบัติและรายงานผลการปฏิบัติต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา โดยระบุถึงหลักสำคัญของธรรมาภิบาล ๖ หลักคือ ๑. หลักนิติธรรม ๒. หลักคุณธรรม ๓. หลักความโปร่งใส ๔. หลักการมีส่วนร่วม ๕. หลักความรับผิดชอบ ๖. หลักความคุ้มค่า มีรายละเอียดเนื้อหา ดังต่อไปนี้^{๑๔}

หลักนิติธรรม เป็นตรากฎหมายและกฎข้อบังคับ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม อันจะทำให้สังคมยินยอมพร้อมใจกันปฏิบัติตามกฎหมายและกฎข้อบังคับ เหล่านั้น โดยถือว่าการปกครองภายใต้กฎหมาย

หลักคุณธรรม เป็นการยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยให้เป็นหน้าที่ของรัฐ ยึดถือในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้เป็นตัวอย่างแก่สังคมและส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนา ตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ชยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพ สุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ

หลักความโปร่งใส เป็นการสร้างความไว้วางใจกันของคนในชาติโดย ปรับปรุงกลไกทำงานขององค์กรทุกองค์กรให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็น ประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวกและมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้อง

หลักการมีส่วนร่วม เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอ ความเห็นการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะด้วยการแสดงความเห็น การไต่สวนสาธารณะ ประชาพิจารณ์ และการแสดงประชามติ

หลักความรับผิดชอบ เป็นการตระหนักในสิทธิหน้าที่ความสำนึกใน ความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมืองและกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาตลอดจนเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างและความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน

หลักความคุ้มค่า เป็นการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด เพื่อให้เกิด ประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยรณรงค์ให้คนไทยมีความประหยัด ใช้ของอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์ สินค้าและบริการที่มีคุณภาพ สามารถแข่งขันได้ในเวทีนานาชาติและพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมบูรณ์ยั่งยืน

สถาบันพระปกเกล้า ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของธรรมาภิบาลเป็นเรื่อง เกี่ยวกับกรอบเป้าหมาย วัตถุประสงค์ แนวทางหรือวิธีปฏิบัติในการพิจารณาองค์ประกอบสำคัญ ของธรรมาภิบาล ในที่นี้ได้พิจารณาการนำนโยบายและหลักเกณฑ์การปฏิบัติเพื่อให้เกิดธรรมาภิบาล ของหน่วยงาน

^{๑๔}ชนะเลิศ ยุกุบอร์น, “กระทรวงมหาดไทยกับการบริหารจัดการที่ดี”, ใน การปกครองที่ดี (Good Governance), (กรุงเทพมหานคร : บพิธการพิมพ์, ๒๕๔๓), หน้า ๓๒.

หลักที่มีความสำคัญ ได้แก่ องค์กระระหว่างประเทศและหน่วยงานราชการภาครัฐในส่วน
ของ
หน่วยงานราชการภาครัฐ จะได้พิจารณาถึงสำนักนายกรัฐมนตรีกระทรวงมหาดไทยและ สำนักงาน
คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน^{๑๕}

เมื่อได้ศึกษาถึงเป้าหมายของธรรมาภิบาลแล้ว สามารถสรุปได้ว่ากระบวนการสร้างธรรมาภิ
บาลในสังคมไทยคือ

๑. สร้างความเข้าใจในสิทธิ หน้าที่ และศักดิ์ศรี
๒. สร้างเงื่อนไข กระจายให้คนหมู่มาก เข้าใจว่าสิทธิและช่องทางคืออะไร
๓. สร้างความเข้าใจให้ถูกต้องว่าในสังคมนี้อะไรถูก อะไรผิด ดีหรือเลว สำคัญหรือไม่สำคัญ
๔. สร้างระบบการติดตาม ตรวจสอบการนำกติกาหลักมาบังคับใช้

ทั้งนี้การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล มุ่งเน้นไปที่การพัฒนาและอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขของ
ทุกภาคในสังคม กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ธรรมาภิบาลมีจุดมุ่งหมายในการสร้างความเป็นธรรมในการ
พัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมให้กับทุกภาคในสังคม ไม่ใช่ภาคส่วนใดเท่านั้น^{๑๖}

ปัจจัยพื้นฐานในการสร้างธรรมาภิบาล คือ คนในประเทศที่เจริญแล้ว และคนมีการศึกษาสูง
มีระเบียบวินัย เคารพกฎกติกาและมีความสนใจที่จะร่วมกิจกรรมของสังคม สภาพธรรมาภิบาลจะ
เข้มแข็ง^{๑๗}

สรุปได้ว่ากระบวนการที่เป็นหัวใจของธรรมาภิบาลมี ๓ส่วน ที่จะต้องเชื่อมโยงกัน คือ

๑. การมีส่วนร่วมของทุกภาคในการบริหารจัดการสังคม (participation)
๒. ความโปร่งใสของกระบวนการตัดสินใจ (transparency)
๓. ความรับผิดชอบที่ต้องตอบคำถาม (accountability) และถูกวิจารณ์ได้

โครงสร้างและกระบวนการที่จะก่อให้เกิดธรรมาภิบาลได้ ต้องมีกฎเกณฑ์เป็นตัว กำหนด
ความสัมพันธ์ของทุกภาคและผู้บริหารเป็นบุคคลที่มีความสำคัญในการผลักดันในห้วงการหรือ
หน่วยงานมีสภาพธรรมาภิบาล^{๑๘}

เมื่อกล่าวโดยสรุป ธรรมาภิบาล หมายถึง การบริหารจัดการทรัพยากรทางเศรษฐกิจและ
สังคม เพื่อการพัฒนาของประเทศ โดยมีการเชื่อมโยงองค์ประกอบทั้งสามส่วนของสังคม คือ ภาค
ราชการ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาสังคม และให้มีการสนับสนุนซึ่งกันและกันอย่าง
สร้างสรรค์ ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจ สังคม การเมืองอย่างสมดุล ส่งผลให้สังคม

^{๑๕}สถาบันพระปกเกล้า , รายงานการวิจัยตัวชี้วัดธรรมาภิบาล , (กรุงเทพฯ มหานคร : สถาบัน
พระปกเกล้า, ๒๕๔๒), หน้า ๑๖.

^{๑๖} บวรศักดิ์ อุวรรณโณ, การสร้างธรรมาภิบาลในสังคมไทย, (กรุงเทพมหานคร : วิญญูชน , ๒๕๔๒.),
หน้า ๓๑.

^{๑๗} สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, ๒๕๔๒, หน้า๕-๖

^{๑๘} ธีระยุทธ บุญมี, ธรรมรัฐแห่งชาติยุทธศาสตร์กู้ภัยนะประเทศไทย, (กรุงเทพฯ : สายธาร , ๒๕๔๑),
หน้า๑๗-๒๒.

ดำรงอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ตลอดจนมีการใช้อำนาจในการพัฒนาประเทศชาติให้เป็นไปอย่างมั่นคง ยั่งยืน และสามารถตรวจสอบได้

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยยึดหลักการธรรมาภิบาลตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยเรื่อง การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีพุทธศักราช ๒๕๔๒

๒.๑.๓ การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ .ศ. ๒๕๔๕ กำหนดให้มีการเปลี่ยนแปลง การจัดการศึกษาไทยทั้งในด้านสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอย่างเสมอภาคกันในการได้รับการศึกษาขั้น พื้นฐานไม่น้อยกว่า ๑๒ ปี อย่างต่อเนื่อง และมีคุณภาพโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และการจัดการศึกษา ดังกล่าวจะต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชนเป็นการศึกษา ตลอด ชีวิตสำหรับประชาชนให้ประชาชนมีส่วนร่วมมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องหลักการสำคัญดังกล่าวตรงกับ แนวคิดหลักในการจัดการศึกษาเพื่อทุกคนทุกฝ่าย (Education for All) และทุกคนทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ในการศึกษา(All for Education) อันเป็นหลักการพื้นฐานที่ได้รับการยอมรับทั่วโลก^{๑๙}

การปฏิรูปการศึกษาครั้งนี้ นอกจากจะเน้นการปฏิรูประบบและกระบวนการจัด การศึกษาแล้วยังเน้นในส่วนที่เป็นแนวทาง หลักการ โครงสร้าง และระบบบริหารให้เป็น ส่วนสำคัญใน การสนับสนุนการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบให้บรรลุวัตถุประสงค์ คือคุณภาพการศึกษา ด้วยเหตุนี้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ จึง กำหนดสาระการปฏิรูปให้ครอบคลุมทุกด้าน เช่น เป้าหมาย และหลักการ สิทธิและโอกาส ระบบ การศึกษา แนวทางการจัด การศึกษา โครงสร้างการบริหารจัดการ คุณภาพและ มาตรฐาน การศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา งบประมาณทางการศึกษา และสื่อและเทคโนโลยีเพื่อ การศึกษาเป็นการปฏิรูปเพื่อให้มีเอกภาพ ด้านนโยบายมีความหลากหลายในทางปฏิบัติ โดยยึด หลักการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษาสถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนด มาตรฐานการศึกษาและการจัดระบบประกัน คุณภาพการศึกษาทุกระดับ มีการระดมทรัพยากร จากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา ยึดหลักการ ส่งเสริมมาตรฐานและพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ให้บุคคลครอบครัวยุทธศาสตร์ขององค์กรเอกชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรวิชาชีพสถาบันศาสนาสถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

ในสถานศึกษาการบริหารนั้นมีความสำคัญ เพราะหากไม่มีการบริหารงานหรือกิจกรรม ต่างๆที่มีในสถานศึกษาก็จะดำเนินไปโดยยาก ขาดเป้าหมายและความเจริญก้าวหน้า ซึ่งหมายถึงความ อยู่รอดขององค์กรนั้นขึ้นอยู่กับความสามารถในการนำปัจจัยต่างๆที่มีอยู่ ไปใช้ ถึงแม้องค์กรจะมีคน เงิน วัสดุอุปกรณ์อย่างเดียวกัน แต่ถ้ามีการบริหารจัดการไม่เหมือนกัน อาจจะประสบความสำเร็จ ต่างกันซึ่งความอยู่รอดและความเจริญก้าวหน้าขององค์กรขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการที่ดี^{๒๐}

^{๑๙} พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ .ศ. ๒๕๔๕

^{๒๐} สุธี สุทธิสมบุรณ์ และสมาน รังสิโยภุชฌ์ , หลักการบริหารเบื้องต้น , (พิมพ์ครั้งที่ ๑๗) , (กรุงเทพมหานคร : สวัสดิการสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, ๒๕๔๑), หน้า ๑.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ หมวด ๕ การบริหารและการจัดการศึกษา ได้มีการปรับการจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษา (มาตรา ๓๑-๓๘) ให้ความสำคัญในการกระจายอำนาจ(มาตรา๓๙-๔๐) ลงมาในระดับต่างๆจนถึงสถานศึกษาในการบริหารจัดการศึกษาทั้งทางด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปโดยเน้นการมีส่วนร่วมของภาคต่างๆซึ่งสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล ธรรมาภิบาลเป็นแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองแบบใหม่ที่เน้นบทบาทของผู้บริหารในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ มีการตรวจสอบ ประเมินผลได้อย่างชัดเจน

ประกาศแนบท้ายคู่มือปฏิบัติงานคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ กล่าวถึงการบริหารเขตพื้นที่การศึกษาตามหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ไว้ดังนี้

การบริหารจัดการตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานอกจากจะต้องดำเนินการตามหลักการและแนวปฏิรูปการศึกษาแล้วยังต้องยึดหลักการ ดำเนินการตามหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคมที่ดีซึ่งมีหลักการสำคัญ๖ประการคือ^{๒๑}

๑. **หลักนิติธรรม** ใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงานอย่างเป็นทางการกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายโดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นต่อนักเรียนและประชาชนเป็นสำคัญ
๒. **หลักคุณธรรม** ยึดมั่นในความถูกต้องดีงามในการปฏิบัติหน้าที่เป็นตัวอย่างแก่สังคมมีความซื่อสัตย์จริงใจขยันอดทนมีระเบียบวินัยและประกอบอาชีพที่สุจริต
๓. **หลักความโปร่งใส** การทำงานทุกขั้นตอนต้องยึดหลักโปร่งใสเพื่อสร้างความเข้าใจซึ่งกันและกันมีการปรับปรุงกลไกการทำงานร่วมกันให้สามารถตรวจสอบมีการเปิดเผยข้อมูล ข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่ายสร้างโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก
๔. **หลักการมีส่วนร่วม** มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้ามาและเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญการบริหารและจัดการศึกษา
๕. **หลักความรับผิดชอบ** มีความตระหนักในสิทธิหน้าที่ของตนเองและผู้อื่นสำนึกและรับผิดชอบต่อการตัดสินใจที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาการใส่ใจและการกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างและมีความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตนเองตามบทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา
๖. **หลักความคุ้มค่า** มีการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตลอดจนรณรงค์ให้มีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้สมบูรณ์และยั่งยืน

ธรรมาภิบาลเป็นหลักที่ได้รับการยอมรับทั้งในระดับนานาชาติ ระดับประเทศและระดับท้องถิ่นว่าเป็นหลักการที่ดีมีประโยชน์ สามารถช่วยป้องกัน และแก้ไขปัญหา ช่วยให้การดำเนินงานมี

^{๒๑} คู่มือปฏิบัติงานคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : www.moe.go.th/wijai/book-area-13-5-doc [๗ ต.ค. ๒๕๕๖]

ประสิทธิภาพ มีความเข้มแข็ง และมีการพัฒนาที่ยั่งยืน ในประเทศไทยมีองค์กร ทางราชการ และสถาบันการศึกษาได้มีการริเริ่มนำหลักธรรมาภิบาลไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานมากขึ้นตามลำดับ^{๒๒}

सनानजितर सुकनठरुषु กล่าวถึงการนำหลักการบริหารและจัดการที่ดีมาใช้ว่าเป็นการบูรณาการส่วนที่ดีของแนวคิดต่างๆ ของการบริหารเพื่อนำมาปรับใช้ในบริบทขององค์การทางการศึกษา เช่น แนวคิดการบริหารแบบมีส่วนร่วม แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงาน เป็นต้น^{๒๓}

จากรายงานการเสวนาของดร.ทศพร ศิริสัมพันธ์ เลขาธิการ ก.พ.ร. เกี่ยวกับการบังคับใช้พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ ในช่วง ๕ ปีที่ผ่านมา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการเสวนา หัวข้อ “การพัฒนากระบวนการตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ ” ในการประชุมสัมมนาทางวิชาการประจำปี ๒๕๕๑ : ในโอกาสครบรอบ ๖ ปี ของการพัฒนากระบวนการไทยที่สำนักงาน ก.พ.ร. จัดขึ้นเมื่อวันศุกร์ที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๕๑ ณ หอประชุมกองทัพเรือ^{๒๔} ได้เสนอว่า

อิทธิพลของ Good Governance มาจากองค์การพัฒนาระหว่างประเทศโดยเฉพาะ World Bank ที่เดิมมุ่งเฉพาะปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจเป็นสำคัญต่อมาเริ่มตระหนักเมื่อปล่อยเงินกู้ไปแล้วเกิดการทุจริตคอร์รัปชันส่งผลให้ไม่สามารถทำให้ประเทศต่างๆ พัฒนาได้จึงเน้นในเรื่องของ Governance มากขึ้นในที่สุดก็เป็นหัวข้อสำคัญในการผลักดันให้เกิดการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance Principles) มีอยู่หลายแนวคิดด้วยกัน เช่น หลักของ UN ที่ให้นิยามของ Good Governance ไว้ว่า ประชาชนต้องมีส่วนร่วม (Participation) เน้นหลักนิติธรรม (Rule of law) นิติรัฐ ความโปร่งใส (Transparency) การตอบสนองความต้องการของประชาชนความปรองดอง สมานฉันท์ มุ่งหาฉันทามติ (Consensus oriented) ความเสมอภาค/ความเที่ยงธรรม (Equity) ประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Efficiency and Effectiveness) และภาระรับผิดชอบ (Accountability)

ในที่สุดกระแสแนวความคิดต่าง ๆ ข้างต้น ก็เข้ามาสู่ประเทศไทย จากผลของนักวิชาการทั้งหลาย รวมทั้งอิทธิพลของ World Bank ในแง่ของการวางแผนพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐ - ๒๕๔๔)

^{๒๒} บุขบง ชัยเจริญวัฒน์ และบุญมี ลี , รายงานการวิจัยตัวชี้วัดธรรมาภิบาล , (กรุงเทพมหานคร : สถาบันพระปกเกล้า , ๒๕๔๔) , หน้า ๔๗.

^{๒๓} สनานจितर सुकनठरुषु , อังโน สุวรรณ ทองคำ, สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสิงห์บุรี", วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัย: สถาบันราชภัฏเทพสตรี, ๒๕๔๕).

^{๒๔} วสุนธรา , การพัฒนาระบบราชการตาม พ.ร.ฎ.ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ part การบังคับใช้พระราชกฤษฎีกา, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : http://www2.opdc.go.th/content.php?menu_id=&content_id=1127 [๗ ต.ค. ๒๕๕๖]

จุดเปลี่ยนของประเทศไทยในเรื่องของ Good Governance เกิดขึ้นมาจากหลายส่วน โดยเฉพาะในการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐ - ๒๕๔๔) ซึ่งเริ่มมีแนวความคิดใหม่ ๆ เช่น เรื่องประชารัฐ (Participatory State) เข้ามาขนานกันไป ในขณะที่ได้มีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๕ ก่อให้เกิดการพัฒนาประชาธิปไตยขึ้น โดยแนวความคิดใหม่ ๆ ได้เริ่มเข้ามาเพื่อสร้างเสริมความเป็นประชาธิปไตย (Democratization) มากขึ้น ทำให้เริ่มเห็นกฎหมายต่าง ๆ ที่ออกมารองรับ และที่สำคัญที่สุดคือรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๔๐ ที่วางหลักการในเรื่องของ Good Governance เอาไว้ รวมทั้งแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐตามรัฐธรรมนูญ ในหมวดที่ ๕ ก็เป็นครั้งแรกที่กล่าวถึงการให้รัฐจัดระบบงานของรัฐและระบบราชการให้มีประสิทธิภาพ เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนและให้มีการจัดมาตรฐานทางคุณธรรมจริยธรรมของข้าราชการเพื่อป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน และเพื่อควมมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

จนในที่สุดปี พ.ศ. ๒๕๔๒ ก็ได้มีการออกกระเปียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๒ ขึ้น หลังจากได้มีการปฏิรูประบบราชการครั้งใหญ่ในปี พ.ศ. ๒๕๔๕ ซึ่งหัวใจหลักเป็นการนำหลักธรรมาภิบาล หรือการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเข้ามาใช้ในระบอบราชการไทย โดยปัญหาของระบบราชการในขณะนั้น คือระบบราชการมีขนาดให้ใหญ่โตซ้ำซ้อนมีลักษณะของการรวมศูนย์อำนาจสั่งการไว้ที่ส่วนกลางเน้นการจัดโครงสร้างตามสายบังคับบัญชา ทำให้เกิดการทำงานเป็นแบบแยกส่วน (fragmentation) มีขั้นตอนยุ่งยาก เกิดความล่าช้าในการทำงานยึดกฎหมายและระเบียบปฏิบัติเป็นเป้าหมายปลายทาง (ends) มากกว่าวิธีการ (means) ทำให้ขาดวิสัยทัศน์และการวางเป้าหมายการทำงานที่ชัดเจนวัดผลได้เป็นรูปธรรมเกิดความเฉื่อยชาและขาดความยืดหยุ่นคล่องตัวในการเปลี่ยนแปลงตนเองให้เข้ากับบริบทโลก ใช้ทรัพยากรไม่คุ้มค่า ยังไม่มีประสิทธิภาพใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ค่อนข้างน้อยมีวัฒนธรรมการทำงานเป็นแบบเดิมที่ยังไม่ค่อยตอบสนองการบริการประชาชนมากเท่าที่ควร นอกจากนี้ยังมีปัญหาเรื่องค่าตอบแทนเงินเดือนสวัสดิการที่ค่อนข้างต่ำ ปัญหาเกี่ยวกับสมองไหล ไม่สามารถดึงดูดคนรุ่นใหม่คนดีมีความสามารถรุ่นใหม่ให้เข้าสู่ราชการขาดโอกาสในการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะตนเองอย่างจริงจังและต่อเนื่องข้าราชการบางส่วนยังคงขาดจิตสำนึก จริยธรรม และจรรยาบรรณในการปฏิบัติงานรวมทั้งเกิดปัญหาระบบอุปถัมภ์ ทำให้ข้าราชการขาดขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน

ดังนั้น เมื่อมีแนวคิดในการพัฒนาระบบราชการเกิดขึ้น จึงได้นำหลักการของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ไปใส่ไว้ในมาตรา ๓/๑ ของพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ โดยกำหนดให้การบริหารราชการต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน โดยน้อมนำพระปฐมบรมราชโองการของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ว่า “เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม ” มาเจริญรอยตาม จากนั้นก็นำหลักธรรมาภิบาลทั้งหมดมาใส่ในมาตราดังกล่าว อาทิผลสัมฤทธิ์ ความมีประสิทธิภาพ ความคุ้มค่า เปิดเผยโปร่งใส ลดขั้นตอนกระจายอำนาจ มีผู้รับผิดชอบต่อผลของงาน เป็นต้น และวรรคท้ายของมาตรา ๓ /๑ระบุว่าให้ไปนำแนวความคิดดังกล่าวไปขยายความเพื่อให้เห็นหลักเกณฑ์และวิธีการในการดำเนินการ ดังนั้น ๑

ปีให้หลังจึงได้มีการออกพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ ขึ้น

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ ได้แบ่งออกเป็น ๙ หมวด ดังนี้

หมวดที่ ๑ การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีซึ่งวางหลักว่าต้องการจะบรรลุใน ๗ หลัก ได้แก่ เกิดประโยชน์สุขของประชาชนผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็นปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์ ประชาชนได้รับความสะดวกตอบสนองความต้องการ และมีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ

หมวดที่ ๒ การบริหารราชการเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขของประชาชนเป็นการวางหลักเกณฑ์ นิยาม และแนวทางการดำเนินงานซึ่งได้เริ่มดำเนินการแล้ว ยกตัวอย่างเช่น มาตรา ๗ และ มาตรา ๘ ได้เริ่มให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการแผ่นดินเพิ่มมากขึ้นโดยหวังว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนจะทำให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกา กล่าวคือก่อนจะทำอะไรต้องมีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนมีการคิดอย่างรอบคอบเพิ่มมากขึ้น อย่างไรก็ตามการดำเนินการยังอยู่ในขั้นทดลอง โดยสำนักงาน ก.พ.ร. ได้เชิญกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงการวางแผนสังคมและความมั่นคงของมนุษย์และกรมประชาสัมพันธ์ให้มาดำเนินการในเรื่องของการกำหนดนโยบายสาธารณะ โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนนอกจากนี้ ในระดับจังหวัด ก็ได้ประสานกับกระทรวงมหาดไทยเพื่อศึกษาว่าการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในระดับโครงการต่าง ๆ จะทำได้อย่างไร ซึ่งได้มีการดำเนินการแล้วและบางจังหวัดก็ให้เห็นผลการดำเนินการแล้ว เช่น จังหวัดพิจิตรที่ได้รับรางวัลจาก ก.พ.ร. ไปในเรื่องของการตั้งให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาแม่น้ำ เป็นต้น

หมวดที่ ๓ การบริหารราชการเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐคือ ทำงานให้บรรลุผล โดยเริ่มจากมาตรา ๙ ที่นำหลักการบริหารวงจรคุณภาพ (PDCA : Plan - Do - Check - Act) มาใช้เพื่อเปลี่ยนวัฒนธรรมการทำงานในภาคราชการ

หมวดที่ ๔ การบริหารราชการอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐเน้นในเรื่องของการเพิ่มประสิทธิภาพและความคุ้มค่าโดยกำหนดให้มีการคำนวณต้นทุนต่อหน่วยหรือต้นทุนตามฐานกิจกรรม (มาตรา ๒๑) แต่ก็ยังมีคำถามว่า หน่วยที่จะนำมาใช้ในการคำนวณต้นทุนนี้คืออะไรซึ่งยังเป็นที่ยกเถียงกันอยู่

หมวดที่ ๕ การลดขั้นตอนการปฏิบัติงานมีหัวใจสำคัญอยู่ ๓ เรื่อง คือ การกระจายอำนาจ (มาตรา ๒๗, ๒๘) การปรับปรุงขั้นตอนระยะเวลาการทำงาน (มาตรา ๒๙) และการจัดตั้งศูนย์บริการร่วม (มาตรา ๓๐, ๓๑, ๓๒) ซึ่งทั้ง ๓ เรื่องก็ได้มีการดำเนินการแล้วเริ่มจากการมอบอำนาจ/การกระจายอำนาจในการบริหารซึ่งทำได้ระดับหนึ่งเพราะในกฎหมายระเบียบบริหารราชการแผ่นดินฉบับเดิมนั้นกำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เคร่งครัดมาก จึงได้มีการแก้ไขกฎหมายดังกล่าวให้การมอบอำนาจสามารถทำได้อย่างกว้างขวางมากขึ้น แต่ปัญหาในวันนี้คือต้องการจะมอบหรือไม่ ดังนั้นการ

มอบอำนาจจึงยังไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ที่อยากจะเห็นโดยเฉพาะการมอบอำนาจลงไปยังระดับปฏิบัติการซึ่งถือว่าเป็นผู้ใกล้ชิดประชาชน ให้สามารถตัดสินใจได้รวมทั้งการมอบอำนาจข้ามหน่วยงาน ซึ่งยังไม่มีการมอบอำนาจเท่าที่ควรเพราะอาจจะเกิดความกังวลว่ามอบอำนาจไปแล้วผู้ที่มอบอำนาจนั้นยังมีความรับผิดชอบอยู่

หมวดที่ ๖ การปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการเกิดจากแนวคิดที่ต้องการเห็นรัฐบาลที่เล็ก จี๋วแต่แจ๋วจึงให้มีการทบทวนบทบาท ขนาด ภารกิจ ทบทวนกฎหมายโดยเฉพาะกฎหมายที่ควบคุมกลไกตลาดกฎหมายที่มีลักษณะเป็นการออกกฎระเบียบคุมราคาหรือโควตาการผลิตต่าง ๆ ซึ่งในช่วงที่ผ่านมาก็พบปัญหาอยู่บ้าง เพราะมีบางส่วนราชการโตขึ้นมีหน่วยงานเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม เป็นการเพิ่มขึ้นขององค์การมหาชนหรือหน่วยบริการรูปแบบพิเศษแต่ก็ต้องมาทบทวนกันให้ ไม่ว่าจะภารกิจใดที่ภาครัฐควรเลิกทำแล้วให้เอกชนดำเนินการแทน ทั้งนี้เรื่องดังกล่าวเป็นเรื่องที่พูดกันในหลักการหรือในเชิงวิชาการได้แต่ในทางปฏิบัติแล้วอาจจะทำได้ยากเพราะอาจจะกระทบต่อตำแหน่งงานของข้าราชการซึ่งหากจะทำจริง ๆ ต้องเตรียมการให้มากกว่านี้

หมวดที่ ๗ การอำนวยความสะดวกและการตอบสนองความต้องการของประชาชนได้มีการดำเนินการไปแล้วหลายอย่าง เช่น การลดขั้นตอนการประกาศระยะเวลาแล้วเสร็จของงานซึ่งได้ดำเนินการควบคู่ไปกับการปรับปรุงการให้บริการความโปร่งใสในการปฏิบัติราชการเน้นในเรื่องของการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.๒๕๔๐อย่างไรก็ตาม จากผลการประเมินพบว่า มีเพียง ๒๔ ส่วนราชการ จาก ๑๒๑ แห่ง และมีเพียง ๔ จังหวัดเท่านั้นที่สามารถดำเนินการได้ครบถ้วนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติดังกล่าว

หมวดที่ ๘ การประเมินผลการปฏิบัติราชการหลักธรรมาภิบาลบอกไว้ว่าต้องมีการแสดงภาระรับผิดชอบต่อประชาชนได้ซึ่งภาครัฐได้ใช้อำนาจรัฐและเงินภาษีของประชาชน ดังนั้น จึงต้องเตรียมตอบคำถามว่าใช้แล้วเกิดอะไรขึ้น โดย ดูจากตัวชี้วัด ยกตัวอย่างเช่นจังหวัดที่เป็นจังหวัดท่องเที่ยวสามารถดูความสำเร็จได้จากจำนวนนักท่องเที่ยวจำนวนมูลค่าการท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น เป็นต้นเหล่านี้คือตัวชี้วัดที่ใช้ในการแสดงภาระรับผิดชอบทางการบริหาร

หมวดที่ ๙ บทเบ็ดเตล็ดกำหนดให้นำหลักการต่าง ๆ ในพระราชกฤษฎีกานี้ไปใช้กับหน่วยงานของรัฐประเภทอื่นด้วย เช่นองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (มาตรา ๕๒) องค์การมหาชนและรัฐวิสาหกิจ (มาตรา ๕๓) ซึ่งขณะนี้กระทรวงมหาดไทยได้ออกข้อกำหนดให้ท้องถิ่นปฏิบัติตามพระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ในหลาย ๆ ส่วนแล้ว ในส่วนขององค์การมหาชนนั้น สำนักงาน ก.พ.ร.ได้จัดทำหนังสือเวียนแจ้งถึงการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไปแล้วในขณะที่รัฐวิสาหกิจก็อยู่ระหว่างการปรับปรุงหลักเกณฑ์การกำกับดูแลตนเองที่ดีแล้วเช่นกัน

จากการศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การสร้างหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษามีเป้าหมาย เพื่อให้เกิด สภาพธรรมาภิบาลในระบบงานของสถานศึกษา ขณะเดียวกันก็ใช้หลักธรรมาภิบาลเป็นหลักในการบริหาร ทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและหลักธรรมาภิบาลต่างเป็นปัจจัยหลักที่ก่อให้เกิดสภาพธรรมาภิบาลโดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นทั้งผู้บริหารและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นผู้มีส่วนสำคัญ มีอำนาจในการกำหนด นโยบาย แผน แนว

ทางการปฏิบัติงาน สามารถที่จะใช้หลักธรรมาภิบาลเป็นหลักหนึ่งในการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพได้อย่างเต็มที่ เพื่อให้ระบบราชการมีประสิทธิภาพ ตอบสนองความต้องการของประชาชนและให้มีการจัดมาตรฐานทางคุณธรรมจริยธรรมของข้าราชการเพื่อป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน และเพื่อควมามีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักเรียน

การบริหารเกิดขึ้นควบคู่กับการดำรงชีวิตของมนุษย์เป็นกระบวนการที่ช่วยให้มนุษย์ดำรงชีวิตได้อย่างสงบสุข เพื่อให้งานหรือกิจกรรมบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารงานต่างๆไม่ว่าจะเป็นงานด้านใดต่างก็ใช้ศาสตร์แห่งการบริหารที่คล้ายคลึงกันได้ แต่ส่วนที่แตกต่างกันคือ ความต้องการในอรรถประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นจากการใช้ศาสตร์แห่งการบริหารงานนั้นๆ สำหรับการบริหารโรงเรียน (School Administration) มีเป้าหมายที่คุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ

๒.๒.๑ ความหมายของการบริหาร

คำว่าการบริหารมีผู้ให้ความหมาย ไว้มากมายหลายท่าน ดังเช่น

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป ร่วมมือกันดำเนินการอย่างประสานสัมพันธ์และมีระบบ ระเบียบ กฎเกณฑ์ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างทีบุคคลดังกล่าวได้ร่วมกันกำหนด มีความเห็น รับรู้ เข้าใจ วัตถุประสงค์นั้นตรงกันโดยอาศัยทรัพยากร เทคนิคและกระบวนการต่าง ๆ อย่างเหมาะสม^{๒๕}

ใจจริง บุญเรืองรอด กล่าวว่า การบริหารเป็นศาสตร์และศิลปะที่ผู้บริหารใช้ให้เกิดกระบวนการที่ช่วยให้สมาชิกขององค์กรได้ทำหน้าที่ไปสู่จุดมุ่งหมายขององค์กร ทั้งนี้โดยเกี่ยวข้องกับ การวางแผนการจัดองค์กร การจัดคนเข้าทำงาน การอำนวยความสะดวก และการควบคุมงาน^{๒๖}

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ กล่าวว่า การบริหารและการจัดการ หมายถึง กิจกรรมในการบริหารทรัพยากรและกิจการงานอื่น ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ และยังให้ความหมายของบริหาร (Administration) ว่า ใช้ในการบริหารระดับสูง หน้าที่เน้นหนักที่การกำหนดนโยบายที่สำคัญ และการกำหนดแผน^{๒๗}

^{๒๕} นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ ,หลักการบริหารการศึกษา ,(กรุงเทพมหานคร : บพิธการพิมพ์ , ๒๕๓๔), หน้า ๗๒.

^{๒๖} ใจจริง บุญเรืองรอด ,การบริหารงานกิจการนักเรียน ,(กรุงเทพมหานคร : ศูนย์เอกสารและตำราสถาบันราชภัฏสวนดุสิต, ๒๕๔๒), หน้า ๒๐.

^{๒๗} ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคนอื่นๆ , พฤติกรรมองค์กร , (กรุงเทพมหานคร : ซีระฟิล์มและไซเท็กซ์ , ๒๕๔๑), หน้า ๕.

พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) ที่กล่าวถึงการบริหารว่าเป็นวิธีการทำงานให้สำเร็จโดยผู้อื่นและกรอบหน้าที่ในการบริหารงานให้สำเร็จที่ผู้บริหารควรมีในการพิจารณา ๕ ประการ คือ " POSDC "^{๒๘}

๑. P คือ Planning หมายถึง การวางแผน ซึ่งครอบคลุมไปถึงการกำหนดแนวทางการดำเนินงานเพื่อความสำเร็จขององค์กร
- ๒ O คือ Organizing หมายถึง การจัดองค์กร มีการกำหนดโครงสร้างของสมาชิกและสายบังคับบัญชาตลอดจนมีการแบ่งงานกันทำและกระจายอำนาจ
๓. S คือ Staffing หมายถึง งานบุคลากร ซึ่งเป็นการพัฒนาและสรรหาบุคลากร รวมถึงการใช้คนให้เหมาะสมกับงาน
๔. D คือ Directing หมายถึง การอำนวยการ เพื่อให้เกิดการดำเนินการตามแผน
๕. C คือ Controlling หมายถึง การกำกับดูแล เป็นการควบคุมคุณภาพของการปฏิบัติงานรวมถึงกระบวนการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในองค์กร

วิโรจน์ สารรัตนะ กล่าวว่า การบริหารเป็นกระบวนการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์กร โดยอาศัยหน้าที่ทางการบริหารที่สำคัญคือ การวางแผน (Planning) การจัดองค์กร (Organizing) การนำ (Leading) และการควบคุม (Controlling) ^{๒๙} สอดคล้องกับ **วัชรบูลสิงห์** ที่กล่าวถึงการบริหารว่า เป็นกระบวนการทางสังคม ซึ่งพิจารณาได้เป็น ๓ ทาง คือ ^{๓๐}

๑. ทางโครงสร้าง เป็นความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาตามลำดับขั้นตอนของสายการบังคับบัญชา
๒. ทางหน้าที่ เป็นขั้นตอนของหน่วยงานที่ระบุหน้าที่ บทบาท ความรับผิดชอบและเครื่องอำนวยความสะดวกเพื่อให้สำเร็จตามเป้าหมาย.
๓. ทางปฏิบัติการ เป็นกระบวนการบริหารดำเนินการในสถานการณ์ให้บุคคลต่อบุคคลมีปฏิสัมพันธ์เกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน

ธงชัย สันติวงษ์ กล่าวว่า การบริหารคือ งานของหัวหน้าหรือผู้นำ ที่จะต้องกระทำเพื่อให้กลุ่มต่างๆ ที่มีคนหมู่มากมาอยู่รวมกันทำงานเพื่อวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้จนสำเร็จได้ประสิทธิภาพ กล่าวอย่างง่าย ๆ การบริหารก็คือ การทำงานให้เสร็จลงได้โดยอาศัยคนอื่น เป็นผู้ทำให้เสร็จนั่นเอง ^{๓๑}

สรุปได้ว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการ การร่วมกันทำงานตามแผน และขั้นตอน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายที่ได้ร่วมกันตั้งไว้ โดยอาศัยทรัพยากรการบริหารและวิธีการ

^{๒๘} พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) , **พุทธวิธีการบริหาร**, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๙), หน้า ๓-๕.

^{๒๙} วิโรจน์ สารรัตนะ , **การบริหารหลักการทฤษฎีและประเด็นทางการศึกษา** , (กรุงเทพมหานคร : ทิพย์วิสุทธิ์, ๒๕๔๒), หน้า ๓.

^{๓๐} วัชรบูล สิงห์, **การบริหารหลักสูตร**, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๓), หน้า ๙.

^{๓๑} ธงชัย สันติวงษ์, **การบริหารทรัพยากรมนุษย์** . พิมพ์ครั้งที่ ๑๑. (กรุงเทพมหานคร : บริษัทประชุมช่าง จำกัด, ๒๕๔๖), หน้า ๑๘.

จัดการที่เหมาะสม ในสถานการณ์ที่แตกต่างกัน ทั้งนี้การจัดการศึกษาในโรงเรียนให้เป็นไปตามความมุ่งหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะต้องมีการแบ่งภารกิจและขอบเขตที่รับผิดชอบและขอบข่ายงานให้ครอบคลุมถึงภารกิจเหล่านั้นด้วย

๒.๒.๒ ความหมายของการบริหารงานกิจการนักเรียน

การบริหารงานกิจการนักเรียนเป็นองค์ประกอบสำคัญในการบริหารโรงเรียนซึ่ง ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญ และตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องบริหารจัดการ ให้บรรลุผลตาม เป้าหมายที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการบริหารกิจการนักเรียนไว้แตกต่างกัน เช่น

กาญจนา ศรีภาพสินธุ์ ให้ความหมายของการบริหารงานกิจการนักเรียนไว้ว่า หมายถึงงานที่เกี่ยวกับตัวนักเรียนโดยตรง นอกเหนือจากการสอนในชั้นเรียนตามปกติเป็นงานที่มุ่งส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนให้ก้าวหน้าประสบผลสำเร็จและมุ่งส่งเสริมชีวิต ความเป็นอยู่ของนักเรียนในโรงเรียนให้ดำเนินไปด้วยดีอันจะมีผลถึงการพัฒนาบุคลิกภาพและความรู้ ความสามารถหรือความถนัดเฉพาะตนของนักเรียนแต่ละคนให้ก้าวหน้าและเป็นประโยชน์สูงสุดแก่ตัวของเขาเอง ทั้งที่อยู่ในโรงเรียนและเมื่อสำเร็จการศึกษาออกไปประกอบอาชีพการงานอีกด้วย^{๓๒}

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ ให้ความหมายของการบริหารกิจการนักเรียน ว่า การบริหารกิจการนักเรียน หมายถึง การบริหารและการนิเทศงานกิจการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง กับ นักเรียนในส่วนที่ไม่เกี่ยวข้องกับการสอนในห้องเรียน งานกิจการนักเรียน ได้แก่ การรับเด็กเข้าเรียน การลงทะเบียนเรียน การแบ่งกลุ่มแบ่งชั้นเรียน การจัดปฐมนิเทศ การจัดให้ทุนการศึกษา การจัดให้ความปลอดภัย ป้องกันอุบัติเหตุต่างๆ การรักษาวินัยและความประพฤตินักเรียนการทำงานเพื่อเก็บหลักฐานและประวัติของนักเรียน การวิจัยประเมินผลและติดตามผลการจัดบริหารและสวัสดิการต่าง ๆ และกิจกรรมเสริมหลักสูตร เช่น สภานักเรียน ลูกเสือเนตรนารียุวกาชาด การศึกษานอกสถานที่ เป็นต้น^{๓๓}

สมคิด บางโม กล่าวถึงความหมายของการบริหารกิจการนักเรียนว่า หมายถึงการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง กับนักเรียนที่ไม่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน ไม่ว่ากิจกรรมนั้นจะทำในโรงเรียนหรือนอกโรงเรียน นับตั้งแต่ นักเรียนเข้ามาในโรงเรียนจนกระทั่งออกจากโรงเรียนไป^{๓๔}

นอกจากนี้ยังมี นักการศึกษาและนักบริหารการศึกษา ได้ให้ความหมายของคำว่า กิจการนักเรียนไว้หลากหลาย พอสรุปได้ดังนี้

^{๓๒}กาญจนา ศรีภาพสินธุ์, *การบริหารงานกิจการนักเรียน*, (กรุงเทพมหานคร : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๓๕), หน้า ๑๓.

^{๓๓}นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์.*หลักการบริหารการศึกษา*, (กรุงเทพมหานคร : บพิธการพิมพ์, ๒๕๓๔) หน้า ๖๑.

^{๓๔}สมคิด บางโม .*การบริหารการศึกษา*, พิมพ์ครั้งที่ ๔ (กรุงเทพมหานคร : สถาบันราชภัฏพระนคร. ๒๕๕๔)หน้า ๑๖๒-๑๗๔

นงเยาว์ กัลยาลักษณ ได้สรุปความหมายของงานกิจการนักเรียนไว้ว่า กิจการนักเรียน หมายถึง การดำเนินงานกิจการและกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนและเป็นกิจกรรมที่ นอกเหนือจากการเรียนการสอนในห้องเรียนซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ มีความประพฤติที่ดีงาม มีระเบียบวินัยมีความคิดไตร่ตรองมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์แสวงหาความรู้อยู่เสมอ รู้จักนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์^{๓๕}

วรเวทย์ บุญมา ได้กล่าวถึงการบริหารกิจการนักเรียนว่าเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน นอกเหนือจากการเรียนการสอนปกติในชั้นเรียน ขอบข่ายของการบริหารกิจการนักเรียนขึ้นอยู่กับ สภาพสังคม ชุมชน ขนาดและระดับของสถานศึกษา รวมทั้งทรัพยากรการบริหารที่มีอยู่ใน สถานศึกษาด้วย^{๓๖}

พูนสวัสดิ์ นาคเสน ได้ให้ความหมายของการบริหารกิจการนักเรียนไว้ว่า งานกิจการ นักเรียนเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนโดยตรง นอกเหนือจากการสอนในชั้นตามปกติ เป็นงานที่มุ่ง ส่งเสริมการเรียนการสอนของนักเรียนของนักเรียนทุกคนให้ก้าวหน้าประสบผลสำเร็จและมุ่งส่งเสริม ชีวิตความเป็นอยู่ของนักเรียนในโรงเรียนให้ดำเนินไปด้วยดี^{๓๗}

สันติ นิลหมื่นไวย ได้กล่าวถึงการบริหารกิจการนักเรียนว่า เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับ นักเรียนโดยตรง นอกเหนือจากการสอนในชั้นตามปกติ เป็นงานที่มุ่งส่งเสริมการเรียนการสอนของ นักเรียนทุกคนให้มีความก้าวหน้า ประสบผลสำเร็จและมุ่งส่งเสริมชีวิตความเป็นอยู่ของนักเรียนใน โรงเรียน ให้ดำเนินไปด้วยดี อันจะมีผลไปถึงการพัฒนาบุคลิกภาพและความรู้ความสามารถ หรือ ความถนัดเฉพาะตนของนักเรียนแต่ละคนให้ก้าวหน้าและเป็นประโยชน์สูงสุดแก่ตัวนักเรียน^{๓๘}

ชาญวิทย์ โสภิตะชา ได้ให้ความหมายของงานกิจการนักเรียน หมายถึง งานที่เกี่ยวข้อง กับนักเรียนโดยตรง นอกเหนือจากการสอนในชั้นตามปกติและมุ่งส่งเสริมชีวิตความเป็นอยู่ของ นักเรียนในโรงเรียนให้ดำเนินไปด้วยดี อันจะมีผลไปถึงการพัฒนาบุคลิกภาพและความรู้ความสามารถ

^{๓๕} นงเยาว์ กัลยาลักษณ, "การศึกษาปัญหาการดำเนินงานฝ่ายกิจการนักเรียนนักศึกษาของวิทยาลัย อาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ", รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต , (มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๑), หน้า ๑๑.

^{๓๖} วรเวทย์ บุญมา, "การศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานฝ่ายกิจการนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดกรมอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ", รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, (มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๑), หน้า ๑๒.

^{๓๗} พูนสวัสดิ์ นาคเสน, "การปฏิบัติงานส่งเสริมวินัยนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญ ศึกษา จังหวัดอุดรธานี ", รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต , (มหาวิทยาลัย มหาสารคาม, ๒๕๔๑), หน้า ๑๐.

^{๓๘} สันติ นิลหมื่นไวย, "การพัฒนาการปฏิบัติงานส่งเสริมให้นักเรียนมีวินัยโรงเรียนหนองบัวพิทยาคาร อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู", รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, (มหาวิทยาลัย มหาสารคาม, ๒๕๔๑), หน้า ๙.

หรือความถนัดเฉพาะตนของนักเรียนแต่ละคน ให้ก้าวหน้าและเป็นประโยชน์สูงสุดแก่ตัวของเขาเอง ทั้งในขณะที่มีชีวิตในโรงเรียนและเมื่อสำเร็จการศึกษาออกไปสู่อาชีพการงานอีกด้วย^{๓๙}

จรัญ ชูชื่น ได้ให้ความหมายการบริหารกิจการนักเรียน หมายถึง การบริหารงาน เกี่ยวกับตัวนักเรียน และกิจกรรมนักเรียนทั้งหมดที่ไม่เกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียน แต่เป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ผู้เรียนสามารถ ปฏิบัติพัฒนาตนเองตามความรู้ความสามารถ และเต็มศักยภาพของผู้เรียน^{๔๐}

จากความหมายการบริหารกิจการนักเรียนที่กล่าวมาสรุปได้ว่า งานกิจกรรมนักเรียน เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนโดยตรง นอกเหนือจากการเรียนการสอนตามปกติที่มุ่งส่งเสริมการเรียนการสอนของนักเรียนทุกคน ครอบคลุมงาน ๔ ด้านคือ การจัดกิจกรรมนักเรียน การจัดบริการแนะแนว การรักษาระเบียบวินัยของโรงเรียนและการบริการอื่น ๆ ที่จัดให้แก่ให้นักเรียนให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ มีความประพฤติที่ดีงาม มีระเบียบวินัยในตนเอง อันจะส่งผลให้นักเรียนก้าวหน้าและประสบความสำเร็จในการเรียนและการทำงานเมื่อสำเร็จการศึกษาออกไป

๒.๒.๓ ความสำคัญและประโยชน์ของการบริหารงานกิจการนักเรียน

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ ได้กำหนดงานกิจการนักเรียนไว้ ๔ ด้าน คือ การกิจด้านสวัสดิการ ด้านการควบคุม ด้านกิจกรรม และด้านการสอน นอกจากนี้ยังแบ่งขอบข่ายงานกิจการไว้ ๓ ด้านดังนี้^{๔๑}

๑. งานปกครองและวินัย
๒. งานจัดบริการต่างๆ ได้แก่ งานแนะแนว ทุนการศึกษา สุขภาพอนามัย อาหารกลางวัน นันทนาการ การสื่อสารคมนาคม และสหกรณ์ร้านค้า
๓. การจัดกิจกรรมนักเรียน ได้แก่กิจกรรมประกอบหลักสูตรทั้งหลายที่จัดขึ้นในโรงเรียน โดยนักเรียนสมัครใจเข้าร่วมดำเนินการเอง ทั้งในและนอกโรงเรียน โดยความเห็นชอบและสนับสนุนของทางโรงเรียน

งานกิจการนักเรียนหรือการบริหารงานกิจการนักเรียนเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนและกิจกรรมนอกเหนือจากการเรียนการสอนในชั้นเรียนตามปกติ มีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมการเรียนของนักเรียน ให้ดำเนินไปได้ด้วยดีและมุ่งส่งเสริม ดูแล ช่วยเหลือชีวิตความเป็นอยู่ของนักเรียนในโรงเรียน

^{๓๙}ชาลววิทย์ ไสภิตะชา , "การดำเนินงานเพื่อพัฒนาวินัยนักเรียนโรงเรียนบ้านโคกเกาะ(มิตรภาพที่ ๑๕๙) อำเภอภูพาน จังหวัดอุบลราชธานี" , รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต , (มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๖), หน้า ๑๑.

^{๔๐}จรัญ ชูชื่น, "การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ ๓โรงเรียนชุมชนบ้านแก่งศรีหนองไผ่ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาชัยภูมิ เขต ๒" , รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, (มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๗), หน้า ๑๓.

^{๔๑}เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ , การวิจัยการบริหารการศึกษา , (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.๒๕๓๖), หน้า ๑๓๗.

พัฒนาบุคลิกภาพและ ความรู้ความสามารถเพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาเต็มตามศักยภาพ เกิดประโยชน์สูงสุด ทั้งในขณะที่อยู่ใน โรงเรียนและเมื่อสำเร็จการศึกษาออกไปประกอบอาชีพการงานอีกด้วย

กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์ ให้ความเห็นว่า งานกิจการนักเรียนมีความสำคัญด้านต่าง ๆ เช่น ช่วยพัฒนาเยาวชนให้เป็นพลเมืองดี มีวินัยในตนเอง มีคุณธรรมจริยธรรม ส่งเสริมการปกครองระบอบ ประชาธิปไตยให้ เยาวชน มีโอกาสสำรวจตนเอง เข้าใจตนเอง เสริมสร้างศักยภาพในตน ให้มี คุณลักษณะที่พึงประสงค์^{๔๒}

ธีรวุฒิ ประทุมนพรัตน์ ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารกิจการนักเรียนมีความสำคัญมาก ทั้งนี้ เพราะเกี่ยวข้องใกล้ชิดกับการพัฒนาเยาวชนให้เจริญเติบโตสมบูรณ์ดีพร้อม ทั้งอารมณ์ สังคม จิตใจ การบริหารวิชาการสามารถพัฒนาได้มากทางด้านสติปัญญาในห้องเรียนปกติการบริหารกิจการ นักเรียนที่กระทำนอกห้องเรียนปกติสามารถพัฒนาเยาวชนทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและจิตใจ ซึ่งมีความสำคัญที่จะช่วยให้เยาวชนเป็นคนสมบูรณ์ สามารถอยู่ร่วมกับ คนอื่นได้ดีในสังคมและช่วยให้ นักเรียนเป็นพลเมืองดีที่ประเทศชาติพึงปรารถนา^{๔๓}

กล่าวโดยสรุป การบริหารงานกิจการนักเรียนมีความสำคัญต่อนักเรียน สังคมและ ประเทศชาติเพราะเป็นกิจกรรมที่ช่วยดูแลเอาใจใส่ ช่วยเหลือนักเรียนให้เป็นคนเก่ง ดีและมีความสุข ตรงตามเจตนารมณ์ของการจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ และ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช ๒๕๔๒ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๔๕ มี จุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาและเติมเต็มศักยภาพในตัวผู้เรียนให้เป็นไปอย่างสมบูรณ์พร้อมทั้งร่างกายและ จิตใจ

๒.๒.๔ ความมุ่งหมายของการบริหารงานกิจการนักเรียน

งานกิจกรรมนักเรียนเป็นที่มุ่งส่งเสริมเติมเต็มคุณภาพของผู้เรียนนอกเหนือจากการเรียน การสอนตามปกติและเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้นำความรู้ความสามารถที่ได้ไปใช้จริง เป็นการ ถ่ายโยงการเรียนรู้สู่การปฏิบัติ มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของการ บริหารงานกิจการนักเรียน ดังนี้

กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการบริหารกิจการนักเรียน ดังนี้^{๔๔}

๑. ส่งเสริมการเรียนและชีวิตความเป็นอยู่ของนักเรียนในโรงเรียนให้ดำเนินไปได้ ด้วยดีมีความปรกติสุขต่อไป
๒. พัฒนาบุคลิกภาพ การมีวินัยในตนเอง การปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม

^{๔๒}กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์ ,การบริหารงานกิจการนักเรียน , (กรุงเทพมหานคร : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๓๕),หน้า ๓๑.

^{๔๓}ธีรวุฒิ ประทุมนพรัตน์ ,การบริหารงานกิจการนักเรียน , (กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์ , ๒๕๔๖), หน้า ๖.

^{๔๔}กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์,การบริหารงานกิจการนักเรียน, หน้า ๖.

๓. พัฒนาความสามารถ ความสนใจ และความถนัดเฉพาะของนักเรียนแต่ละคนให้ก้าวหน้าเป็นประโยชน์แก่ตนเองและสังคมให้ได้มากที่สุด

สันติ นิลหมื่นไวย ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการบริหารกิจการนักเรียนไว้ดังนี้^{๔๕}

๑. เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพของนักเรียนนักศึกษา ตามลักษณะอันพึงประสงค์ของตลาดแรงงาน

๒. ช่วยแก้ปัญหาอันจะเกิดขึ้นแก่นักเรียนนักศึกษา

๓. ช่วยป้องกันปัญหาอันที่จะเกิดแก่นักเรียนนักศึกษา

จรัญ ชูชื่น ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารงานกิจการนักเรียนมีความมุ่งหมาย ดังนี้^{๔๖}

๑. เพื่อส่งเสริม สนับสนุนการเรียนการสอนในหลักสูตรให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
๒. เพื่อส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้เรียนรู้ตามความถนัดความสนใจและเต็มศักยภาพ เพื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีความรับผิดชอบดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

จากความมุ่งหมายของการบริหารกิจการนักเรียนที่กล่าวมาสรุปได้ว่าการบริหารกิจการนักเรียน มีความมุ่งหมาย ดังนี้

๑. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีความรับผิดชอบและมีวินัยในตนเองและปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม

๒. เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถ สติปัญญาของนักเรียนให้นักเรียนสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการเรียน การประกอบอาชีพการงานในอนาคต

๒.๒.๕. ประโยชน์ของการบริหารงานกิจการนักเรียน

กาญจนา ศรีภาพสินธุ์ ได้กล่าว ถึงการบริหารงานกิจการนักเรียน มีจุดมุ่งหมายที่จะให้เกิดประโยชน์แก่นักเรียนโดยสรุปดังนี้^{๔๗}

๑. ช่วยให้เด็กสำรวจตัวเอง เข้าใจตนเอง ในด้านความต้องการ ความสนใจ ความถนัด และความสามารถ

^{๔๕} สันติ นิลหมื่นไวย, " การพัฒนาการปฏิบัติงานส่งเสริมให้นักเรียนมีวินัยโรงเรียนหนองบัวพิทยาคาร อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู ", รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๖), หน้า ๑๐.

^{๔๖} จรัญ ชูชื่น, " การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ ๓ โรงเรียนชุมชนบ้านแก่งศรีหนองไผ่ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาชัยภูมิ เขต ๒ ", รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๗), หน้า ๑๔.

^{๔๗} กาญจนา ศรีภาพสินธุ์, การบริหารงานกิจการนักเรียน, หน้า ๑๓.

๒. ช่วยให้ครูรู้จักเด็กแต่ละรายได้ดีขึ้นและสามารถส่งเสริมความสนใจ ความถนัด ความสามารถของแต่ละคนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม
๓. ช่วยให้เด็กได้เพิ่มพูนประสบการณ์และทักษะ
๔. ช่วยส่งเสริมบุคลิกภาพและพัฒนาการของเด็กได้เต็มที่
๕. ช่วยให้เด็กประสบความสำเร็จในการทำงานของตน ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจ และความสุข
๖. ส่งเสริมสัมพันธภาพ คุณธรรมจริยธรรม
๗. ส่งเสริมการปกครองตนเองตามครรลองประชาธิปไตยที่พึงปรารถนา
๘. ช่วยให้เด็กทุกคนได้รับโอกาสและประโยชน์สูงสุดจากการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ให้ความเห็นว่า งานกิจการนักเรียน มีประโยชน์หลายประการคือ^{๔๘}

๑. ช่วยประสานประโยชน์ระหว่างโรงเรียนและหน่วยงานอื่นๆ
๒. ช่วยส่งเสริมสุขภาพนักเรียนอย่างทั่วถึง
๓. ช่วยส่งเสริมการดำเนินชีวิตร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชนตามระบอบประชาธิปไตยและปลูกฝังความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความรับผิดชอบขึ้นในตัวนักเรียน
๔. ส่งเสริมความถนัดและความสามารถของแต่ละคน
๕. ช่วยแก้ปัญหาให้นักเรียนขาดเรียนและนักเรียนขาดแคลน
๖. ช่วยสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูกับนักเรียน
๗. มีระบบในการบริหารงานและการแบ่งความรับผิดชอบในโรงเรียนอย่างทั่วถึง
๘. ส่งเสริมจรรยาบรรณอันดีงามในสังคมและเทิดทูนวัฒนธรรมอันดีงามของชาติ
๙. ส่งเสริม และพัฒนาบุคลิกภาพของนักเรียน ตลอดจนส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้เทคนิคในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม
๑๐. เป็นสื่อกลางทำหน้าที่ประสานสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับหน่วยงานทั้ง ภายในและภายนอกโรงเรียน

อเนก ส่งแสง กล่าวว่า การบริหารงานกิจการนักเรียนเกิดประโยชน์ ต่อ ผู้เรียนต่อไปนี้ คือ^{๔๙}

๑. ช่วยให้เด็กมีความรู้กว้างขวางขึ้นจากการเรียนรู้หลายอย่างนอกห้องเรียน
๒. ช่วยให้เด็กค้นพบความสามารถของตนเอง
๓. ช่วยควบคุมพลังส่วนเกินของนักเรียนไปใช้ในทางสร้างสรรค์

^{๔๘} สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ,การบริหารงานบุคลากร การบริหารงานกิจการนักเรียนในชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. ๒๕๓๖), หน้า ๒๕-๒๖.

^{๔๙} อเนก ส่งแสง,การบริหารกิจการนักเรียน , (กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะครุศาสตร์สถาบันราชภัฏพระนคร, ๒๕๔๐), หน้า๕-๖.

๔. ช่วยเสริมสร้างและพัฒนาบุคลิกภาพของผู้เรียน
๕. เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมรับรู้การบริหารโรงเรียน เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ รักและผูกพันกับโรงเรียนมากขึ้น
๖. ช่วยให้ครูรู้จักเด็กแต่ละคนได้ดีขึ้น เปิดโอกาสให้เด็กทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ , สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู และสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการจัดกิจกรรมนักเรียนไว้ดังนี้^{๕๐}

๑. ครูสามารถใช้กิจกรรมนักเรียนเป็นเครื่องมือในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมมารวมกลุ่มของนักเรียนไปในทางที่ดี ตามความต้องการของสังคม
๒. นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงและสามารถนำประสบการณ์เหล่านั้นไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้
๓. ช่วยส่งเสริมความเจริญเติบโตของนักเรียนทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา
๔. ช่วยให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์
๕. ช่วยฝึกให้นักเรียนรู้จักอยู่ร่วมกันโดยราบรื่นในสังคมประชาธิปไตย
๖. ช่วยให้นักเรียนรู้จักคิดตัดสินใจอย่างมีเหตุผลและสามารถทำสิ่งต่างๆ ได้โดยลำพัง
๗. ช่วยฝึกให้นักเรียนรู้จักร่วมมือกันทำงานในสังคม
๘. ช่วยฝึกให้นักเรียนมีระเบียบวินัย สามัคคี รักหมู่คณะ
๙. ช่วยฝึกให้นักเรียนเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี
๑๐. ส่งเสริมความสนใจให้เหมาะกับลักษณะความแตกต่างของนักเรียนเป็นรายบุคคล

รายบุคคล

๑๑. ช่วยลดปัญหาการขาดเรียน เพราะถ้าโรงเรียนมีกิจกรรมที่น่าสนใจนักเรียนจะมีความกระตือรือร้นในการมาโรงเรียนทุกวัน
๑๒. ส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้บริหาร ครูและนักเรียน
๑๓. ช่วยสร้างนิสัยที่ดีแก่นักเรียน เช่น กิจกรรมชุมนุมต่าง ๆ กิจกรรมลูกเสือ
๑๔. ช่วยเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

โกษีย์ วงษ์สุธา ได้กล่าวถึงประโยชน์ของกิจกรรมนักเรียนว่าเป็นกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นด้วยความร่วมมือของนักเรียน เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์และพัฒนาทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาของนักเรียนเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายและเป้าหมายที่กำหนดไว้ เพื่อให้นักเรียนมีโอกาสพัฒนาตนเองทางด้านสังคม ด้านระเบียบวินัย แะความรักในเกียรติคุณชื่อเสียงของโรงเรียนด้วยการ

^{๕๐}สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, หน้า ๕๘.

พัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ผลที่ได้จากการจัดกิจกรรมช่วยให้นักเรียนรู้จักตนเอง รู้จักผู้อื่น และ
ระเบียบวินัย ซึ่งทำให้คนอยู่ร่วมกัน ทำงานด้วยกันอย่างมีความสุข^{๕๑}

สรุปได้ว่า การบริหารงานกิจการนักเรียนเป็นภารกิจที่เป็นประโยชน์ที่ช่วยส่งเสริม และ
พัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ ตามความรู้ความสามารถและความถนัด ช่วยส่งเสริมสุขภาพ กาย
สุขภาพจิตสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูและนักเรียน ช่วยให้ครูรู้จักนักเรียนเป็น รายบุคคล ดูแล
ช่วยเหลือ ส่งเสริมและแก้ไขปัญหาให้นักเรียนได้ดียิ่งขึ้น

จากประโยชน์ของการจัดกิจการนักเรียนที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ประโยชน์ของการจัดกิจการ
นักเรียน คือครูสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนักเรียนมีระเบียบวินัยในตนเอง
สามัคคี รักหมู่คณะช่วยเสริมสร้างพัฒนานักเรียนทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา
นอกจากนี้ยังทำให้นักเรียนเกิดประสบการณ์ตรงสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

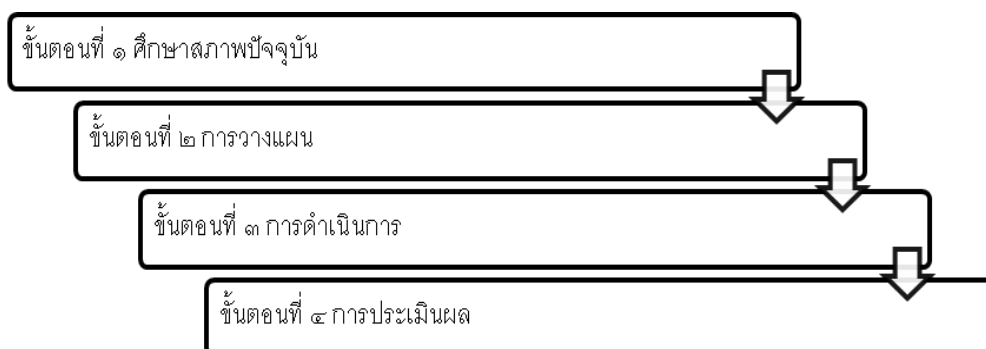

๒.๒.๖ กระบวนการดำเนินการบริหารงานกิจการนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้กล่าวถึงการบริหารงาน กิจการ
นักเรียนควรดำเนินงานอย่างมีกระบวนการดังนี้^{๕๒}

^{๕๑}โกษีย์ วงษ์สุธา , " การพัฒนากิจกรรมเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียน บ้านโพธิ์สง่า
อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี " , รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต ,
(มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๖), หน้า ๑๕.

^{๕๒}สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ,การบริหารงานบุคลากร การบริหารงาน
กิจการนักเรียนในชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ,
๒๕๓๖),หน้า ๓๖-๓๘.

แผนภูมิที่ ๑ แผนภูมิแสดงกระบวนการดำเนินการบริหารงานกิจการนักเรียน

ขั้นตอนที่ ๑ ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของงานกิจการนักเรียน โดยผู้บริหารโรงเรียนควรศึกษาข้อมูลต่าง ๆ เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับเขตบริการ ข้อมูลการเกณฑ์เด็ก รับเด็ก ข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพ ข้อมูลนักเรียนขาดแคลน เป็นต้น

ขั้นตอนที่ ๒ การวางแผน เป็นการนำเอาข้อมูลจากการศึกษาสภาพปัจจุบันและ ความต้องการของงานกิจการนักเรียนมาวางแผนแก้ปัญหาในรูปแบบงานและโครงการ ผู้บริหาร โรงเรียน ต้องจัดให้มีการวางแผนในเรื่องต่าง ๆ

ขั้นตอนที่ ๓ การดำเนินการ ผู้บริหารโรงเรียนควรมีบทบาทดังต่อไปนี้

๑. คอยควบคุม กำกับ ดูแลและนิเทศให้ผู้รับผิดชอบฝ่ายต่าง ๆ ปฏิบัติไปตาม แผนงานและโครงการ
๒. ดูแลให้บุคลากรทุกฝ่ายทำงานให้ประสานสัมพันธ์กันดีเป็นอย่างดี
๓. ให้คำปรึกษาในการดำเนินงานทุกด้าน
๔. อำนวยความสะดวกในด้านต่างๆ เช่น อนุมัติการจ่ายเงิน เครื่องมือ เครื่องใช้ต่างๆ

ขั้นตอนที่ ๔ การประเมินผล ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีส่วนร่วมในการประเมิน ผลงาน กิจการนักเรียน ตั้งแต่ก่อนดำเนินการ ระหว่างดำเนินการและเมื่อสิ้นสุดการดำเนินการ ตาม แผนและโครงการ โดยใช้วิธีประเมินดังนี้

๑. สังเกต
๒. การสัมภาษณ์
๓. การพิจารณาจากรายงานเป็นระบบเมื่อเสร็จสิ้นโครงการ
๔. พิจารณาจากผลงาน

สรุปได้ว่า การบริหารงานกิจการนักเรียน ถ้าจะให้การดำเนินการประสบความสำเร็จ ได้ อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารต้องมีแนวทางปฏิบัติโดยอาศัยกระบวนการทางการบริหาร มีการ วางแผนหรือโครงการ ปฏิบัติตามแผน ประเมินผลงานตามแผนหรือโครงการที่กำหนดไว้

๒.๒.๗ ขอบข่ายการบริหารงานกิจการนักเรียน

การบริหารงานกิจการนักเรียนเป็นงานที่สำคัญสถานศึกษาจะต้องดำเนินการทุกอย่าง เพื่อให้การบริหารกิจการนักเรียนดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ ให้เด็กวัยเรียนทุกคนมีโอกาสเข้าเรียนอย่างเสมอภาคและยุติธรรม เพื่อให้นักเรียนเป็นพลเมืองดีของชาติเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ มีไหวพริบ รู้จักแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยตนเองรู้จักปรับตัวได้เหมาะสมกับสถานการณ์ และสังคม สามารถอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

วัตถุประสงค์ของการตั้งขอบข่ายงานกิจการนักเรียน

๑. เพื่อให้สถานศึกษาจัดการศึกษาให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า ๑๒ ปี อย่างเสมอภาคและยุติธรรม
๒. เพื่อให้สถานศึกษาจัดการศึกษาให้บริการด้านต่าง ๆ ให้แก่นักเรียน และจัดประสบการณ์ด้านต่าง ๆ เป็นการจัดประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ นักเรียนสามารถช่วยเหลือตนเองได้
๓. เพื่อให้สถานศึกษาจัดการศึกษาจัดกิจกรรมปลูกฝังพฤติกรรมตามวิถีชีวิตประชาธิปไตยและการพัฒนาความเป็นระเบียบวินัยและรักษาวินัยให้แก่นักเรียน

ขอบข่ายการดำเนินงานงานกิจการนักเรียนครอบคลุมกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษาอย่างกว้างขวาง นักการศึกษาหลายท่านได้กำหนดขอบข่ายของกิจการนักเรียนไว้เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานด้านกิจการนักเรียน ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ^{๕๓} , สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู และสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา ได้สรุปขอบข่ายของงานกิจการนักเรียน ดังนี้

๑. กิจกรรมที่สถานศึกษาต้องดำเนินการตาม พระราชบัญญัติประถมศึกษาพุทธศักราช ๒๕๒๓และระเบียบที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน มีดังนี้
 - ๑.๑ การจัดทำเขตบริการ
 - ๑.๒ การจัดทำสำมะโนนักเรียน
 - ๑.๓ การเกณฑ์และการรับนักเรียนเข้าเรียน
 - ๑.๔ การลงทะเบียนนักเรียน
 - ๑.๕ การแบ่งกลุ่ม แบ่งชั้นเรียน
 - ๑.๖ การปฐมนิเทศผู้ปกครอง
 - ๑.๗ การรายงานเกี่ยวกับนักเรียน
 - ๑.๘ การรักษาระเบียบวินัยของนักเรียน
 - ๑.๙ การย้ายและจำหน่ายนักเรียน
 - ๑.๑๐ การทำทะเบียนสะสมเก็บหลักฐานและประวัตินักเรียน
 - ๑.๑๑ การแก้ปัญหานักเรียนขาดเรียน

^{๕๓} สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ , สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู และสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา ,๒๕๔๑), หน้า ๖๔-๖๕.

๒. กิจกรรมบริหารงานส่งเสริมประสิทธิภาพนักเรียน เป็นงานบริการและช่วยส่งเสริมให้การเรียนของผู้เรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังนี้

- ๒.๑ การบริการด้านสุขภาพ
- ๒.๒ การบริการอาหารกลางวัน
- ๒.๓ การบริการแนะแนว
- ๒.๔ การบริการนักเรียนขาดแคลน
- ๒.๕ ทุนการศึกษา

๓. กิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมให้การเรียนในหลักสูตรมีความสมบูรณ์มากขึ้น พร้อมทั้งยังช่วยให้ผู้เรียนมีประสบการณ์มากยิ่งขึ้น ได้แก่

- ๓.๑ กิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย
- ๓.๒ กิจกรรมเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษา
- ๓.๓ กิจกรรมการจัดตั้งชุมนุมต่าง ๆ
- ๓.๔ การจัดทัศนศึกษา
- ๓.๕ การจัดกีฬา
- ๓.๖ การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมจริยธรรมนักเรียน
- ๓.๗ การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมลักษณะนิสัยด้านศิลปะ
- ๓.๘ การบำเพ็ญประโยชน์ต่อโรงเรียนและชุมชน

๔. กิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับศิษย์เก่า เป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษา ศิษย์เก่า และชุมชน ได้แก่

- ๔.๑ การติดตามผลนักเรียน
- ๔.๒ การตั้งสมาคมศิษย์เก่า
- ๔.๓ การสรรหาและยกย่องคนดีเด่นประจำท้องถิ่นและชุมชน

วรเวทย์ บุญมา ได้สรุปขอข่ายการบริหารกิจการนักเรียนไว้ ๔ด้าน ดังนี้^{๕๔}

๑. การจัดทำทะเบียนประวัติ
๒. การปกครองนักเรียนและวินัยในโรงเรียน
๓. การจัดกิจกรรมต่าง ๆ
๔. การจัดกิจกรรมนักเรียน

นงเยาว์ กัลยาลักษณ์ ได้สรุปขอข่ายการบริหารกิจการนักเรียน ไว้ ๔ด้าน ดังนี้^{๕๕}

^{๕๔}วรเวทย์ บุญมา "การศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานฝ่ายกิจการนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดกรมอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ", รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๕๑), หน้า ๑๖.

^{๕๕}นงเยาว์ กัลยาลักษณ์, "การศึกษาปัญหาการดำเนินงานฝ่ายกิจการนักเรียน นักศึกษาของวิทยาลัย อาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ", รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต (มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๕๑), หน้า ๑๙.

๑. งานสวัสดิการและบริการ ได้แก่ งานแนะแนว การจัดหาทุนการศึกษา สุขภาพอนามัยและงานความสัมพันธ์กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการให้บริการที่ฝ่ายกิจการนักเรียนจัดให้
๒. งานกิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม บำเพ็ญประโยชน์ กีฬานันทนาการ ส่งเสริมวิชาการ และการออกสารสารผู้เรียน
๓. งานควบคุม ได้แก่ งานระเบียบวินัยนักเรียน นักศึกษา การปกครองควบคุมดูแล
๔. การบริการทางวิชาการ ได้แก่ การปฐมนิเทศ การปัจฉิมนิเทศ การสอนซ่อมเสริม และการจัดอบรมพิเศษต่าง ๆ ที่ฝ่ายกิจการนักเรียนเป็นผู้ดำเนินการ

จรัญ ชูชื่นกล่าวไว้ว่า ขอบข่ายงานกิจการนักเรียนมีขอบข่าย ดังนี้

๑. เป็นกิจกรรมที่จัดให้กับผู้เรียน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความถนัด ความสนใจของผู้เรียน
๒. เป็นกิจกรรมที่สถานศึกษาจัดให้กับผู้เรียน เพื่อเสริมการเรียนรู้การสอนตามหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
๓. เป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนนอกเวลาเรียน หรือจัดเสริมให้ในเวลาเรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามความถนัด และความสนใจของตนเอง ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามความรู้ความสามารถและเต็มตามศักยภาพ^{๕๖}

จากขอบข่ายการบริหารกิจการนักเรียนที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ขอบข่ายงานกิจการนักเรียนเป็นการปกครองนักเรียนให้มีวินัยในตนเองและในโรงเรียน อีกทั้งยังเป็นงานบริการและส่งเสริมการเรียนรู้นอกเวลาเรียนให้ผู้เรียนมีประสิทธิภาพ โดยใช้กิจกรรมที่พัฒนาความรู้ความสามารถของนักเรียนตามความถนัดและความสนใจ

๒.๒.๘ รายละเอียดภารกิจกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา^{๕๗}

แนวคิดกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา

งานส่งเสริมการจัดการศึกษา เป็นงานที่สนับสนุนและส่งเสริมให้สถานศึกษาในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา สามารถจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้นการบูรณาการการจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย ไปสู่การศึกษาตลอดชีพ นำแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นใช้ประกอบการเรียนการสอน ส่งเสริมสุขภาพกายและสุขภาพจิตให้สมบูรณ์ จัดสวัสดิการ และสวัสดิภาพ และกองทุนเพื่อการศึกษา ที่จะเป็นการช่วยเหลือผู้เรียนปกติ ด้อย

^{๕๖}จรัญ ชูชื่น, "การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ ๓ โรงเรียนชุมชนบ้านแก่งคร้อหนองไผ่ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาชัยภูมิ เขต ๒", รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต,(มหาวิทยาลัยมหาสารคาม,๒๕๔๗),หน้า๑๖.

^{๕๗}โครงสร้างภารกิจกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา.[ออนไลน์]แหล่งที่มา:www.moe.go.th/book_area/group_khet2/areassed/areassed_word1.doc [๗ ต.ค. ๕๖].

โอกาส พิกัด และมีความสามารถพิเศษ อีกทั้งส่งเสริมให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน สถาบันทางศาสนา สถานประกอบการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเอกชน ร่วมจัดการศึกษาที่จะส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้เรียน

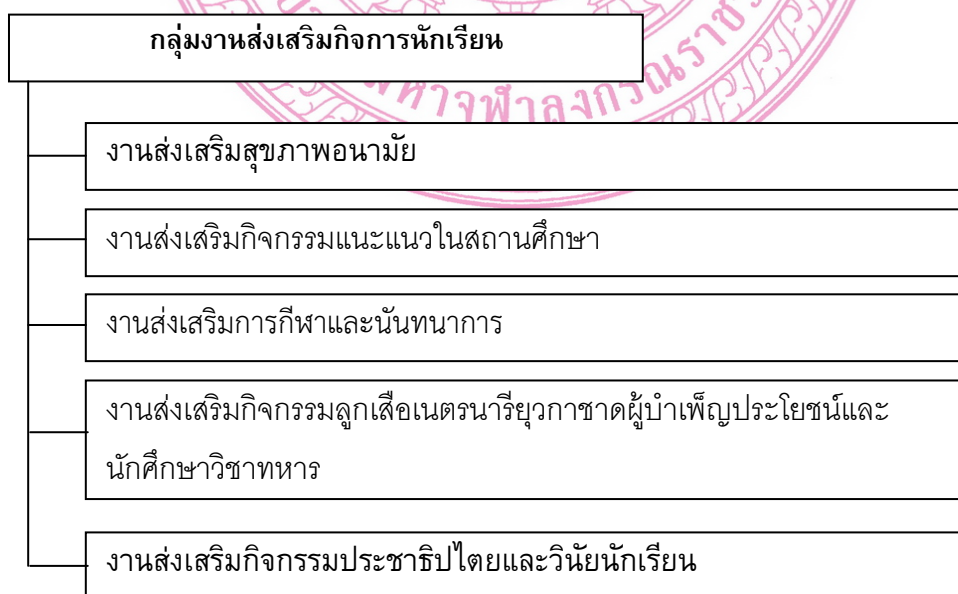
วัตถุประสงค์

๑. เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษาทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ให้เป็นการศึกษาตลอดชีวิตภายใต้ความร่วมมือของบุคคล ครอบครัว ชุมชน สถาบันทางศาสนา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกรูปแบบให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน
๒. เพื่อส่งเสริมสุขภาพกายและสุขภาพจิต ผู้รับบริการทางการศึกษา ให้สมบูรณ์โดยส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดอาหารกลางวัน อาหารเสริม และเพื่อส่งเสริมให้มีจริยธรรม คุณธรรม วินัย โดยเน้นกีฬา นันทนาการ ลูกเสือ - ยุวกาชาด และการปฏิบัติตนตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
๓. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการจัดสวัสดิการแก่ครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้รับบริการด้วยภาระดมภ์พยากรจากทุกฝ่าย
๔. เพื่อส่งเสริมกิจการพิเศษ ที่เป็นการสร้างความมั่นคงและประสานเครือข่ายทุกระดับไปสู่การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขอบข่าย/ภารกิจ

๑. งานธุรการ
๒. กลุ่มงานส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษา
 - ๒.๑ งานส่งเสริมการจัดการศึกษาในระบบการศึกษานอกระบบการศึกษาตามอัธยาศัยและการศึกษาตลอดชีวิต
 - ๒.๒ งานส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ สิ่งแวดล้อมทางการศึกษาและภูมิปัญญาท้องถิ่น
 - ๒.๓ งานส่งเสริมการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว ชุมชน สถาบันศาสนาและสถานประกอบการ ฯลฯ
 - ๒.๔ งานส่งเสริมการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 - ๒.๕ งานส่งเสริมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - ๒.๖ งานส่งเสริมการเทียบโอนผลการเรียน
 - ๒.๗ งานส่งเสริมการจัดการศึกษาเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาสและเด็กที่มีความสามารถพิเศษ
๓. กลุ่มงานส่งเสริมกิจการนักเรียน
 - ๓.๑ งานส่งเสริมสุขภาพอนามัย
 - ๓.๒ งานส่งเสริมกิจการแนะแนวในสถานศึกษา
 - ๓.๓ งานส่งเสริมการกีฬาและนันทนาการ
 - ๓.๔ งานส่งเสริม กิจการลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ นักศึกษาวิชาทหาร (นศท.)
 - ๓.๕ งานส่งเสริมกิจกรรมประชาธิปไตย

๔. กลุ่มงานส่งเสริมสวัสดิการ
 - ๔.๑ งานส่งเสริม สนับสนุนการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา
 - ๔.๒ งานส่งเสริมการจัดสวัสดิการ สวัสดิภาพ ในสถานศึกษา
 - ๔.๓ งานส่งเสริมการพิทักษ์สิทธิเด็กและเยาวชน
๕. กลุ่มงานส่งเสริมกิจการพิเศษ
 - ๕.๑ งานอันเนื่องมาจากโครงการพระราชดำริ
 - ๕.๒ งานการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา
 - ๕.๓ งานตามโครงการเสมาพัฒนาชีวิต
 - ๕.๔ งานความมั่นคงของชาติ
 - ๕.๕ งานวิเทศสัมพันธ์
 - ๕.๖ งานการป้องกันโรคเอดส์
 - ๕.๗ งานสารวัตรนักเรียน
๖. กลุ่มงานส่งเสริมการจัดการศึกษาของเอกชน
 - ๖.๑ งานส่งเสริมข้อมูลและสารสนเทศของสถานศึกษาเอกชน
 - ๖.๒ งานส่งเสริมและดำเนินการเปลี่ยนแปลงโรงเรียนเอกชน
 - ๖.๓ งานส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน
 - ๖.๔ งานส่งเสริมการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนเอกชน
 - ๖.๕ งานส่งเสริมด้านการอุดหนุนกองทุนสวัสดิการ

๓.๑ งานส่งเสริมสุขภาพอนามัย

ขั้นตอนและแนวการปฏิบัติ

๑. สร้างความเข้าใจให้บุคลากรเห็นความสำคัญเกี่ยวกับงานส่งเสริมสุขภาพอนามัยของนักเรียน เช่น โครงการอาหารกลางวันโครงการอาหารเสริม (นม) การป้องกันและแก้ไขปัญหาระบาดในสถานศึกษา

๒. จัดทำแผนการส่งเสริมการดำเนินงานของสถานศึกษาเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยนักเรียนทุกกรณีทีกล่าวในข้อ ๑

๓. ดำเนินการในการส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดสภาพแวดล้อมให้ถูกสุขลักษณะ และเฝ้าระวังติดตามดูแลภาวะโภชนาการและสุขภาพ

๔. ประสาน ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง

๕. ปรับปรุงและรายงานผลการปฏิบัติงานและเผยแพร่

๓.๒ งานส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษา

ขั้นตอนและแนวการปฏิบัติ

๑. ส่งเสริมให้บุคลากรทุกระดับเห็นคุณค่าและความจำเป็นของกิจกรรมแนะแนว
๒. ส่งเสริมให้ดำเนินการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับนักเรียนเพื่อแก้ไขปัญหาและสนับสนุนการศึกษาของนักเรียน
๓. ส่งเสริมให้มีแหล่งข้อมูลการศึกษาสู่การประกอบอาชีพ
๔. สนับสนุนการทำวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมและการแก้ไขปัญหาของนักเรียน
๕. ส่งเสริมให้จัดระบบติดตามช่วยเหลือนักเรียนโดยอาศัยการให้คำปรึกษารายบุคคล
๖. ส่งเสริมให้จัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อใช้เป็นเครือข่ายในการเชื่อมโยงให้คำปรึกษาตามสภาพปัญหาของนักเรียน
๗. ส่งเสริมให้สถานศึกษาเป็นศูนย์กลางให้บริการข่าวสารข้อมูลเพื่อการแนะแนว
๘. ประสาน ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงาน
๙. ปรับปรุง พัฒนาและรายงานผลการจัดกิจกรรมแนะแนวอย่างต่อเนื่อง

๓.๓ งานส่งเสริมการกีฬาและนันทนาการ

และแนวการปฏิบัติ

๑. ส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดทำแผนพัฒนางานด้านกีฬาและนันทนาการ
๒. ส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมกีฬาและนันทนาการในสถานศึกษา เพื่อเสริมสร้างความสามัคคีในหมู่คณะและพัฒนาทักษะกีฬา
๓. ประสานงาน สนับสนุนการฝึกทักษะ ความสามารถเฉพาะทางของกีฬานิตต่างๆ เพื่อความเป็นเลิศ
๔. ส่งเสริมให้ชุมชนใช้อุปกรณ์ สนามกีฬาเพื่อส่งเสริมการเล่นกีฬานันทนาการ
๕. ส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมนันทนาการหลายรูปแบบ เช่น ดนตรี การแสดง นาฏศิลป์ การท่องเที่ยว ทักษะศึกษา การอ่าน เขียนหนังสือ ตลอดจนงานอดิเรกต่าง ๆ
๖. ประสาน ติดตาม นิเทศและประเมินผลการปฏิบัติงาน

๓.๔ งานส่งเสริมกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์และ นักศึกษาวิชาทหาร

ขั้นตอนและแนวการปฏิบัติ

๑. ส่งเสริมให้ดำเนินการพัฒนากิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์และนักศึกษาวิชาทหาร เช่น การพัฒนาหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการฝึกอบรม กิจกรรมค่ายพักแรม กิจกรรมวันสำคัญ เป็นต้น
๒. ส่งเสริมให้มีการพัฒนาผู้บังคับบัญชาลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์และผู้กำกับนักศึกษาวิชาทหาร เช่น จัดอบรม สัมมนา อภิธรรมทักษะเฉพาะวิชา เป็นต้น
๓. สนับสนุนกิจกรรมชุมนุมลูกเสือ เนตรนารี ตามกิจกรรมของนักเรียนทั้งระดับจังหวัด ชาติ และระดับโลก
๔. สนับสนุนให้จัดกิจกรรมเสริมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กและเยาวชน เช่น การส่งเสริมภาวะผู้นำการส่งเสริมทักษะป้องกันตัว การส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือสังคมและการบำเพ็ญประโยชน์ เป็นต้น
๕. ดำเนินการจัดประชุมคณะกรรมการลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด เพื่อกำหนดแนวทาง แผนงาน/โครงการการพัฒนากิจการลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาด
๖. ส่งเสริมให้มีการจัดตั้งกลุ่ม/กองลูกเสือ-เนตรนารี หมู่ยุวกาชาด
๗. จัดให้มีการสอบวิชาพิเศษลูกเสือ-เนตรนารี
๘. การดำเนินการขอพระราชทานเหรียญลูกเสือสรรเสริญ ลูกเสือสดุดี เข็มกาชาด
สมนาคุณ
๙. ดำเนินการขอรับเครื่องหมายวูดแบดจ์ของผู้บังคับบัญชาลูกเสือ
๑๐. ดำเนินการปรับปรุงพัฒนาค่ายลูกเสือและส่งเสริมการจัดกิจกรรมในค่ายลูกเสือ
๑๑. ประสาน ติดตาม นิเทศและประเมินผล สรุปผลการดำเนินงานและรายงานกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์และนักศึกษาวิชาทหาร

๓.๕ งานส่งเสริมกิจกรรมประชาธิปไตยและวินัยนักเรียน

ขั้นตอนและแนวการปฏิบัติ

๑. ส่งเสริมให้สถานศึกษาวางแผนการจัดกิจกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับกระบวนการประชาธิปไตยของนักเรียน
๒. สนับสนุนให้สถานศึกษาจัดทำระเบียบว่าด้วยความประพฤตินักเรียน การแต่งกาย การร่วมกิจกรรม
๓. สนับสนุนให้สถานศึกษากำหนดแนวทางการป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน พัฒนาจริยธรรม คุณธรรมและวินัยนักเรียน
๔. ส่งเสริมสถานศึกษาในการจัดทำโครงการบุคคลดีเด่นนักเรียนตัวอย่างในสถานศึกษา
๕. ประสานการติดตาม นิเทศและประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรมและการประชาสัมพันธ์

๒.๓ สภาพการบริหารงานของโรงเรียนมัธยมในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๔๒.

๒.๓.๑ สภาพปัจจุบันของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๔๒

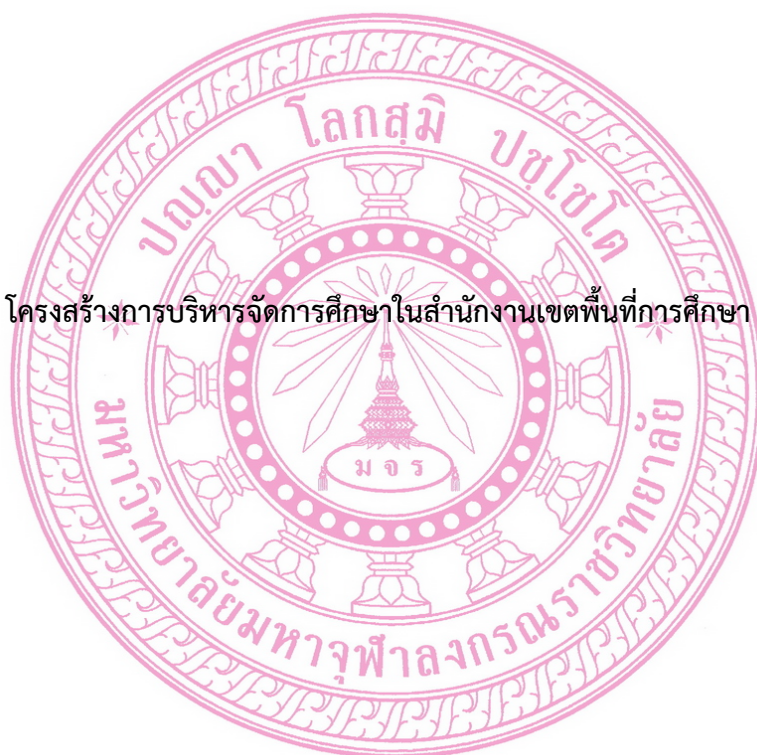
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เกิดจากการที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ ได้กำหนดว่าการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ยึดเขตพื้นที่การศึกษา โดยคำนึงถึงปริมาณสถานศึกษา จำนวนประชากร วัฒนธรรม และความเหมาะสมด้านอื่นด้วย เว้นแต่การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษา ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของสภาการศึกษาแห่งชาติ มีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา เรื่องการกำหนดเขตพื้นที่การศึกษา ตามที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย ๓ ฉบับ ได้แก่ พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๓ พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓ และ พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๓^{๕๘}

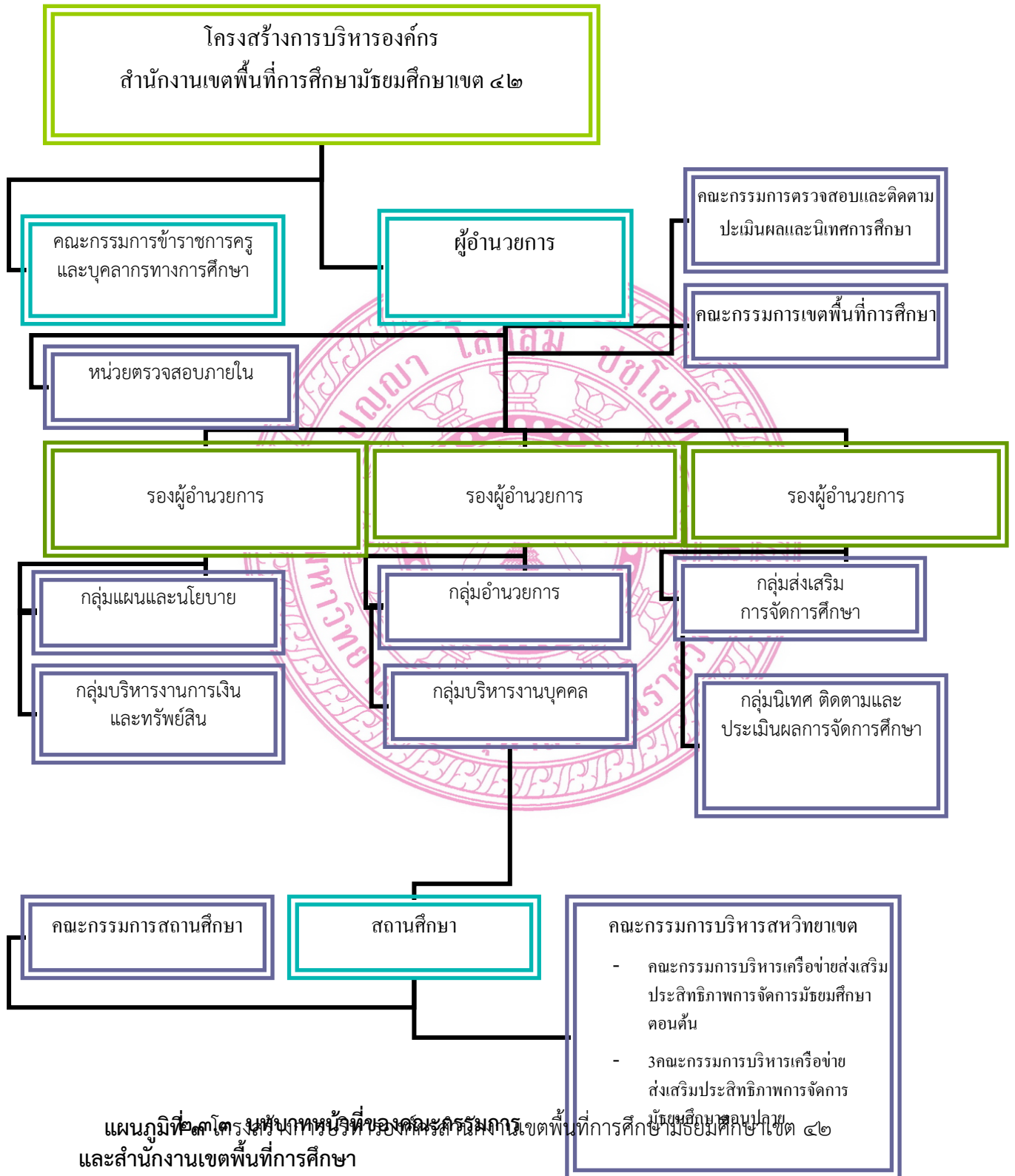
ต่อมากระทรวงศึกษาธิการได้มีประกาศเรื่องกำหนดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน ๔๒ เขต เมื่อวันที่ ๑๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๓^{๕๙} ให้มีผลตั้งแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา (๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๓) เป็นต้นไปซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๔๒ ประกอบด้วยท้องที่จังหวัดนครสวรรค์และ ท้องที่จังหวัดอุทัยธานีโดยให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๔๒ ตั้งอยู่ที่อำเภอเมืองนครสวรรค์และให้สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เฉพาะแต่ระดับมัธยมศึกษาที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๔๒ (มีจำนวน ๕๙ โรงเรียน) ไปสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๔๒^{๕๙}

^{๕๘} กระทรวงศึกษาธิการ, พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา, (ฉบับที่ ๓) [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <http://www.ratchakittha.soc.go.th/DATA/PDF/2553/A/045/4.PDF> [๖ ต.ค. ๒๕๕๖]

^{๕๙} ราชกิจจานุเบกษา. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องการกำหนดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา. [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <http://www.ratchakittha.soc.go.th/DATA/PDF/2553/E/098/62.PDF> [๖ ต.ค. ๒๕๕๖]

๒.๓.๒ โครงสร้างการบริหารจัดการศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

แผนภูมิที่ ๓.๓ โครงสร้างการบริหารของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาประกอบด้วย ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรเอกชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนสมาคมผู้ประกอบวิชาชีพครู ผู้แทนสมาคมผู้ประกอบวิชาชีพ

บริหารการศึกษา ผู้แทนสมาคมผู้ปกครองและครู และผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งในปัจจุบันได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาทุกเขตแล้ว

อำนาจหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.๒๕๔๖ และประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องแบ่งส่วนราชการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำหนดอำนาจหน้าที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดังนี้^{๖๐}

๑. จัดทำนโยบายแผนพัฒนาและมาตรฐานการศึกษา ของเขตพื้นที่การศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายมาตรฐานการศึกษาแผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานและความต้องการของ ท้องถิ่น
๒. วิเคราะห์การจัดตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปของสถานศึกษาและหน่วยงานในเขตพื้นที่การศึกษาและแจ้งการจัดสรรงบประมาณที่ได้รับให้หน่วยงานข้างต้นรับทราบ รวมทั้ง กำกับตรวจสอบติดตามการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงานดังกล่าว
๓. ประสานส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
๔. กำกับดูแลติดตามและประเมินผลสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษา
๕. ศึกษาวิเคราะห์วิจัยและรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
๖. ดำเนินการจัดตั้งยุบรวมหรือเลิกสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษา
๗. พิจารณาแบ่งส่วนราชการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
๘. พัฒนางานด้านวิชาการจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาและประเมินผลสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
๙. ประสานการระดมทรัพยากรด้านต่างๆรวมทั้ง ทรัพยากรบุคคลเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการจัดและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
๑๐. ประสานส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเอกชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งบุคคลองค์กรชุมชนองค์กรวิชาชีพสถาบันศาสนาสถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา
๑๑. ดำเนินการและประสานส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

^{๖๐} การบริหารงานในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : school.obec.go.th/sup_br3/ms_2.htm [๖ ตค ๕๖].

๑๒. รับผิดชอบงานเลขานุการของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาและประสานงานส่งเสริมการดำเนินงานของคณะกรรมการและคณะทำงานด้านการศึกษา

๑๓. ประสานการปฏิบัติราชการทั่วไปกับองค์กรหรือหน่วยงานต่างๆทั้งภาครัฐและภาคเอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในฐานะสำนักงานผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ ในเขตพื้นที่การศึกษา

๑๔. ปฏิบัติหน้าที่อื่นเกี่ยวกับกิจการภายในเขตพื้นที่การศึกษาที่ไม่ได้ระบุให้เป็นหน้าที่ของหน่วยใดโดยเฉพาะหรือปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

๒.๓.๔ การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ หมวด ๕ มาตรา ๓๙ และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓ ตามมาตรา ๘ มาตรา ๓๔วรรคสอง ได้กำหนดให้มีการแบ่งเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้ออกประกาศกระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้มีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน ๑๘๓ เขต และสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา จำนวน ๔๒ เขต และได้ออกประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องการแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเป็น ๘กลุ่ม และออกประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องการแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เป็น ๓กลุ่ม และเพื่อให้การปฏิบัติงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มี การพัฒนาระบบการปฏิบัติงาน เพื่อยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการปฏิบัติงาน^{๖๑}

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นส่วนราชการสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทำหน้าที่บริหารและจัดการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาให้บังเกิดผลในทางปฏิบัติ โดยมีการแบ่งส่วนราชการภายในออกเป็นกลุ่มตามงานที่ปฏิบัติในลักษณะกำกับ ดูแล ประสานส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการศึกษาในเขตพื้นที่ การศึกษาตามอำนาจหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่กล่าวแล้วข้างต้น รวมทั้งส่งเสริม สนับสนุน การดำเนินงานของคณะกรรมการและสถานศึกษา^{๖๒}

โครงสร้างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามกฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งส่วนราชการในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๖ กำหนดให้มี ๖ กลุ่ม ประกอบด้วย^{๖๒}

๑. กลุ่มอำนวยการ

^{๖๑} การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา , คู่มือการปฏิบัติงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <http://www.psdg-obec.go.th/?p=208> [๗ ต.ค.๒๕๕๖]

^{๖๒} กำหนดหลักเกณฑ์การแบ่งส่วนราชการ ภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา , กฎกระทรวง , [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/00125486.PDF> [๗ ต.ค.๒๕๕๖]

๒. กลุ่มบริหารงานบุคคล
๓. กลุ่มนโยบายและแผน
๔. กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา
๕. กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา
๖. กลุ่มส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา

๑. **กลุ่มอำนวยการ** มีขอบเขตภารกิจเกี่ยวกับงานบริหารทั่วไปงานประชาสัมพันธ์ การประสานงานและงานบริหารการเงินและสินทรัพย์

๒. **กลุ่มบริหารงานบุคคล** มีขอบข่ายภารกิจเกี่ยวกับการวางแผนอัตรากำลังและ กำหนดตำแหน่งการสรรหาและบรรจุแต่งตั้งการบำเหน็จความชอบและทะเบียนประวัติ การพัฒนา บุคลากรงานวินัยและนิติการและงานเลขานุการอ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา

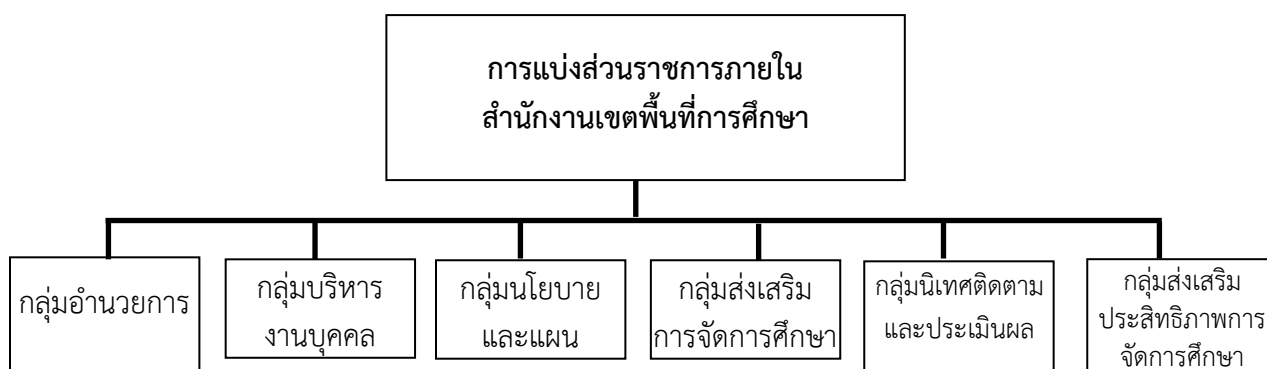
๓. **กลุ่มนโยบายและแผน** มีขอบข่ายภารกิจเกี่ยวกับการจัดทำข้อมูลสารสนเทศ งานนโยบายและแผนการวิเคราะห์งบประมาณการติดตามประเมินผลและรายงาน และงาน เลขานุการคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา

๔. **กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา** มีขอบข่ายภารกิจเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณภาพ การจัดการศึกษา การส่งเสริมกิจการนักเรียน การส่งเสริมสวัสดิการการส่งเสริมกิจการพิเศษ และส่งเสริมการจัดการศึกษาของเอกชน

๕. **กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผล** มีขอบข่ายภารกิจเกี่ยวกับการส่งเสริมและ ประสานงานพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและกระบวนการเรียนรู้การวัดและประเมินผล การศึกษาการส่งเสริมและพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษาการนิเทศติดตามและ ประเมินผลระบบบริหารและการจัดการศึกษาการส่งเสริมพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา และงานเลขานุการคณะกรรมการติดตามตรวจสอบประเมินผลและนิเทศการศึกษา

๖. **กลุ่มส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา** มีขอบข่ายภารกิจเกี่ยวกับการศึกษา การวิเคราะห์วิจัยและพัฒนานวัตกรรมการบริหารการประสานการตรวจราชการและการสร้างองค์กร ความรู้และเทคนิควิชาชีพในการบริหารจัดการ

สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามีหน่วยตรวจสอบภายในทำหน้าที่ตรวจสอบ การเงินและบัญชีและตรวจสอบการดำเนินงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

แผนภูมิที่ ๔ การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

๒.๔ ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนมัธยมในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๔๒

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ มีหน้าที่รับผิดชอบการบริหารจัดการ การศึกษาสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเฉพาะระดับมัธยมศึกษาที่ตั้งอยู่ในจังหวัดนครสวรรค์ และจังหวัดอุทัยธานี ดังนี้ คือ โรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์ จำนวน ๓๗ โรงเรียน แสดง ตามตารางที่ ๑

ตารางที่ ๑ ตารางแบ่งโรงเรียนในเขตรับผิดชอบของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๔๒ จังหวัดนครสวรรค์^{๔๒๓}

โรงเรียนในเขตจังหวัดนครสวรรค์ เขต ๑	โรงเรียนในเขตจังหวัดนครสวรรค์ เขต ๒	โรงเรียนในเขตจังหวัดนครสวรรค์ เขต ๓
นครสวรรค์	ลาดยาววิทยาคม	ตากฟ้าประชาสิทธิ์
นวมินทรราชูทิศ มัชฌิม	วังเมืองชนประสิทธิ์วิทยาคม	อุดมธัญญาประชานุเคราะห์
บึงบอระเพ็ดวิทยา	เทพศาลาประชาสรรค์	ตาคลีประชาสรรค์
บ้านแก่งขั้วลิตวิทยา	บรรพตพิสัยพิทยาคม	จันเสนเอ็งสุวรรณอนุสรณ์
พระบางวิทยา	รัฐราษฎร์อนุสรณ์	หนองโพพิทยา
สตรีนครสวรรค์	หนองกรดพิทยาคม	ทหารอากาศอนุสรณ์
เก้าเหลียววิทยา	แม่่วงก์พิทยาคม	ลาดทิพรสพิทยาคม
หัวดงราชพรหมาภรณ์	ห้วยน้ำหอมวิทยาการ	ช่องแคพิทยาคม
โกรกพระ		พนมรอกวิทยา

^{๒๓๓}โรงเรียนในเขตรับผิดชอบสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๔๒ .[ออนไลน์]

แหล่งที่มา : <http://www.secondary42.obec.go.th/Image-general/story/data1school/left.html>[๗ ต.ค. ๒๕๕๖]

ชุมแสงชนูทิศ ทับกฤษพัฒนา พยุหะพิทยาคม เขากะลาพิทยาคม เขาทองพิทยาคม		ท่าตะโกพิทยาคม ไผ่ศาลีพิทยา ตะคร้อพิทยา วังช้อยพิทยา หนองบัว วังบ่อพิทยา
--	--	---

โรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดอุทัยธานี จำนวน ๒๑ โรงเรียน ตามตารางที่ ๒
 ตารางที่ ๒ ตารางแบ่งโรงเรียนในเขตรับผิดชอบของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
 เขต ๔๒ จังหวัดอุทัยธานี

โรงเรียนในเขตจังหวัดอุทัยธานี เขต ๑	โรงเรียนในเขตจังหวัดอุทัยธานี เขต ๒
อุทัยธานีวิทยาคม พุทธรังษลวิทยา หนองเต่าวิทยา กาญจนานิเชกวิทยาลัย หนองขาหย่างวิทยา ท้าพทันอนุสรณ์ ตลุกคูวิทยาคม สว่างอารมณ์วิทยาคม บ่อ่างวิทยา	หนองฉางวิทยา บ้านทุ่งนาวิทยา ทุ่งโพธิ์วิทยา ห้วยคตวิทยาคม สมอทองปทีปผลผลิตอุปลัมภ์ ลานสักวิทยา ร่องตาก็วิทยา บ้านไร่วิทยา การุ้งวิทยาคม หนองจอกประชานุสรณ์ วังหินวิทยาคม ทองกลางวิทยาคม

๒.๔.๑ ขนาดโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๔๒

๒.๔.๑.๑ การแบ่งขนาดของโรงเรียนมัธยมศึกษา

ขนาดที่ ๑ นักเรียน ๑ - ๑๒๐

ขนาดที่ ๒ นักเรียน ๑๒๑ - ๒๐๐

ขนาดที่ ๓ นักเรียน ๒๐๑ - ๓๐๐

ขนาดที่ ๔ นักเรียน ๓๐๑ - ๔๙๙

ขนาดที่ ๕ นักเรียน ๕๐๐ - ๑,๔๙๙

ขนาดที่ ๖ นักเรียน ๑,๕๐๐ - ๒,๔๙๙

ขนาดที่ ๗ นักเรียน ๒,๕๐๐ขึ้นไป

๒.๔.๑.๒ แบ่งขนาดตามเกณฑ์โรงเรียนมัธยมศึกษา

โรงเรียนขนาดเล็ก นักเรียน ๑ - ๔๙๙ คน
 โรงเรียนขนาดกลาง นักเรียน ๕๐๐ - ๑๔๙๙ คน
 โรงเรียนขนาดใหญ่ นักเรียน ๑๕๐๐ - ๒๔๙๙ คน
 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ นักเรียน ๒๕๐๐ คนขึ้นไป

ตารางที่ ๓ แบ่งขนาดโรงเรียนแยกตามจังหวัด

ประเภท	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	ขนาดใหญ่พิเศษ
จังหวัดนครสวรรค์	๑๕	๑๔	๓	๕
จังหวัดอุทัยธานี	๑๐	๙	๑	๑
รวม	๒๕	๒๓	๔	๖

๒.๕ แนวคิดเกี่ยวกับธรรมาภิบาลเชิงพุทธ

๒.๕.๑ ความหมายของธรรมาภิบาลเชิงพุทธ

การสร้างหลักธรรมาภิบาล ผู้บริหารต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนี้เป็นอย่างดี ต้องมีความตั้งใจจริง มีความกล้าหาญอดทน มีการสื่อสารที่ตระหว่างกัน และมีสภาพแวดล้อมที่มีความพร้อม แต่ปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่จะทำให้ประสบความสำเร็จในการสร้างธรรมาภิบาลคือ ความร่วมมือของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ต้องเรียนรู้ร่วมกันและแต่ละคนต้องพึ่งตนเองก่อน การสร้างธรรมาภิบาลควรเริ่มต้นด้วยการสร้างความตระหนักให้สมาชิกในสังคมนั้นๆ เห็นความสำคัญของธรรมาภิบาล แล้วร่วมกันกำหนดเป็นนโยบายให้แนวทางปฏิบัติ และให้การสนับสนุน สิ่งเอื้ออำนวยต่างๆ ส่งเสริมการปฏิบัติงานที่มีความสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลอย่างจริงจังจึงส่งเสริมการมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน และจัดให้มีกลไกการตรวจสอบติดตามและประเมินผล^{๖๔} ธรรมาภิบาลเป็นแนวคิดที่ใช้ในสาขา รัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ซึ่งนักรัฐประศาสนศาสตร์ มองว่าธรรมาภิบาลเป็นมิติใหม่ที่เน้นบทบาทของผู้บริหารในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ มีการตรวจสอบ สามารถประเมินผลได้อย่างชัดเจน และมีการแข่งขันเพื่อจัดการบริการที่ดีขึ้น รัฐบาลที่มาจากระบอบประชาธิปไตยเป็นพื้นฐานที่ดีที่ช่วยสนับสนุนให้นำไปสู่การมีธรรมาภิบาลได้ง่ายขึ้น การพัฒนาทางเศรษฐกิจจะได้ผลดีนั้นต้องมีการจัดการบริหารการจัดการที่ดีทั้งด้านการเมือง และเศรษฐกิจ ของผู้ปฏิบัติการในทุกระดับ การใช้อำนาจทางการเมือง เพื่อควบคุมสังคมโดยสัมพันธ์กับการพัฒนาทางด้านสังคมและเศรษฐกิจ ให้มีความชอบธรรม และการโปร่งใสในการปฏิบัติการจะเป็นตัวตัดสินว่าการจัดการนั้นดีหรือไม่^{๖๕}

^{๖๔}วีรวัฒน์ ปันนิตามัย , การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี, (วารสารข้าราชการ ๒๕๔๔), หน้า ๔๘-๕๑.

^{๖๕}บุษบง ชัยเจริญวัฒนะ และบุญมี ลี, รายงานการวิจัยเรื่องตัวชี้วัดธรรมาภิบาล, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๔๔), หน้า๖

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารประกอบในเรื่องหลักธรรมาภิบาลกับพระพุทธศาสนาในด้านหลักธรรมที่สอดคล้องกับธรรมาภิบาลนั้น ผู้วิจัยได้รวบรวมการบริหารเชิงพุทธได้ตั้งแผนภูมิต่อไปนี้

แผนภูมิที่ ๕ แสดงหลักธรรมกับธรรมาภิบาลเชิงพุทธ

ศีล ๕ หรือเบญจศีลเป็นศีลหรือข้อห้ามในลำดับเบื้องต้นตามพระโอวาทของพระพุทธโคดมพระศาสดาแห่งพุทธศาสนาพระองค์ปัจจุบัน แต่ทั้งนี้เบญจศีลเป็นหลักการที่มีมาและเป็นที่สั่งสอนทั่วไปก่อนพระพุทธโคดมอุบัติแล้วจัดเป็นศีลขั้นต่ำของพระโสดาบันมีความหมายคือ^{๖๖}

๑. เว้นจากทำลายชีวิต
๒. เว้นจากถือเอาของที่เขามิได้ให้
๓. เว้นจากประพฤติดิฉินในกาม
๔. เว้นจากพูดเท็จ
๕. เว้นจากของเมา คือ สุราเมรัยอันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท

เบญจศีลเป็นหลักธรรมประจำสังคมมนุษย์ ในพิธีกรรมทั้งปวงแห่งพุทธศาสนา ภิกษุจึงนิยมกล่าว เป็นภาษาบาลีมอบศีลที่ตนมีให้บุคคลร่วมรักษาด้วย เรียกว่า "ให้ศีล" และพุทธศาสนิกจกกล่าวรับปากว่าจะรักษาศีลหรือที่เรียกว่ากล่าว "รับศีล" ทั้งนี้ ไม่เพียงแต่ภิกษุเท่านั้นที่ให้ศีลฆราวาส

^{๖๖} ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมศัพท์ศาสนาสาทุก อังกฤษ-ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน , (พิมพ์ครั้งที่ ๒, แก้ไขเพิ่มเติม), (กรุงเทพมหานคร : ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๔๘), หน้า ๓๖๓.

ผู้รักษาศีลอยู่แล้วก็สามารถให้ศีลแก่บุคคลอื่นได้ด้วยเบญจศีลเป็นข้อไม่พึงปฏิบัติ คู่กับ "เบญจธรรม" อันเป็นข้อพึงปฏิบัติการรักษาเบญจศีลให้บริบูรณ์ควรกระทำพร้อมกับรักษาเบญจธรรมด้วยแต่การรักษาเบญจศีลนี้มีข้อบังคับของพุทธศาสนิกเป็นคำแนะนำให้พึงยึดถือด้วยความสมัครใจเท่านั้น

โดยเหตุที่เบญจศีลเป็นหลักธรรมสำหรับอุ่มชูลูก จึงได้รับสมญาต่าง ๆ อาทิสมญาว่า "มนุษยธรรม" คือ ธรรมของมนุษย์ กล่าวคือเมื่อมนุษย์รักษาศีลห้าประการนี้แล้ว โลกหรือสังคมก็จะสงบสุข^{๖๗}

โอวาทปาติโมกข์

พระโอวาทหรือโอวาทปาติโมกข์นี้ ประมวลพระพุทธรวาทะ ประมวลพระพุทธศาสนา ด้วยข้อความเพียง ๓ คาถากึ่ง ฉะนั้น พระโอวาทนี้จึงเป็นที่นับถือว่า แสดงหัวใจพระพุทธศาสนา ตามที่ท่านพระธรรมสังคหาคารยได้รวบรวมไว้ว่าดังนี้^{๖๘}

โอวาทปาติโมกข์ : หัวใจพระพุทธศาสนา
 สัพพปาปสสุ อกรรม การไม่ทำบาปทั้งปวง
 กุสลสสุปสมปทา การทำความดีให้ถึงพร้อม
 สจิตต ปริโยทปน การทำจิตของตนให้ผ่องแผ้ว

โอวาทปาติโมกข์เป็นหลักคำสอนสำคัญที่เป็นหัวใจของพระพุทธศาสนาที่พระพุทธองค์ได้ประทานแก่ที่ประชุมพระภิกษุสงฆ์ ๑,๒๕๐รูปในวันมาฆบูชา เพื่อวางจุดหมาย หลักการและวิธีการในการเข้าถึงพระพุทธศาสนาแก่พุทธบริษัททั้งหลาย สรุปได้คือการไม่ทำบาปทั้งปวงการทำกุศลให้ถึงพร้อมและการทำจิตใจให้บริสุทธิ์ นับเป็น หลักการ อันเป็นหัวใจสำคัญเพื่อเข้าถึงจุดหมายของพระพุทธศาสนา

สุจริต ๓

สุจริต ตามหลักคำสอนในพุทธศาสนา คือ การประพฤติดี ประพฤติชอบ ๓ประการ ได้แก่^{๖๙}

๑. กายสุจริต ๓ คือ ความสุจริตทางกาย ทำสิ่งที่ตั้งามถูกต้อง ทางกาย๓อย่างเรียกว่า กายสุจริต ๓ ได้แก่

๑.๑ ละเว้นจากการทำลายชีวิต (รักษาศีล ๕ ข้อที่ ๑)

^{๖๗} ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมศัพท์ศาสนาสาคร อังกฤษ-ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน . (พิมพ์ครั้งที่ ๒, แก้ไขเพิ่มเติม). (กรุงเทพมหานคร : ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๔๘), หน้า ๓๖๔.

^{๖๘} สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก (เจริญ สุวฑฺฒโน), พระธรรมเทศนา, ๔๕ พรรษาของพระพุทธเจ้าพระนิพนธ์ในสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก, (กรุงเทพมหานคร : ธรรมะอินเทอร์เนต, ๒๕๕๖)

^{๖๙} พระธรรมปิฎก, ป.อ.ปยุตโต, ธรรมบุญชีวิต, (กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิพุทธธรรม, ๒๕๔๐), หน้า ๑๖-๑๘

๑.๒ ละเว้นจากการลักทรัพย์ แย่งชิงลักขโมย เอารัดเอาเปรียบ เบียดเบียนทรัพย์สินของ ของผู้อื่นมาเป็นของตน (รักษาศีล ๕ข้อที่๒)

๑.๓ ละเว้น การประพฤติดีดล่องละเมิดในของรักของหวงแหนของผู้อื่น ไม่ข่มเหงจิตใจ ข่มขืนกระทำชำเรา หรือทำลายลบลู่เกียรติและวงศ์ตระกูลของกัน (รักษาศีล ๕ข้อที่ ๓)

๒. วาจาสุจริต ๔ คือ ความสุจริตทางวาจา พูดสิ่งที่ตั้งามถูกต้อง ประพฤติชอบด้วยวาจา หรือการพูด๔ประการ ได้แก่

๒.๑ ละเว้นการพูดเท็จ โกหกหลอกลวง หรือพูดให้ผิดจากความเป็นจริง

๒.๒ ละเว้นจากการพูดส่อเสียด ยุยง สร้างความแตกแยก พูดแต่คำที่สมานและส่งเสริมความสามัคคี

๒.๓ ละเว้นจากการพูดคำหยาบคาย สกปรกเสียหายพูดแต่คำสุภาพนุ่มนวลควรฟัง

๒.๔ ละเว้นการพูดเหลวไหลเพ้อเจ้อ ไร้สาระ เลื่อนลอย ไม่มีเหตุผล พูดแต่คำจริงเป็นประโยชน์ มีเหตุผล ถูกกาลเทศะ

๓. มโนสุจริตคือความสุจริตทางใจ คิดสิ่งที่ตั้งามถูกต้อง ประพฤติชอบด้วยใจ๓ประการ ได้แก่

๓.๑ ไม่ละโมภ ไม่เพ่งเล็ง คิดหาทางเอาแต่จะได้

๓.๒ ไม่คิดร้ายมุ่งเบียดเบียน หรือเพ่งมองในแง่ที่จะทำลาย

๓.๓ มี ความเห็นถูกต้องเป็นสัมมาทิฐิ เข้าใจในหลักกรรมว่า ทำดีมีผลดี ทำชั่วมีผลชั่ว รู้เท่าทันความจริงที่เป็นธรรมดาของโลกและชีวิต มองเห็นความเป็นไปตามเหตุปัจจัย

ธรรมว่าด้วยสุจริตทางกาย ๓ทางวาจา ๔และ ทางใจ ธรรมเป็น ๑๐ข้อ เรียกรวมกันว่า “กุศลกรรมบถ” (ทางทำกรรมดี) บ้าง “ธรรมจริยา” บ้าง “อารยธรรม” บ้าง การรักษากาย วาจา ใจ หรือการปฏิบัติตามหลักความประพฤติ ทั้ง ๑๐ข้อ ดังกล่าวมานับเป็นธรรมจริยาและเป็นอารยธรรมที่ครบถ้วนสมบูรณ์ ทำคนให้เจริญขึ้นพร้อมทั้งทางกาย ทางวาจา และทางใจ

อิทธิบาท ๔

อิทธิบาท หรือ อิทธิบาท ๔ เป็นศัพท์ในพุทธศาสนา หมายถึง ฐานหรือหนทางสู่ความสำเร็จ หรือ คุณเครื่องให้ถึงความสำเร็จ คุณเครื่องสำเร็จสมประสงค์ ทางแห่งความสำเร็จ คุณธรรมที่นำไปสู่ความสำเร็จแห่งผลที่มุ่งหมาย มี ๔ ประการ คือ^{๑๐}

ฉันทะ (ความพอใจ) คือ ความต้องการที่จะทำ ใฝ่ใจรักจะทำสิ่งนั้นอยู่เสมอ และปรารถนาจะทำให้ ได้ผลดียิ่งๆขึ้นไป

วิริยะ (ความเพียร) คือ ขยันหมั่นประกอบสิ่งนั้นด้วยความพยายาม เข้มแข็ง อดทน เอาธุระไม่ทอดทิ้ง

จิตตะ (ความคิด) คือ ตั้งจิตรับรู้ในสิ่งที่ทำ และทำสิ่งนั้นด้วยความคิด เอาจิตฝึกใฝ่ ไม่ปล่อยใจให้ฟุ้งซ่านเลื่อนลอยไป

^{๑๐}พระธรรมปิฎก (ประยูร ธมฺมปุตฺโต) , พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์ , [ออนไลน์] , แหล่งที่มา : [http://www.84000.org/tipitaka/dic/d_item.php?i=213\[๑๐ ต.ค. ๒๕๕๖\]](http://www.84000.org/tipitaka/dic/d_item.php?i=213[๑๐ ต.ค. ๒๕๕๖])

วิมังสา (ความไตร่ตรอง หรือ ทดลอง) คือ หมั่นใช้ปัญญา พิจารณาใคร่ครวญ ตรวจสอบ เหตุผล และตรวจสอบข้อยิ่งหย่อนในสิ่งที่ทำนั้น มีการวางแผน วัตถุประสงค์ คิดค้นวิธีแก้ไขปรับปรุง เป็นต้น อิทธิบาท ๔ ที่ใช้ในการทำงาน ประกอบด้วย

๑. ฉันทะคือ ความรักงาน-พอใจกับงานที่ทำอยู่
๒. วิริยะคือ ขยันหมั่นเพียรกับงาน
๓. จิตตะคือ ความเอาใจใส่รับผิดชอบงาน
๔. วิมังสาคือ การพินิจพิเคราะห์ หรือ ความเข้าใจทำ

ฉันทะ : ความรักงาน-พอใจกับงานที่ทำอยู่

อันดับแรกต้องสำรวจตนเองว่า มีความชอบหรือศรัทธาทางด้านใด แล้วมุ่งไปในเส้นทางนั้น อาจเริ่มต้นง่าย ๆ ด้วยการตั้งคำถามกับตัวเองฉันทำงานเพื่ออะไรฉันมีความสุขหรือไม่หากงานที่ทำอยู่ไม่ใช่งานที่รักเสียทีเดียวเมื่อเราจะได้มีเวลาค้นหาและปรับเปลี่ยนตัวเองหรือปรับศรัทธาของตัวเองให้เข้ากับงานที่ทำอยู่อย่างไรก็ตาม งานแต่ละอย่างนั้นไม่มีทางที่ใครจะชื่นชอบไปทั้งหมดทุกระบวนกร

วิริยะ : ขยันหมั่นเพียรกับงานที่มี

งานทุกอย่างจะสำเร็จได้ต้องอาศัยความขยันหมั่นเพียรความวิริยะจึงเป็นเครื่องมืออีกอย่างหนึ่งที่จะนำคุณไปสู่ความสำเร็จได้ยิ่งคุณขยันเท่าไรผลตอบแทนที่คุณจะได้รับมันก็มีมากเท่านั้นที่สำคัญความวิริยะจะเกิดขึ้นได้ก็ด้วยความรักในงานจากฉันทะนั้นเองและความวิริยะไม่ใช่การทำงานแบบเอาเป็นเอาตายแต่เป็นการหมั่นฝึกฝนตนเองต่างหาก

ทั้งนี้ มีข้อน่าสังเกตสำหรับคนทำงานร่วมกันคือจะต้องขยันด้วยกันทั้งหัวหน้าและลูกน้อง ยิ่งผู้เป็นหัวหน้าที่สำคัญมากถ้าเป็นคนเกียจคร้าน คิดกินแรงอย่างเดียว ลูกน้องก็มักขยันไปได้ไม่กี่น้ำเตี้ยก็รำมือกันหมด แต่ถ้าหัวหน้าเอาการเอางานก็จะสามารถดึงลูกน้องให้ขยันขันแข็งขึ้นด้วย

จิตตะ : เอาใจใส่รับผิดชอบกับงานที่ทำ

จิตใจที่จดจ่อกับงานล้วนเกิดผลดีต่องานที่ทำ จิตตะเป็นธรรมะที่แสดงถึงสติความรอบคอบและความรับผิดชอบที่จะตามมา ซึ่งในสังคมการทำงานปัจจุบันนี้มุ่งเน้นแย่งชิงตำแหน่งกัน และขัดขวางล้มคิดไปว่างานที่ตนเองต้องรับผิดชอบนั้นคือสิ่งใดกันแน่จิตตะจึงมีความสำคัญในการทำงานโดยไม่วอกแวกออกไปนอกกลุ่มนอกทาง ดังนั้นเมื่อคุณมีทั้งฉันทะและวิริยะแล้วจิตตะจะเป็นเสมือนรั้วของเส้นทางที่ไม่ให้ไขว่เขวออกนอกทางสู่ความสำเร็จได้

อย่างไรก็ดี ปกติคนที่เป็นผู้ให้รู้รับผิดชอบ มักจะใส่ใจกับงานอยู่แล้วเพราะธรรมชาติจะทำให้หยุดคิดยาก แต่เสียอยู่อย่างเดียวคือชอบคิดเจ้าก็เจ้าการแต่เรื่องงานของคนอื่น คอยติ คอยสอดแทรกคอยวิพากษ์วิจารณ์ ในขณะที่ธุระของตัวเองกลับไม่คิดไม่ดูซึ่งไม่ส่งผลให้งานของเราดีขึ้น พระพุทธเจ้า จึงทรงสอนให้ป็นนักตรวจตรางานคือให้มีจิตตะ แล้วก็ทรงให้โอวาทสำหรับไว้ด้วยว่า "ควรตรวจตรางานของตัวเองทั้งที่ทำแล้วและยังไม่ได้ทำ"

วิมังสา : การพินิจพิเคราะห์และใช้ปัญญาตรวจสอบงาน

สุดยอดของวิธีทำงานให้สำเร็จอยู่ในอิทธิบาทข้อสุดท้ายนี้วิมังสา แปลว่า การพินิจพิเคราะห์หมายความว่า ทำงานด้วยปัญญา ด้วยสมองคิด ไม่ใช่สักแต่ว่าทำคนเราแม้จะรักงานแค่ไหน

บากบันเพียงใด หรือเอาใจจดจ่ออยู่ตลอดเวลาแต่ถ้าขาดการใช้ปัญญาพิจารณางานด้วยแล้วผลที่สุดงานก็คั่งค้างและผิดพลาดจนได้

สามัคคีธรรม^{๗๑}

สามัคคีธรรม หมายถึง การร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกัน เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม การประพฤติตนเป็นผู้มีสามัคคีธรรม ปฏิบัติได้ ดังนี้

๑. ร่วมกันคิด ช่วยกันวางแผน และร่วมกันทำงานด้วยความเต็มใจ
๒. ร่วมกันรับผิดชอบ ทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ
๓. ร่วมกันติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง
๔. ร่วมกันปรับปรุง มีการแก้ไข พัฒนางานให้มีประสิทธิภาพ
๕. ร่วมกันทำงาน โดยคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก

หากจะใช้หลักสามัคคีธรรมในทางพระพุทธศาสนาเข้าไปแก้ปัญหारेื่องต่างๆต้องเข้าใจหลักการให้รู้เสียก่อนว่าประกอบไปด้วย

๑. เมตตากรรมพึงแสดงออกแก่กันด้วยความเมตตา ต้องหยุดการเบียดเบียนทางกายต้องระดมสมองความคิดความรู้เพื่อให้บรรลุถึงกิจกรรมที่ยืดการเบียดเบียนเช่นฆ่ากันให้ได้
๒. เมตตาวจีกรรมการพูดจาแสดงความคิดความเห็นใดๆออกไปต้องประกอบไปด้วยความเมตตาไม่พูดจาด้วยโทสะ ความโกรธหรือความเคียดแค้น แต่พูดด้วยเหตุผลความจริงหลักฐานและข้อสำคัญต้องยอมรับซึ่งกันและกัน
๓. เมตตาโมกรรมตั้งใจไว้ให้ดีว่า จะทำและพูดด้วยความเมตตา ไม่ทำและพูดด้วยกิเลสอื่น ๆ ที่จะนำไปสู่ความขัดแย้งเช่นฆ่าเบียดเบียนปีหากันได้
๔. ทิฐีสามัญญตามีความเห็นตรงกันความเห็นที่จะต้องตรงกันในเบื้องต้นคือทุกคนต้องการความสงบแนวทางที่ไปสู่ความสงบต้องไม่เบียดเบียนไม่กระทบกระทั่งทำร้ายหรือทำลายกันทุกด้าน
๕. สีลีสามัญญาศีลธรรม จริยธรรม คุณธรรมและจารีตประเพณีต่างๆที่คนในชุมชนในชาติปฏิบัติกันอยู่ต้องได้รับการสานต่ออย่างเหมาะสม การอยู่ร่วมกันของคนจากหลากหลายเผ่าพันธุ์ศาสนาและความเชื่อต้องมีข้อปฏิบัติร่วมที่มาจาก การตกลงปลงใจเต็มใจที่จะปฏิบัติกันทุกฝ่าย

หลักการดังกล่าวมานี้สามารถที่จะนำไปใช้สมานฉันท์ได้กับทุกสังคม หัวใจสำคัญของการที่จะนำหลักการเหล่านี้ไปใช้ให้ประสบความสำเร็จหรือไม่อยู่ที่ความตั้งใจที่จะบรรลุถึงความสงบและมีศรัทธาอย่างแรงกล้าที่จะใช้สันติวิธีด้วยกันทุกฝ่ายความสามัคคีก็จะค่อยๆเป็นความสงบเย็นได้ที่สุด

หลักทิวฐธัมมิกัตถประโยชน์

ในปัจจุบัน ๔ อย่าง บ้างเรียกว่า หัวใจเศรษฐี "อุ อา กะ สะ" อาจเรียกสั้น ๆ ว่า ทิวฐธัมมิกัตถะ (เนื่องจากอรรถะ แปลว่า ประโยชน์อยู่แล้ว จึงไม่จำเป็นต้องมีประโยชน์ ซ้ำซ้อนกันสองคำก็ได้) หรืออาจเรียกเต็ม ๆ ว่า ทิวฐธัมมิกัตถสังวัตตนิกรธรรม ๔ หมายถึง ธรรมที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ใน

^{๗๑} การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย

[ออนไลน์], แหล่งที่มา :

[http://www.trueplookpanya.com/new/cms_detail/knowledge/14700-00/\[๗ ค.ค. ๒๕๕๖\]](http://www.trueplookpanya.com/new/cms_detail/knowledge/14700-00/[๗ ค.ค. ๒๕๕๖])

ปัจจุบัน หลักธรรมอันอำนวยประโยชน์สุขขั้นต้น เพื่อประโยชน์สุขสามัญที่มองเห็นกันในชาตินี้ ที่คนทั่วไปปรารถนา มี ทรัพย์ ยศ เกียรติ ไมตรี เป็นต้น อันจะสำเร็จด้วยธรรม ๔ ประการ คือ^{๗๒}

อุฏฐานสัมปทา ถึงพร้อมด้วยความหมั่น เช่นขยันหมั่นเพียร เลี้ยงชีพด้วยการหมั่น ประกอบการงาน เป็นผู้ขยันไม่เกียจคร้านในการงานนั้น ประกอบด้วยปัญญาเครื่องสอดส่อง อันเป็นอุบายในการงานนั้น ให้สามารถทำได้สำเร็จ

อารักขสัมปทา ถึงพร้อมด้วยการรักษาโภคทรัพย์ ที่หามาได้ด้วยความขยันหมั่นเพียร โดยชอบธรรม รักษาคุ้มครองโภคทรัพย์เหล่านั้นไว้ได้พร้อมมูล ไม่ให้ถูกลัก หรือทำลายไปโดยภัยต่างๆ

กัลยาณมิตรตตา คบคนดี ไม่คบคนชั่ว อยู่อาศัยในบ้านหรือนิคมใด ย่อมดำรงตน เจริจาสนทนากับบุคคลในบ้านหรือนิคมนั้น ซึ่งเป็นผู้มีสมาจารบริสุทธ์ ผู้ถึงพร้อมด้วยศรัทธา ศีล จาคะ ปัญญา สมชีวิตา อยู่อย่างพอเพียง รู้ทางเจริญทรัพย์และทางเสื่อมแห่งโภคทรัพย์ แล้วเลี้ยงชีพพอเหมาะ ไม่ให้สุรุ่ยสุร่ายฟุ่มเฟือยนัก ไม่ให้ผิดเคืองนัก ด้วยคิดว่า รายได้ของเราจักต้องเหนื่อรายจ่าย และรายจ่ายของเราจักต้องไม่เหนื่อรายได้

กล่าวโดยสรุป หลักธรรมาภิบาลมีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ใช้ในการสร้างสรรค์ สังคมประชาธิปไตยที่ดีงามของประเทศ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและองค์กรต่างๆ โดยเฉพาะใน โรงเรียนซึ่งมีบทบาทในการปลูกฝังและเสริมสร้างเด็กและเยาวชนในวันนี้ให้เห็นคุณค่าของตนเอง และผู้อื่น มีลักษณะเป็นผู้นำและนำหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน มีจิตสำนึกใน การปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบปฏิบัติคุณธรรม จริยธรรม กฎ กติกา ข้อตกลงของหมู่คณะ มีจิตสำนึกพร้อมที่จะร่วมมือเพื่อส่วนรวม ยอมรับและชื่นชมผลจากการกระทำของผู้อื่นอย่างมีน้ำใจเป็นนักกีฬา โดยมีครู – อาจารย์ เป็นแบบอย่างในการบริหาร ปฏิบัติงาน ปฏิบัติตนที่ดีงาม ตามหลักธรรมาภิบาลเพราะครองประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

๒.๖ งานวิจัยเกี่ยวข้อง

๒.๖.๑ งานวิจัยในประเทศ

๒.๖.๑.๑ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา

สุวรรณ ทองคำได้ทำการศึกษาวิจัยสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี จากความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในสังกัด พบว่า^{๗๓}

^{๗๒} พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตโต) , พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์ , [ออนไลน์] , แหล่งที่มา : [http://www.84000.org/tipitaka/dic/d_item.php?i=213\[๑๐ ต.ค. ๒๕๕๖\]](http://www.84000.org/tipitaka/dic/d_item.php?i=213[๑๐ ต.ค. ๒๕๕๖])

^{๗๓} สุวรรณ ทองคำ , สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสิงห์บุรี " ,วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา , (บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันราชภัฏเทพสตรี, ๒๕๔๕).

๑. ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในระดับมาก เมื่อพิจารณารายหลัก ส่วนใหญ่บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในระดับมาก เกือบทุกหลัก ยกเว้นหลักคุณธรรมบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในระดับมากที่สุด

๒. วิทยุฒิ คุณวุฒิต่างการศึกษา ประสบการณ์การบริหาร และขนาดของโรงเรียนที่ผู้บริหารดำรงตำแหน่งอยู่กับสภาพสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลมีความสัมพันธ์กันทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๕ และที่ระดับ .๐๑

อมรรัตน์ ยูวรี ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนซึ่งกันและกันของทีมกับประสิทธิผลการทำงานเป็นทีมของข้าราชการครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบางเลน สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครปฐม พบว่า ประสิทธิภาพการทำงานเป็นทีมมีประสิทธิผล อยู่ในระดับมากและผลการศึกษาด้านความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนซึ่งกันและกันของทีมกับประสิทธิผลการทำงานเป็นทีมพบว่า การสนับสนุนซึ่งกันและกันของทีม ในด้านความคิดด้านบุคลากร และด้านวัสดุอุปกรณ์ มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลกับการทำงานเป็นทีม^{๗๔}

ปรีดา พรหมดี ได้ศึกษาเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนชุมชนศรีจอมทอง เขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต ๖ พบว่าส่วนใหญ่ได้ดำเนินงานตามระเบียบ กฎหมาย และการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ในการบริการวิชาการ งบประมาณ งานบุคลากร และงานบริหารทั่วไป^{๗๕}

ศิรินารถ นันทวัฒน์ภิรมย์ ได้ศึกษาเรื่องการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาล อำเภอเมืองลำพูน พบว่า การบริหารงานด้านวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ในภาพรวมมีการบริหารงานที่ มี 'านระดับคุณภาพการมีความตระหนักถึงความสำคัญจนถึงระดับคุณภาพการมีความพยายาม ส่วนการบริหารงานด้านงบประมาณมีการบริหารงานที่ผ่านระดับคุณภาพการมีความตระหนักถึงความสำคัญ ระดับคุณภาพการมีความพยายามจนถึงระดับคุณภาพการบรรลุผลตามเกณฑ์^{๗๖}

เมื่อพิจารณาการบริหารงานในแต่ 'ละด้านพบว่า 'ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารงานที่ มี 'านระดับคุณภาพการมีความตระหนักถึงความสำคัญและระดับการมีความพยายามจนถึงระดับคุณภาพการบรรลุผลตามเกณฑ์

ในด้านวิชาการ ได้ 'แก่ การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนตามสภาพจริง จากกระบวนการปฏิบัติและผลงานที่เกิดขึ้น

^{๗๔}อมรรัตน์ ยูวรี, "ความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนซึ่งกันและกันของทีมกับประสิทธิผลการทำงานเป็นทีมของข้าราชการครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบางเลน ,สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครปฐม ,วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต ,(บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันราชภัฏสวนดุสิต ,๒๕๔๖).

^{๗๕}ปรีดา พรหมดี , " การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนชุมชนศรีจอมทอง เขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต ๖ ", วิทยานิพนธ์, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๓).

^{๗๖}ศิรินารถ นันทวัฒน์ภิรมย์ , "การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาล อำเภอเมืองลำพูน",วิทยานิพนธ์, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๗).

ด้านงบประมาณ ได้แก่ การมอบหมายให้ มีผู้รับผิดชอบในการจัดเก็บควบคุมและเบิกจ่ายพัสดุและแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบพัสดุประจำปีอย่างสม่ำเสมอทุกปี

ด้านการบริหารงานบุคคล ได้แก่ การมอบหมายอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบให้แก่บุคลากรในแต่ละตำแหน่งตามความสามารถและความเหมาะสมเป็นลายลักษณ์อักษร

และด้านการบริหารทั่วไป ได้แก่ การจัดทำสำมะโนและระบบข้อมูลสารสนเทศจากการทำสำมะโนผู้เรียนเพื่อให้สามารถนำข้อมูลมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สำหรับปัญหาในการบริหารงานพบว่า ด้านวิชาการมีปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตร เนื่องจากขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตรอย่างชัดเจนไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนชุมชนและท้องถิ่น

ด้านงบประมาณขาดความรู้ ความเข้าใจที่ชัดเจนในการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน

ด้านบริหารงานบุคคลสถานศึกษาประสบ ปัญหาการขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการรับผิดชอบงานที่นอกเหนือจากงานในด้านการเรียนการสอน

และด้านการบริหารทั่วไปสถานศึกษาขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถด้านธุรการและเทคโนโลยี

ส่วนข้อเสนอแนะในการบริหารงานคือด้านวิชาการควรมีการจัดอบรมในการจัดทำหลักสูตรและควรมีการจัดทำหลักสูตรในรูปแบบคณะกรรมการ

ด้านงบประมาณควรมีการจัดอบรมการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน

ด้านการบริหารบุคคลควรมีการประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษาในการจัดหาอัตรากำลังเพิ่มเติมและการวางแผนการใช้อัตรากำลังที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า

และด้านการบริหารทั่วไปควรมีการประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษาในการจัดหาบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านมาให้ความรู้แก่ผู้รับผิดชอบและที่สำคัญผู้บริหารควรนำหลักธรรมาภิบาลมาเป็นแนวทางการบริหารงานในสถานศึกษาร่วมกับหลักการบริหารอย่างอื่นด้วย

มลิตา มะอักษร์ ได้ศึกษา เรื่องภูมิหลังและจิตลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่สัมพันธ์กับการยอมรับนวัตกรรมด้านหลักธรรมาภิบาลผลการวิจัยพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสตูลกับการยอมรับนวัตกรรม ด้านหลักธรรมาภิบาลโดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.๐๑๗๗

ด้านวุฒิการศึกษามีความสัมพันธ์กับขั้นตระหนักคือปฏิบัติหน้าที่ ้วยความมีคุณธรรมซื่อสัตย์สุจริตยุติธรรม

ด้านอายุมีความสัมพันธ์กับขั้นประเมินผลคือส่งเสริมให้ ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาปฏิบัติงานอย่างคุ้มค่าเต็มศักยภาพ

^{๑๗} มลิตา มะอักษร์ , " ภูมิหลังและจิตลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่สัมพันธ์กับการยอมรับนวัตกรรมด้านหลักธรรมาภิบาล", **วิทยานิพนธ์**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๐).

ด้านประสบการณ์ในการทำงานมีความสัมพันธ์กับชั้นยอมรับปฏิบัติคือให้ 'ความรู้' เกี่ยวกับสิทธิทางกฎหมายแก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

สุวรรณ ทองคำ ศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรีพบว่าผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในระดับมากเกือบทุกหลัก ยกเว้นหลักคุณธรรมที่บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในระดับมากที่สุด ผู้บริหารโรงเรียนเกือบทุกลักษณะและสถานภาพส่วนใหญ่บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในระดับมาก ยกเว้นผู้บริหารโรงเรียนที่มีคุณวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ส่วนใหญ่บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในระดับมากที่สุด วิทยุฒิ คุณวุฒิทางการศึกษาประสบการณ์การบริหาร และขนาดของโรงเรียนที่ผู้บริหารดำรงตำแหน่งอยู่กับสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ในโรงเรียนมีความสัมพันธ์กันทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ๐๐๕^{๗๘}

ชัยวัฒน์ อัดพัฒนา ศึกษาวิจัยเรื่อง หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลกับการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนครูผู้สอนในสถานศึกษา มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน พบว่ามีการใช้หลักธรรมาภิบาลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑^{๗๙}

อรทัย แสงทอง ศึกษาวิจัยเรื่อง หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร:กรณีศึกษาสถานศึกษาในเขตตลิ่งชัน ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งเป็นครูผู้สอนและเป็นเพศหญิง มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี มีอายุ ๕๐ ปีขึ้นไป และมีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง ๒๐ ปีขึ้นไป การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร พบว่า ครูผู้สอนมีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก การเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาล ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร พบว่า มีการใช้หลักธรรมาภิบาลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑การนำหลักการและแนวการบริหารสถานศึกษาที่เหมาะสม และสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานทั้ง ๖ งานของสถานศึกษาเป็นอย่างดี มีความเหมาะสมในระดับมากและมากที่สุด^{๘๐}

^{๗๘}สุวรรณ ทองคำ , สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี,วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต,(สถาบันราชภัฏเทพสตรี, ๒๕๔๔) บทคัดย่อ.

^{๗๙} ชัยวัฒน์ อัดพัฒนา, หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร, (กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๔), หน้า ๓๖.

^{๘๐} อรทัย แสงทอง, หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร:กรณีศึกษาสถานศึกษาในเขตตลิ่งชัน, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย) , ๒๕๕๒.

๒.๖.๑.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานกิจการนักเรียน

เพ็ญศรี ซ่อพฤกษา ได้วิจัยเรื่อง ศึกษาสภาพและปัญหาการปฏิบัติงาน กิจการนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองในเขตการศึกษา ๗ ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบงานกิจการนักเรียนที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน จากผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมผู้บริหารโรงเรียนและ ครูผู้รับผิดชอบงานกิจการนักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนในด้านต่างๆไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากการปฏิบัติกิจการ ดังกล่าวมีการปฏิบัติอยู่เป็นประจำทุกปี ปัญหาต่าง ๆ ที่พบได้รับการแก้ไขมาโดยตลอด ผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้รับผิดชอบงานกิจการนักเรียนจำเป็นต้องร่วมมือกัน มีการปรึกษาหารือ และ วางแผนการปฏิบัติงานร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ ความคิดเห็นต่อปัญหาดังกล่าวจึงไม่แตกต่างกัน^{๕๑}

ประดิษฐ์ สวัสดิ์ ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาความคิดเห็นของนักเรียน ที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่เพื่อทราบระดับความคิดเห็นและเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่ตามตัวแปรเพศและขนาด โรงเรียนและเพื่อทราบข้อเสนอแนะของนักเรียนเพื่อปรับปรุงและพัฒนาบทบาทของอาจารย์ ที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยภาพรวมและด้านแนะแนว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .๐๕ นักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕^{๕๒}

ปรีชา มีบุญ ศึกษาพฤติกรรมการนักเรียนจากการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานกิจการนักเรียนตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ ๓ -๔ ในจังหวัดระยองโดยจำแนกเป็นเพศ ประสบการณ์ สถานภาพและขนาดสถานศึกษาปีการศึกษา ๒๕๔๗ จำนวน ๓๗๖ คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า ๕ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าความถี่ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) และทดสอบค่าเอฟ (F-test) ผลการวิจัยพบว่า^{๕๓}

^{๕๑}เพ็ญศรี ซ่อพฤกษา, " สภาพและปัญหา การปฏิบัติงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา " , **วิทยานิพนธ์**, (สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ: มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, ๒๕๔๓).

^{๕๒}ประดิษฐ์ สวัสดิ์. " ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่ " , **ปริญญาานิพนธ์** , (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยทักษิณ , ๒๕๔๓).

^{๕๓}ปรีชา มีบุญ, "พฤติกรรมนักเรียนจากการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานกิจการนักเรียนตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ ๓ -๔ในจังหวัดระยอง " , **ปริญญาานิพนธ์** , (บัณฑิตวิทยาลัย :มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๓).

๑. พฤติกรรมนักเรียนจากการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานกิจการนักเรียนตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ ๓ -๔ ในจังหวัดระยอง จำแนกตามเพศ โดยรวม พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๒. พฤติกรรมนักเรียนจากการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานกิจการนักเรียนตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ ๓ -๔ ในจังหวัดระยอง จำแนกตามประสบการณ์ โดยรวม พบว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

๓. พฤติกรรมนักเรียนจากการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานกิจการนักเรียนตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ ๓ -๔ ในจังหวัดระยอง จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๔. พฤติกรรมนักเรียนจากการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานกิจการนักเรียนตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ ๓ -๔ ในจังหวัดระยอง จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวม พบว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากสภาพปัญหาและการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จะเห็นได้ว่าปัญหาการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาหรือบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เกิดจากปัญหาที่หลากหลาย ทั้งปัญหาที่เกิดจากตัวนักเรียนเอง ปัญหาจากสภาพครอบครัวของพ่อแม่และผู้ปกครอง ปัญหาในโรงเรียนมีปัจจัยจากครูเพื่อน สภาพการเรียน บรรยากาศในโรงเรียน และสภาพสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่ส่งผลกระทบต่อ นักเรียนซึ่งเป็นเยาวชนของชาติให้ขาดคุณภาพของความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ โรงเรียนเป็น สถานศึกษาที่มีหน้าที่พัฒนาคุณภาพของนักเรียนโดยตรง จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องจัดกิจกรรมเพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยตรง จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องจัดกิจกรรมเพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะครูที่ปรึกษามีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการจัดกิจกรรมช่วยเหลือนักเรียน ทั้งปัญหาด้าน การเรียน พฤติกรรม อารมณ์ของนักเรียน ครอบครัว โรงเรียนและสิ่งแวดล้อม แต่ยังไม่ประสบ ผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย ตามที่กรมสามัญศึกษาได้พัฒนาการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับครูที่ปรึกษา ใน ๕ ด้าน ได้แก่

การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

การคัดกรองนักเรียน

การส่งเสริมนักเรียน

การป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน

และการส่งต่อนักเรียน โดยมุ่งหวังที่จะส่งเสริมช่วยเหลือให้ นักเรียนมีคุณภาพมากที่สุด

สุพิตรา เศวตวันะกุล ศึกษาการพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานกิจการนิสิตนักศึกษาตามแนวทศพิธราชธรรมเพื่อวิเคราะห์สภาพการบริหารงานกิจการนิสิตนักศึกษาตามแนวทศพิธราชธรรมและพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานกิจการนิสิตนักศึกษาตามแนวทศพิธราชธรรม ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน ๖ แห่ง ผลการวิจัยพบว่าสภาพการบริหารงานกิจการนิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษามีการนำ "ทศพิธราชธรรม" ประกอบ ด้วยหลักธรรม ๑๐ ประการ คือ ทาน ศีล บริจาค อดทน อหิงสา อहिंसा อดทน อหิงสา ขันติ และ อวิโรธนะ มาใช้ในการบริหารงานกิจการนิสิตนักศึกษาในระดับไม่สูงสุดหรือยังไม่เต็มเปี่ยม และกลยุทธ์การบริหารงาน

กิจการนิสิตนักศึกษาตามแนวศัพทพิธานธรรมที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย ๕กลยุทธ์มีกลยุทธ์ระดับองค์กรหรือกลยุทธ์หลัก ๑กลยุทธ์ คือ กลยุทธ์การน้อมนำหลักศัพทพิธานธรรมเพื่อการบริหารงานกิจการนิสิตนักศึกษาและมีกลยุทธ์รองหรือกลยุทธ์ระดับแผนงาน ๔กลยุทธ์ ได้แก่ ๑) กลยุทธ์การพัฒนา นิสิตนักศึกษา ๒) กลยุทธ์ส่งเสริมกิจกรรมนิสิตนักศึกษา ๓) กลยุทธ์การเสริมสร้างความพร้อมในการศึกษา และ ๔) กลยุทธ์การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม^{๘๔}

๒.๖.๒ งานวิจัยต่างประเทศ

ไรท์ (สั่น วงศ์ประเสริฐ, ๒๕๓๘ : ๓๔ ; อ้างใน Wright. 1975. The Psychology of Moral Behavior. P.57 - 65) ได้รวบรวมการวิจัยต่างๆที่เปรียบเทียบจริยธรรมในด้านต่าง ๆ ระหว่างชาย กับหญิง พบว่า ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาพฤติกรรมโกงหรือพฤติกรรมเอื้อเฟื้อก็ตาม จะไม่พบความแตกต่าง ระหว่างชายกับหญิง แต่มีการวิจัยบางเรื่องที่พบความแตกต่าง ซึ่งจะเป็นไปในทำนองว่าหญิงโกงน้อยกว่า ชายและมีความเอื้อเฟื้อและรับผิดชอบสูงกว่าชาย^{๘๕}

แมกนุสัน (Magnuson) อ้างถึงในภาวินี ชินคำ ได้วิจัยเรื่องคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการบริหารโรงเรียน พบว่า ควรมีคุณลักษณะทางด้านส่วนตัวคือ ควรมีความยุติธรรม มีความซื่อสัตย์ มีอารมณ์มั่นคงมีความรอบรู้ มีความเป็นกันเอง มีอารมณ์ขัน เปิดเผย เข้าใจง่าย มีความเยือกเย็นและรู้จักเห็นใจผู้อื่นและคุณลักษณะด้านวิชาชีพเช่น มีความสามารถติดต่อกับผู้อื่นได้ดี มีความรู้ในการบริหารดี รู้จักการมอบหมายงานสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี มีความสามารถในการตัดสินใจที่ดีมีความสามารถต่อการรับ ฟังความคิดเห็นของผู้อื่นได้ดีมีการวางแผนงานอละจัดหน่วยงานที่ให้ความสำคัญต่อผู้ร่วมงานรู้จักใช้อำนาจอย่างเหมาะสม^{๘๖}

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร ครูที่ปรึกษา ที่จะได้นำข้อมูลหรือแนวทางการใช้หลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธไปใช้ในการดำเนินงานกิจการนักเรียนด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในลำดับต่อไป

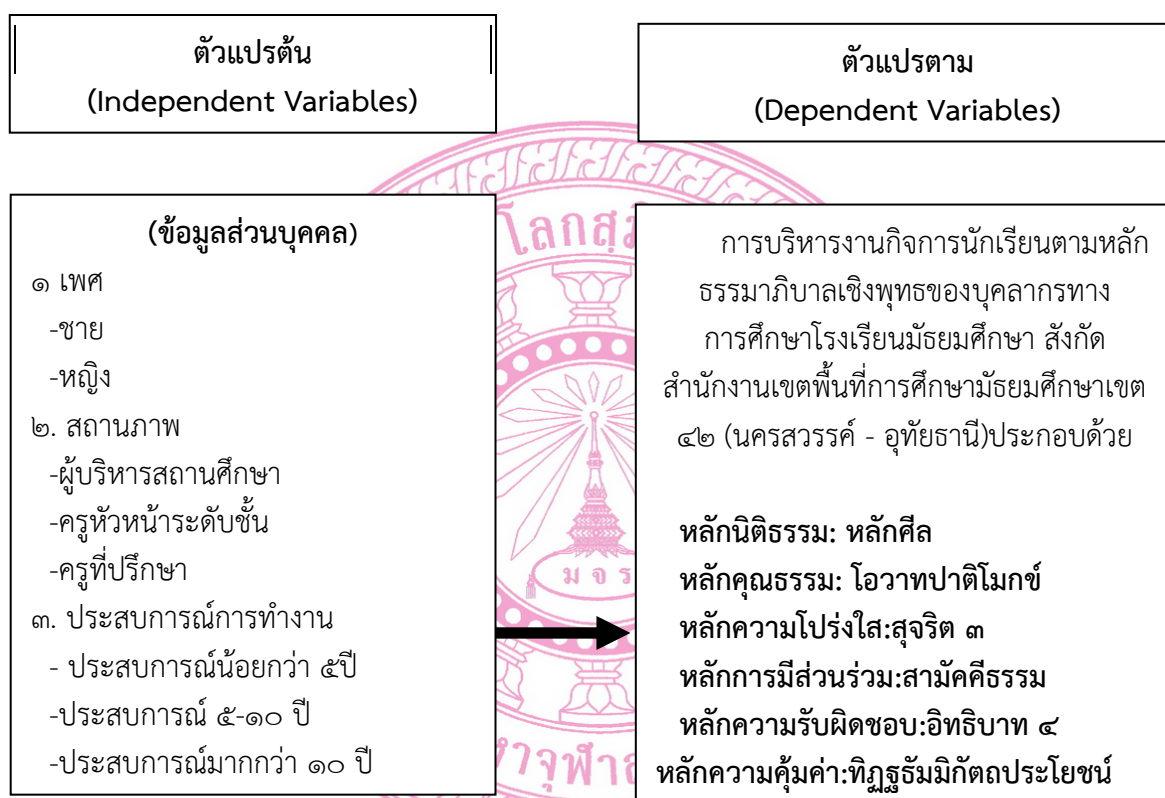
๒.๗ กรอบแนวคิดในการวิจัย

^{๘๔} สุพิตรา เศลวัตนะกุล , วารสารวิจัยทางวิทยาศาสตร์สุขภาพ , ปีที่ : ๒ ฉบับที่ : ๒ เลขหน้า : ๘-๑๖, (วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุรินทร์, ๒๕๕๑), บทคัดย่อ.

^{๘๕} สั่น วงศ์ประเสริฐ, " ปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของผู้บริหารครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลำปาง ", ปริญญาพนธ์ . (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร),๒๕๓๘.

^{๘๖} ภาวินี ชินคำ, " รูปแบบการบริหารงานด้วยหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์เขต๑ ", วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์,๒๕๔๘),หน้า๕๒

การวิจัยในครั้งนี้ ได้กำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษา เกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของ บุคลากร ทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี) สามารถสรุปแผนภูมิกรอบแนวคิด (Conceptual Framework) ได้ ดังนี้

แผนภูมิที่ ๖ กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี) มีลำดับขั้นตอนการวิจัยดังต่อไปนี้

- ๓.๑ รูปแบบการวิจัย
- ๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- ๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- ๓.๔ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อให้การวิจัยเรื่อง การบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒

๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๓.๒.๑. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา (ผู้อำนวยการหรือรองผู้อำนวยการ) ครูหัวหน้างานกิจการนักเรียน และ ครูที่ปรึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ ดังต่อไปนี้

๑)	ผู้บริหารสถานศึกษา	จำนวน ๕๘	คน
๒)	ครูหัวหน้างานกิจการนักเรียน	จำนวน ๕๘	คน
๓)	ครูที่ปรึกษา	จำนวน ๑,๔๑๒	คน
รวม		๑,๕๒๘	คน ในปีการศึกษา ๒๕๕๖

๓.๒.๒. กลุ่มตัวอย่าง

ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ได้ดังนี้
ชั้นที่ ๑ กำหนดขนาดหน่วยของการวิเคราะห์ ด้วยการจัดขนาดของสถานศึกษาทั้งหมด
สถานศึกษขนาดกลาง จำนวน ๒๓ แห่ง

สถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน ๔ แห่ง
 สถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน ๖ แห่ง
 รวมทั้งสิ้น ๓๓ แห่ง แสดงดังตาราง ๑

ตาราง ๑ แสดงจำนวนประชากร จำแนกตามเขตจังหวัดและขนาดสถานศึกษา

ประเภท	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	ขนาดใหญ่พิเศษ
จังหวัดนครสวรรค์	๑๔	๓	๕
จังหวัดอุทัยธานี	๙	๑	๑
รวม	๒๓	๔	๖
รวมทั้งสิ้น		๓๓	

ขั้นที่ ๒ กำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงซึ่งผู้วิจัยศึกษาผู้บริหารสถานศึกษา(ผู้อำนวยการหรือรองผู้อำนวยการ) ครูหัวหน้างานกิจการนักเรียนทั้งหมดจากโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลางขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ จังหวัดนครสวรรค์ และอุทัยธานี ประกอบด้วย

- ๑) ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน ๓๓ คน
 - ๒) ครูหัวหน้างานกิจการนักเรียน จำนวน ๓๓ คน
- ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างรวม ๖๖ คน

ตาราง ๒ แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารและครูหัวหน้างานกิจการนักเรียนจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

ขนาดสถานศึกษา	จำนวนผู้บริหาร		
	จำนวนสถานศึกษา	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
สถานศึกษาขนาดกลาง	๒๓	๒๓	๒๓
สถานศึกษาขนาดใหญ่	๔	๔	๔
สถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ	๖	๖	๖

รวม	๓๓
-----	----

ขั้นที่ ๓ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างครูที่ปรึกษาโดยการเปิดตารางขนาดกลุ่มตัวอย่างสำเร็จรูปของKrejcie and Morganได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๒๘๕ คน จากประชากรจำนวน ๑,๐๕๓

ขั้นที่ ๔ กำหนดจำนวนของครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในแต่ละโรงเรียนในอัตราส่วนเท่าๆกัน โดยใช้สัดส่วนในการกระจาย ดังตาราง ๔

ตาราง ๓ แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างของครูที่ปรึกษา จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยใช้สัดส่วนการกระจาย

ขนาดสถานศึกษา	จำนวนผู้บริหาร		
	จำนวนสถานศึกษา	ประชากร	จำนวนคน/แห่ง
สถานศึกษาขนาดกลาง	๒๓	๑๑๕	๕
สถานศึกษาขนาดใหญ่	๔	๘๐	๒๐
สถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ	๖	๙๐	๑๕
รวม		๒๘๕	

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เป็นแบบสอบถามซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๓.๓.๑. ลักษณะเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นตามกรอบงานของ การบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของ บุคลากร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี) เพื่อใช้เก็บข้อมูล ในการวิจัย มี ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ประสบการณ์ สถานภาพ โดยใช้แบบสอบถามชนิดตรวจรายการ (Checklist)

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็น โดยใช้แบบสอบถามชนิดเลือกตอบจำแนก เป็น ๖ ด้าน คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบต่อสังคมและหลักความคุ้มค่า ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (numerical Rating scale)^๑ มี ๕ ระดับ โดยกำหนดความมากน้อยของระดับการปฏิบัติ ดังนี้

- ๕ หมายถึง มีผลการปฏิบัติงานระดับมากที่สุด
- ๔ หมายถึง มีผลการปฏิบัติงานระดับมาก
- ๓ หมายถึง มีผลการปฏิบัติงานระดับปานกลาง
- ๒ หมายถึง มีผลการปฏิบัติงานระดับน้อย
- ๑ หมายถึง มีผลการปฏิบัติงานระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเพื่อศึกษาข้อมูลปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการ การบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี)

๓.๓.๒ การสร้างและหาคุณภาพของแบบสอบถาม

ในการสร้างแบบสอบถามและนำแบบสอบถามมาหาคุณภาพการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

- ๑) ศึกษา หลักการ ทฤษฎีการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี) จากเอกสารและผลงานการวิจัยที่เคยมีผู้ดำเนินการวิจัยเอาไว้
- ๒) กำหนดกรอบ แนวคิด ในการสร้างเครื่องมือการวิจัย
- ๓) กำหนดวัตถุประสงค์ ในการสร้างเครื่องมือการวิจัย โดยขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
- ๔) สร้างเครื่องมือ
- ๕) เสนอร่างเครื่องมือการวิจัยกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข
- ๖) นำเครื่องมือการวิจัยไปทดลองใช้กับประชากรที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างประชากรที่จะดำเนินการวิจัยเพื่อหาสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของเครื่องมือ
- ๗) ปรับปรุงแก้ไข
- ๘) จัดพิมพ์เครื่องมือฉบับสมบูรณ์

๓.๓.๓. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

๑. ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบเครื่องมือที่สร้างไว้

^๑บุญชม ศรีสะอาด, การวิจัยเบื้องต้น, พิมพ์ครั้งที่ ๒ (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สุวีริยาสาส์น, ๒๕๓๕), หน้า ๙๙-๑๐๐.

๒. หาความเที่ยงตรง (validity) โดยนำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่สร้างเสร็จเสนอประธานและ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน ๕ ท่าน ดังรายนาม

๑. ดร.อดิศักดิ์ กอวัฒนา อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์
๒. ผศ.ดร.วรภุช ถิ่นช้าง อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์
๓. นายวิระ แข็งกสิการ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต ๓
๔. ดร.พาที เกศธนากร ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต ๑
๕. นายวัฒน์ กัลยาณพัฒน์กุล อาจารย์ประจำสาขาวิชาพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์

เพื่อพิจารณาทั้งในด้านเนื้อหาสาระ และโครงสร้างของคำถาม รูปแบบของแบบสอบถาม ตลอดจนภาษาที่ใช้และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)^๒ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ ๐.๕ ถึง ๑.๐ เมื่อมีบางข้อที่ได้ค่าดัชนี ความสอดคล้องต่ำกว่า ๐.๕ ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไข ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ จนได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง ตามวัตถุประสงค์ของ แต่ละข้อ (Index of Item Objective Congruence : IOC)

๓. หาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) ที่ โรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตจังหวัดกำแพงเพชร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน ๓๐ ชุด เพื่อหาความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)^๓

๔. นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้แล้ว เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและจัดพิมพ์แบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลต่อไป

๓.๔ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

๑. ผู้วิจัยขอหนังสืออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจาก ศูนย์บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์ นครสวรรค์ และขอความร่วมมือไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๒. ผู้วิจัยได้เดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเองและส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์

^๒ พิสนุ พงศ์ศรี, วิจัยทางการศึกษา, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เทียมผกาการพิมพ์ , ๒๕๔๙), หน้า ๑๓๘-๑๓๙

^๓ Cronbach, Lee J. *Essentials of psychological testing* (4th ed.). New York: Harper & Row, 1971.:P. 160.

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๕.๑ การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

- ๑) นำแบบสอบถามมาตรวจแล้วคัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์และถูกต้องเพื่อนำมาวิเคราะห์
- ๒) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิเคราะห์ทางสังคมศาสตร์
- ๓) การวิเคราะห์ข้อมูล

- ๓.๑) วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage)
- ๓.๒) วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี) โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)
- ๓.๓) ทดสอบสมมติฐาน การเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี) โดยใช้สถิติตามลักษณะของตัวแปร คือ การทดสอบที (t-test) ในกรณีตัวแปรต้นสองตัว และการทดสอบเอฟ โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (F-test / One way ANOVA) ในกรณีตัวแปรต้นตั้งแต่สามตัวขึ้นไป และเมื่อพบว่ามีความแตกต่าง จึงทำการเปรียบเทียบรายคู่โดยมีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD)
- ๓.๔) วิเคราะห์และสรุปผลแบบสอบถามปลายเปิดของการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี) และข้อเสนอแนะอื่นๆ

๓.๕.๒ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

๑) สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

- ตรวจสอบความสอดคล้องของแบบสอบถาม ใช้สูตรดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	คือ	ค่าความสอดคล้องของเนื้อหาตรงกับขอบข่ายของเนื้อหา
	$\sum R$	คือ	ผลรวมความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ
	N	คือ	จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ

โดยที่

- R = +๑ เมื่อผู้ทรงคุณวุฒิให้ความเห็นว่าแน่ใจว่าเนื้อหาตรงกับขอบข่ายของเนื้อหาที่มีความเหมาะสม
- R = ๐ เมื่อผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นว่าไม่แน่ใจว่าเนื้อหาตรงกับขอบข่ายของเนื้อหาที่มีความเหมาะสม
- R = -๑ เมื่อผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นว่าแน่ใจว่าเนื้อหาตรงกับขอบข่ายของเนื้อหาที่มีความเหมาะสม

- ตรวจสอบความเชื่อมั่นด้วยวิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach alpha coefficient) ใช้สูตรดังนี้

$$\alpha = \left[\frac{K}{K-1} \right] \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

- เมื่อ α = ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
- k = จำนวนข้อของแบบสอบถาม
- S_i^2 = ผลรวมค่าความแปรปรวนของแบบสอบถามแต่ละข้อ
- S_t^2 = ความแปรปรวนของคะแนนแบบสอบถามทั้งหมด

๒) สถิติพรรณนา ใช้สูตรดังนี้

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

- เมื่อ P คือ ร้อยละ
- \bar{X} คือ ค่าเฉลี่ย
- S.D. คือ ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- N คือ ประชากรทั้งหมด

๓) สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ใช้สูตรดังนี้

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ \bar{X}_1, \bar{X}_2 คือ ค่าเฉลี่ยของกลุ่มประชากรที่ ๑ และ ๒
 S_1^2, S_2^2 คือ ความแปรปรวนของกลุ่มประชากรที่ ๑ และ ๒
 n_1, n_2 คือ จำนวนประชากรที่ ๑ และ ๒

$$F = \frac{MS_B}{MS_W}$$

เมื่อ F คือ ค่าสถิติในการแจกแจงแบบเอฟ (F-Distribution)
 MS_B คือ ค่าความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
 MS_W คือ ค่าความแปรปรวนภายในกลุ่ม

ค่า t-test ใช้ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยสองกลุ่ม
 ค่า F-test (One-Way ANOVA) ใช้ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยตั้งแต่สามกลุ่มขึ้นไป

๓.๖ หลักการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยจึงทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป spss เพื่อหาคำตอบจากแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

๑. วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้ค่าร้อยละ
๒. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการแสดงความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ ใช้การหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำมาตีค่าตามหลักเกณฑ์การวิเคราะห์ระดับของ เบสท์ (John W. Best ๑๙๗๐ : ๑๙๘๐) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย ๔.๕๐	- ๕.๐๐ แสดงว่า
มีระดับการบริหาร	งานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย ๓.๕๐	- ๔.๔๙ แสดงว่า
มีระดับการบริหาร	งานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธมาก

ค่าเฉลี่ย ๒.๕๐	-๓.๔๙ แสดงว่า
มีระดับการบริหาร	งานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธปานกลาง
ค่าเฉลี่ย ๑.๕๐	-๒.๔๙ แสดงว่า
มีระดับการบริหาร	งานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธน้อย
ค่าเฉลี่ย ๑.๐๐	-๑.๔๙ แสดงว่า
มีระดับการบริหาร	งานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธน้อยที่สุด

๓.วิเคราะห์เปรียบเทียบเกี่ยวกับ การบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๔๒ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ ประสบการณ์ทำงาน และสถานภาพ โดยใช้ค่าที (t-test) และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA)

๔.ปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขต่อ การบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยจัดคำตอบที่เข้าประเด็นรวมกัน

บทที่ ๔ ผลการศึกษา

การวิเคราะห์และนำเสนอผลของการวิจัย เรื่องการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลัก
ธรรมาภิบาลเชิงพุทธ ในการปฏิบัติหน้าที่ของทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากแบบสอบถามจำนวน ๓๕๑ ชุด นำเสนอในรูปแบบ
ตาราง มีรายละเอียดดังนี้

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๔.๑.๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามในด้านเพศ

๔.๑.๒ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามในด้านประสบการณ์ทำงาน

๔.๑.๓ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามในด้านสถานภาพ

๔.๒ การวิเคราะห์ความคิดเห็นจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลต่อการบริหารงานกิจการนักเรียน
ตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของ บุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ ดังนี้

๔.๒.๑ ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามในภาพรวม

๔.๒.๒ ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามในด้านนิติธรรม : ศีล

๔.๒.๓ ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามในด้านคุณธรรม : โอวาทปาติโมกข์

๔.๒.๔ ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามในด้านความโปร่งใส : สุจริต ๓

๔.๒.๕ ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามในด้านหลักความมีส่วนร่วม : สามัคคีธรรม

๔.๒.๖ ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามในด้านหลักความรับผิดชอบ : อิทธิบาท ๔

๔.๒.๗ ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามในด้านความคุ้มค่า : ทิฐุธรรมิกัตถประโยชน์

๔.๓ วิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธ
ของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒
(นครสวรรค์ - อุทัยธานี) จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล คือ เพศ ประสบการณ์ทำงาน และสถานภาพ

๔.๔ ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขปัญหาต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิ
บาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต ๔๒ (นครสวรรค์-อุทัยธานี) โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา แยกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเป็น
รายด้าน

๔.๕ สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามในภาพรวม

จากตาราง ๔.๑ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของแบบสอบถาม ซึ่งลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ดังนี้

(N = ๓๕๑)

ตัวแปร	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน(คน)	ร้อยละ
เพศ	ชาย	๑๒๕	๓๕.๖
	หญิง	๒๒๖	๖๔.๔
ประสบการณ์ทำงาน	ประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า ๕ ปี	๙๔	๒๖.๘
	ประสบการณ์การทำงาน ๕ - ๑๐ ปี	๗๒	๒๐.๕
	ประสบการณ์การทำงานมากกว่า ๑๐ ปี	๑๘๕	๕๒.๗
สถานภาพ	ผู้บริหารสถานศึกษา	๓๓	๙.๔
	ครูหัวหน้างานกิจกรรมนักเรียน	๓๓	๙.๔
	ครูที่ปรึกษา	๒๘๕	๘๑.๒

จากตาราง ๔.๑ แสดงข้อมูลทั่วไปของแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน ๒๒๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๔ เพศชาย ๑๒๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๖

ด้านประสบการณ์ทำงานพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีประสบการณ์ทำงานมากกว่า ๑๐ ปีมากที่สุด จำนวน ๑๘๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๒.๗ ลำดับรองลงมามีประสบการณ์ทำงานต่ำกว่า ๕ ปี จำนวน ๙๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๘ ลำดับสุดท้ายมีประสบการณ์ทำงาน ๕-๑๐ ปี จำนวน ๗๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๕

ด้านสถานภาพ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นครูที่ปรึกษา จำนวน ๒๘๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๑.๒ ส่วนสถานภาพผู้บริหารและหัวหน้างานกิจกรรมนักเรียน มีจำนวน ๓๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๙.๔

๔.๑.๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามในด้านเพศ

ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามในด้านเพศปรากฏผลดังตาราง ๔.๒

ตาราง ๔.๒ แสดงจำนวนและค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามในด้านเพศ

(N = ๓๕๑)

จากตาราง ๔.๒ แสดงจำนวนและค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามในด้านเพศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวน ๒๒๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๔ เพศชายมีจำนวน ๑๒๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๖

๔.๑.๒ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามในด้านประสบการณ์ทำงาน

ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามในด้านประสบการณ์ทำงาน ปรากฏผลดังตาราง ๔.๓

ตาราง ๔.๓ แสดงจำนวนและค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามในด้านประสบการณ์ทำงาน

๓๕๑)	เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	(N =
	หญิง	๒๒๖	๖๔.๔	
ประสบการณ์ทำงาน		จำนวน	ร้อยละ	
	ประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า ๕ ปี	๙๔	๒๖.๘	
	ประสบการณ์การทำงาน ๕ - ๑๐ ปี	๗๒	๒๐.๕	
	ประสบการณ์การทำงานมากกว่า ๑๐ ปี	๑๘๕	๕๒.๗	

จากตาราง ๔.๓ แสดงจำนวนและค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามในด้านประสบการณ์ทำงาน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า ๕ ปี มีจำนวน ๙๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๘ มีประสบการณ์การทำงาน ๕ - ๑๐ ปี มีจำนวน ๗๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๕ มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า ๑๐ ปี มีจำนวน ๑๘๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๒.๗

๔.๑.๓ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามในด้านสถานภาพ

ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามในด้านสถานภาพ ปรากฏผลดังตาราง ๔.๔

ตาราง ๔.๔ แสดงจำนวนและค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามในด้านสถานภาพ

สถานภาพ	ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ	(N = ๓๕๑)

ผู้บริหารสถานศึกษา				
	เพศ			
	ชาย	๒๘	๘๔.๘	
	หญิง	๕	๑๕.๒	
	ประสบการณ์การทำงาน			
	ประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า ๕ ปี	๕	๑๕.๒	
	ประสบการณ์การทำงาน ๕ - ๑๐ ปี	๑	๓.๐๐	
	ประสบการณ์การทำงานมากกว่า ๑๐ ปี	๒๗	๘๑.๘	
ครูหัวหน้างานกิจการ นักเรียน	เพศ			
	ชาย	๒๕	๗๕.๘	
	หญิง	๘	๒๔.๒	
	ประสบการณ์การทำงาน			
	ประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า ๕ ปี	๖	๑๘.๒	
	ประสบการณ์การทำงาน ๕ - ๑๐ ปี	๗	๒๑.๒	
	ประสบการณ์การทำงานมากกว่า ๑๐ ปี	๒๐	๖๐.๖	
	ตาราง ๔.๔ (ต่อ) แสดงจำนวนและค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามในด้านสถานภาพ			
	(N = ๓๕๑)			
สถานภาพ	ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ	
ครูที่ปรึกษา	เพศ			
	ชาย	๗๒	๒๕.๓	
	หญิง	๒๑๓	๗๔.๗	
	ประสบการณ์การทำงาน			
	ประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า ๕ ปี	๘๓	๒๙.๑	
	ประสบการณ์การทำงาน ๕ - ๑๐ ปี	๖๔	๒๒.๕	
	ประสบการณ์การทำงานมากกว่า ๑๐ ปี	๑๓๘	๔๘.๔	

จากตาราง ๔.๔ แสดงจำนวนและค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามในด้านสถานภาพ พบว่า สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นผู้บริหาร ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน ๒๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๔.๘ เพศหญิง ๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๒ ด้านประสบการณ์ทำงาน ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า ๑๐ ปี จำนวน ๒๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๐.๖ ลำดับรองลงมา มีประสบการณ์การทำงาน ๕-๑๐ ปี จำนวน ๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๑ และลำดับสุดท้ายมีประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า ๕ ปี จำนวน ๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๒

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นหัวหน้างานศึกษารักเรียน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน ๒๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๕.๘ เพศหญิง ๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๒ ด้านประสบการณ์ทำงาน ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า ๑๐ ปี คิดเป็นร้อยละ ๘๑.๘ ลำดับรองลงมา มีประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า ๕ ปี จำนวน ๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๒ และลำดับสุดท้ายมีประสบการณ์การทำงาน ๕-๑๐ ปี จำนวน ๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๓

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นครูที่ปรึกษา ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน ๒๑๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๔.๗ เพศชาย ๗๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๓ ด้านประสบการณ์ทำงาน ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า ๑๐ ปี จำนวน ๑๓๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๘.๔ ลำดับรองลงมา มีประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า ๕ ปี จำนวน ๘๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๑ และลำดับสุดท้ายมีประสบการณ์การทำงาน ๕-๑๐ ปี จำนวน ๖๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๕

๔.๒ การวิเคราะห์ความคิดเห็นจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ ดังนี้

๔.๒.๑ ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ ในภาพรวม ปรากฏผลดังตาราง ๔.๕

ตาราง ๔.๕ แสดงผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ ในภาพรวม

ที่	การบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรโรงเรียนมัธยมศึกษา	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑.	ด้านหลักนิติธรรม : คีล	๔.๐๗	๐.๕๗	มาก
๒.	ด้านหลักคุณธรรม: โอวาทปาติโมกข์	๔.๑๖	๐.๕๔	มาก
๓.	ด้านหลักความโปร่งใส: สุจริต ๓	๔.๑๒	๐.๕๗	มาก
๔.	ด้านหลักการมีส่วนร่วม: สามัคคีธรรม	๔.๐๒	๐.๖๔	มาก
๕.	ด้านความรับผิดชอบ: อิทธิบาท ๔	๔.๑๐	๐.๖๐	มาก

๖	ด้านความคุ้มค่า : ทัศนคติที่มีต่อการปฏิบัติงาน	๔.๐๓	๐.๖๑	มาก
	รวม	๔.๐๘	๐.๕๒	มาก

จากตาราง ๔.๕ ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาพรวม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๘ ($\bar{x} = ๔.๐๘$) สำหรับผลการพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏผลดังนี้ ด้านหลักนิติธรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๗ ($\bar{x} = ๔.๐๗$) ระดับความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์ มาก ด้านหลักคุณธรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๖ ระดับความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์ มาก ด้านหลักความโปร่งใส มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๖ ระดับความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์ มาก ด้านหลักการมีส่วนร่วม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๐ ระดับความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์ มาก ด้านหลักความรับผิดชอบ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๒ ระดับความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์ มาก ด้านหลักความคุ้มค่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๓ ระดับความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์ มาก

๔.๒.๒ ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ ในด้านนิติธรรม ปรากฏดังตาราง ๔.๖

ตาราง ๔.๖ แสดงผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ ในด้านนิติธรรม: ศิล เป็นรายข้อ

ข้อที่	การบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธ : ศิล	\bar{x}	S.D.	แปลผล
๑.๑	การบริหารงานกิจการนักเรียนมีการลงโทษจริงจั่ง หนักเบาตามเหตุและพฤติการณ์ของการกระทำผิด	๔.๐๑	.๘๐๗	มาก
๑.๒	ผู้บริหารปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับ	๔.๑๓	.๗๕๘	มาก
๑.๓	ผู้ปฏิบัติงานรักษาระเบียบวินัย กฎ ข้อบังคับของหน่วยงานอย่างเคร่งครัด	๔.๐๕	.๗๑๓	มาก
๑.๔	การบริหารงานเป็นไปตามกฎ ระเบียบข้อบังคับและปรับปรุงให้เหมาะสมกับสถานการณ์อยู่เสมอ	๔.๑๑	.๗๒๕	มาก
๑.๕	การบริหารงานกิจการคำนึงถึงสิทธิหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงาน	๔.๐๘	.๗๐๒	มาก
	รวม	๔.๐๗	๐.๕๗	มาก

จากตาราง ๔.๖ พบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ ในด้านนิติธรรม ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = ๔.๐๗$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของ บุคลากร ทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ ในด้านนิติธรรม อยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่ระดับความคิดเห็นคิดเป็นค่าเฉลี่ยมากที่สุด ๓ อันดับแรก คือ ๑) ผู้บริหารปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับ ($\bar{x} = ๔.๑๓$) ๒) การบริหารงานเป็นไปตามกฎ ระเบียบข้อบังคับและปรับปรุงให้เหมาะสมกับสถานการณ์อยู่เสมอ ($\bar{x} = ๔.๑๑$) ๓) การบริหารงานกิจการคำนึงถึงสิทธิหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงาน ($\bar{x} = ๔.๐๘$) และ ข้อที่ระดับความคิดเห็นคิดเป็นค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การบริหารงานกิจการนักเรียนมีการลงโทษจริงจังหนักเบาตามเหตุและพฤติการณ์ของการกระทำผิด ($\bar{x} = ๔.๐๑$)

๔.๒.๓ ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ ในด้านคุณธรรม ปรากฏผลดังตาราง ๔.๗

ตาราง ๔.๗ แสดงผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ ในด้านคุณธรรม : โอวาทปาติโมกข์ เป็นรายข้อ

ข้อที่	การบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธ : โอวาทปาติโมกข์	\bar{x}	S.D.	แปลผล
๒.๑	ผู้ปฏิบัติงานปฏิบัติตนดี มีศีลธรรม เป็นแบบอย่างแก่เพื่อนร่วมงาน	๔.๑๙	.๖๖๕	มาก
๒.๒	ผู้ปฏิบัติงานละเอียดต่อการกระทำความผิดทั้งต่อหน้าและลับหลัง	๔.๒๐	.๖๙๗	มาก
๒.๓	การบริหารงานกิจการนักเรียนเป็นไปด้วยความเสมอภาคและมีความเป็นธรรมกับบุคลากรทุกคน	๔.๑๔	.๗๕๕	มาก
๒.๔	งานกิจการนักเรียนมีโครงการอบรมในเรื่องของคุณธรรมจริยธรรมเป็นประจำและสม่ำเสมอ	๔.๑๘	.๗๑๘	มาก
๒.๕	ผู้ปฏิบัติงานมีความเป็นกลาง รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	๔.๑๓	.๖๘๐	มาก
รวม		๔.๑๖	๐.๕๔	มาก

จากตาราง ๔.๗ พบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของ บุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ ในด้านหลักคุณธรรมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = ๔.๑๖$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในด้านคุณธรรม อยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่ระดับความคิดเห็นคิดเป็นค่าเฉลี่ยมากที่สุด ๓ อันดับแรก คือ ๑) ผู้ปฏิบัติงาน ละเอียดต่อการกระทำความผิดทั้งต่อหน้าและลับหลัง ($\bar{x} = ๔.๒๐$) ๒) ผู้ปฏิบัติงานปฏิบัติตนดี มีศีลธรรม เป็นแบบอย่างแก่เพื่อนร่วมงาน ($\bar{x} = ๔.๑๙$) ๓) งานกิจการนักเรียนมีโครงการอบรมในเรื่องของคุณธรรมจริยธรรมเป็นประจำและสม่ำเสมอ ($\bar{x} = ๔.๑๘$) และข้อที่ระดับความคิดเห็นคิดเป็นค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ผู้ปฏิบัติงานมีความเป็นกลาง รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ($\bar{x} = ๔.๑๓$) เมื่อพิจารณาการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานกิจการนักเรียนพบว่าผู้ปฏิบัติงานมีความละเอียดต่อการกระทำความผิดทั้งต่อหน้าและลับหลังเป็นอันดับสูงสุด

๔.๒.๔ ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ ในด้านความโปร่งใส ปรากฏผลดังตาราง ๔.๘

ตาราง ๔.๘ แสดงผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ ในด้านหลักความโปร่งใส : สุจริต ๓ เป็นรายข้อ

ข้อที่	การบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธ : สุจริต ๓	\bar{x}	S.D.	แปลผล
๓.๑	การบริหารงานกิจการนักเรียนมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ในทุกระบวนการ	๔.๒๐	.๗๐๘	มาก
๓.๒	การทำงานในองค์กร มีการประกาศหรือประชาสัมพันธ์เพื่อแจ้งให้ส่วนรวมรับรู้	๔.๐๖	.๗๕๐	มาก
๓.๓	ผู้ปฏิบัติงานอุทิศตนเสียสละประโยชน์ส่วนที่ตนพึงได้ เพื่อความสำเร็จของงาน	๔.๑๒	.๖๖๓	มาก
๓.๔	ผู้ปฏิบัติงานให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานเป็นอย่างดี	๔.๑๕	.๖๙๒	มาก
๓.๕	ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการบริหารงานกิจการนักเรียนและสามารถบริหารงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของหน่วยงานที่กำหนดไว้	๔.๑๐	.๗๔๒	มาก
รวม		๔.๑๒	๐.๕๗	มาก

จากตาราง ๔.๘ พบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ ในด้านหลักความโปร่งใส ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = ๔.๑๒$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ ในด้านความโปร่งใส อยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่ระดับความคิดเห็นคิดเป็นค่าเฉลี่ยมากที่สุด ๓ อันดับแรก คือ ๑) การบริหารงานกิจการนักเรียนมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ในทุกกระบวนการ ($\bar{x} = ๔.๒๐$) ๒) ผู้ปฏิบัติงานให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานเป็นอย่างดี ($\bar{x} = ๔.๑๕$) ๓) ผู้ปฏิบัติงานอุทิศตนเสียสละประโยชน์ส่วนที่ตนพึงได้ เพื่อความสำเร็จของงาน ($\bar{x} = ๔.๑๒$) และข้อที่ระดับความคิดเห็นคิดเป็นค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือการทำงานในองค์กร มีการประกาศหรือประชาสัมพันธ์เพื่อแจ้งให้ส่วนรวมรับรู้ ($\bar{x} = ๔.๐๖$)

เมื่อพิจารณาหลักธรรมาภิบาลในการดำเนินงานกิจการนักเรียนพบว่าการบริหารงานมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ในทุกกระบวนการ เป็นอันดับสูงสุด แสดงว่าผู้ปฏิบัติงานกิจการนักเรียนใช้หลักธรรมด้านสุจริต ๓ คือ การประพฤติดี ประพฤติชอบทางกาย ทางวาจาและทางใจ มาใช้ในการดำเนินงานกิจการนักเรียนของบุคลากรโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๔๒ ในระดับมาก

๔.๒.๕ ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ ในด้านหลักความมีส่วนร่วม ปรากฏผลดังตาราง ๔.๙

ตาราง ๔.๙ แสดงผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ ในด้านหลักความมีส่วนร่วม : สามัคคีธรรม เป็นรายข้อ

ข้อที่	การบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธ : สามัคคีธรรม	\bar{x}	S.D.	แปลผล
๔.๑	การบริหารงานกิจการนักเรียนมีความตระหนักในการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นจากหลายฝ่าย	๔.๐๙	.๗๖๓	มาก
๔.๒	การบริหารงานกิจการนักเรียนเป็นไปด้วยการรับฟังความคิดเห็นจากผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงาน	๔.๐๓	.๗๕๕	มาก
๔.๓	ผู้บริหารบริหารงานโดยยึดการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่าย ทั้งครู ผู้ปกครองและชุมชน	๔.๑๓	.๗๓๑	มาก
ข้อที่	การบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธ : สามัคคีธรรม	\bar{x}	S.D.	แปลผล

๔.๔	การทำงานมีการปรับปรุง แก้ไขข้อผิดพลาดตามข้อเสนอแนะจากผู้เกี่ยวข้อง	๓.๙๕	.๗๓๙	มาก
๔.๕	การบริหารงานกิจการนักเรียนมีการสรุปและจัดทำรายงานเพื่อเผยแพร่ข้อมูลต่อผู้เกี่ยวข้องและสาธารณชน	๓.๙๑	.๘๐๒	มาก
รวม		๔.๐๒	๐.๖๔	มาก

จากตาราง ๔.๙ พบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ ในด้านหลักความมีส่วนร่วม ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = ๔.๐๒$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของ บุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในด้านหลักการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่ระดับความคิดเห็นคิดเป็นค่าเฉลี่ยมากที่สุด ๓ อันดับแรก คือ ๑) ผู้บริหารบริหารงานโดยยึดการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่าย ทั้งครู ผู้ปกครองและชุมชน ($\bar{x} = ๔.๑๓$) ๒) การบริหารงานกิจการนักเรียนมีความตระหนักในการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นจากหลายฝ่าย ($\bar{x} = ๔.๐๙$) ๓) การบริหารงานกิจการนักเรียนเป็นไปด้วยการรับฟังความคิดเห็นจากผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงาน ($\bar{x} = ๔.๐๓$) และข้อที่ระดับความคิดเห็นคิดเป็นค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือการบริหารงานกิจการนักเรียนมีการสรุปและจัดทำรายงานเพื่อเผยแพร่ข้อมูลต่อผู้เกี่ยวข้องและสาธารณชน ($\bar{x} = ๓.๙๑$)

เมื่อพิจารณาในด้านของการนำหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธด้านหลักสามัคคีธรรม มาใช้ในการบริหารงานกิจการนักเรียนพบว่าการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา มีการปฏิบัติงานที่มุ่งเน้น การร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกัน เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม อยู่ในระดับสูง

๔.๒.๖ ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของ บุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ ในด้านความรับผิดชอบ ปรากฏผลดังตาราง ๔.๑๐

ตาราง ๔.๑๐ แสดงผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของ บุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ ในด้านหลักความรับผิดชอบ: อธิปไตย ๔ เป็นรายข้อ

ข้อที่	การบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธ : อธิธำบถ ๔	\bar{x}	S.D.	แปลผล
๕.๑	ผู้ปฏิบัติงานร่วมกันรับผิดชอบงาน โดยคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก	๔.๒๔	.๖๖๐	มาก
๕.๒	ผู้บริหารบริหารงานกิจการนักเรียนได้ทำงานด้วยความเสียสละและอุทิศตนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของหน่วยงานที่กำหนดไว้	๔.๑๔	.๗๒๘	มาก
๕.๓	มีการกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบให้ผู้ปฏิบัติงานตรงตามความสามารถและมีความชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร	๔.๑๒	.๗๕๕	มาก
๕.๔	ผู้บริหารมีความใส่ใจในปัญหาและกระตือรือร้นที่จะแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นโดยไม่ลังเลใจ	๔.๐๖	.๗๕๔	มาก
๕.๕	มีการตรวจสอบการดำเนินงานกิจการนักเรียนให้เป็นไปตามปฏิทินหรือแผนปฏิบัติงาน	๓.๙๙	.๗๘๖	มาก
	รวม	๔.๑๐	๐.๖๐	มาก

จากตาราง ๔.๑๐ พบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของ บุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ ในด้านหลักความรับผิดชอบ ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = ๔.๑๐$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในด้าน ความรับผิดชอบ อยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่ระดับความคิดเห็นคิดเป็นค่าเฉลี่ยมากที่สุด ๓ อันดับแรก คือ ๑) ผู้ปฏิบัติงานร่วมกันรับผิดชอบงาน โดยคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก ($\bar{x} = ๔.๒๔$) ๒) ผู้บริหารบริหารงานกิจการนักเรียนได้ทำงานด้วยความเสียสละและอุทิศตนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของหน่วยงานที่กำหนดไว้ ($\bar{x} = ๔.๑๔$) ๓) มีการกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบให้ผู้ปฏิบัติงานตรงตามความสามารถและมีความชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร ($\bar{x} = ๔.๑๒$) และข้อที่ระดับความคิดเห็นคิดเป็นค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือมีการตรวจสอบการดำเนินงานกิจการนักเรียนให้เป็นไปตามปฏิทินหรือแผนปฏิบัติงาน ($\bar{x} = ๓.๙๙$)

เมื่อพิจารณาการใช้หลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธด้านหลักอธิธำบถ ๔ แสดงให้เห็นว่ามีการใช้หลักธรรม ฉันทะคือ ความรัก ในการทำงาน ความพอใจกับงานที่ทำอยู่ วิริยะคือ ขยันหมั่นเพียรกับงาน และหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายและ จิตตะคือ ความเอาใจใส่รับผิดชอบงาน มาใช้ในการบริหารงานกิจการนักเรียนในระดับมาก

๔.๒.๗ ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ ในด้านความคุ้มค่า ปรากฏผลดังตาราง ๔.๑๑

ตาราง ๔.๑๑ แสดงผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของ บุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ ในด้านหลักความคุ้มค่า: ทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ เป็นรายชื่อ

ข้อที่	การบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธ : ทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์	\bar{x}	S.D.	แปลผล
๖.๑	การบริหารงานกิจการนักเรียนมีการจัดสรรทรัพยากรที่มีอย่างจำกัดได้อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด	๔.๐๗	.๗๖๓	มาก
๖.๒	หัวหน้างานฝ่ายกิจการนักเรียนมีการดูแล รักษา และซ่อมแซมวัสดุ ครุภัณฑ์ให้อยู่ในสภาพใช้งานได้อยู่เสมอ	๔.๐๒	.๗๔๒	มาก
๖.๓	ผู้บริหารมีการแบ่งจัดสรรงบประมาณตามความเหมาะสมเพื่อประโยชน์ของภาระงานหรือโครงการต่างๆ	๔.๐๔	.๗๑๘	มาก
๖.๔	มีโครงการหรือกิจกรรมที่ส่งเสริมการณรงคิให้ผู้ปฏิบัติงานรักษาและประหยัดทรัพยากรโดยคำนึงถึงความคุ้มค่า	๔.๐๔	.๗๓๒	มาก
๖.๕	การจัดสรรตำแหน่งบุคลากรมีความเหมาะสมกับความชำนาญเฉพาะด้านในการปฏิบัติหน้าที่	๔.๐๐	.๗๕๘	มาก
	รวม	๔.๐๓	๐.๖๑	มาก

จากตาราง ๔.๑๑ พบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ ในด้านหลักคุณธรรม ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = ๔.๐๓$) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในด้าน ความคุ้มค่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่ระดับความคิดเห็นคิดเป็นค่าเฉลี่ยมากที่สุด การบริหารงานกิจการนักเรียนมีการจัดสรรทรัพยากรที่มีอย่างจำกัดได้อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด ($\bar{x} = ๔.๐๗$) และข้อที่ระดับความคิดเห็นคิดเป็นค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือการจัดสรรตำแหน่งบุคลากรมีความเหมาะสมกับความชำนาญเฉพาะด้านในการปฏิบัติหน้าที่ ($\bar{x} = ๔.๐๐$)

เมื่อพิจารณาในเรื่องหลัก ทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ พบว่า การบริหารงานกิจการนักเรียนของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ มีการ

ใช้หลักสมชีวิตา คืออยู่อย่างพอเพียง รู้จักการใช้ทรัพย์สิน ไม่ใช้อย่างสุรุ่ยสุร่ายฟุ่มเฟือย คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดและหลัก อารักขสัมปทา ด้วยการรักษาทรัพย์สิน ที่หามาได้โดยชอบธรรม มีการรักษาคุ้มครองทรัพย์สิน ไม่ให้ชำรุดเสียหาย หรือถูกทำลายไปโดยภัยต่างๆ อยู่ในระดับมาก

๔.๓ วิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี) จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล คือ เพศ ประสบการณ์ทำงาน และสถานภาพ การทดสอบสมมติฐานโดยการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างตัวแปรตามสมมติฐานดังนี้

สมมติฐานที่ ๑ เพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี) แตกต่างกัน

ตาราง ๔.๑๒ แสดงการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี) จำแนกตามเพศ

ที่	หลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธ	เพศ	N	\bar{x}	S.D.	t	Sig.
๑.	หลักนิติธรรม : คีล	ชาย	๑๒๕	๔.๑๓	๐.๕๕	๑.๓๔๘	.๒๔๖
		หญิง	๒๒๖	๔.๐๔	๐.๕๙		
๒.	หลักคุณธรรม: โอวาทปาติโมกข์	ชาย	๑๒๕	๔.๒๒	๐.๕๑	.๑๘๒	.๖๗๐
		หญิง	๒๒๖	๔.๑๓	๐.๕๕		

๓.	หลักความโปร่งใส: สุจริต ๓	ชาย	๑๒๕	๔.๑๕	๐.๕๒	๓.๑๒๐	.๐๗๘
		หญิง	๒๒๖	๔.๑๐	๐.๖๐		
๔.	หลักความมีส่วนร่วม: สามัคคีธรรม	ชาย	๑๒๕	๔.๐๒	๐.๖๘	๒.๓๘๕	.๑๒๓
		หญิง	๒๒๖	๔.๐๒	๐.๖๑		
๕.	หลักความรับผิดชอบ: อิทธิบาท ๔	ชาย	๑๒๕	๔.๑๓	๐.๖๒	.๐๒๐	.๘๘๗
		หญิง	๒๒๖	๔.๐๙	๐.๖๐		
๖.	หลักความคุ้มค่า : ทิวรรุจมีกัตถประโยชน์	ชาย	๑๒๕	๔.๑๐	๐.๔๙	๘.๕๘๙	.๐๐๔
		หญิง	๒๒๖	๔.๐๖	๐.๕๔		
	รวม	ชาย	๑๒๕	๑๒๕	๐.๔๙	๑.๔๔๙	.๒๓๐
		หญิง	๒๒๖	๒๒๖	๐.๕๔		

จาก ตาราง ๔.๑๒ พบว่าผู้สอบแบบสอบถามที่มีเพศต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของ บุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี) โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ($t = ๑.๔๔๙$, $Sig = .๒๓๐$)

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าผู้สอบแบบสอบถามที่มีเพศต่างกันมีระดับความคิดเห็น ต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากร ทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี) แยกเป็นรายด้านดังนี้

หลักนิติธรรม : คีล ผู้ตอบแบบสอบถามเพศชายจำนวน ๑๒๕ คน มีระดับความคิดเห็นคิดเป็นร้อยละ ๔.๑๓ อยู่ในระดับมาก เพศหญิงมีจำนวน ๒๒๖ คน มีระดับความคิดเห็นคิดเป็นร้อยละ ๔.๐๔ อยู่ในระดับ มาก

หลักคุณธรรม: โอวาทปาติโมกข์ ผู้ตอบแบบสอบถามเพศชายจำนวน ๑๒๕ คน มีระดับความคิดเห็นคิดเป็นร้อยละ ๔.๒๒ อยู่ในระดับมาก เพศหญิงมีจำนวน ๒๒๖ คน มีระดับความคิดเห็นคิดเป็นร้อยละ ๔.๑๓ อยู่ในระดับ มาก

หลักความโปร่งใส: สุจริต ๓ ผู้ตอบแบบสอบถามเพศชายจำนวน ๑๒๕ คน มีระดับความคิดเห็นคิดเป็นร้อยละ ๔.๑๕ อยู่ในระดับมาก เพศหญิงมีจำนวน ๒๒๖ คน มีระดับความคิดเห็นคิดเป็นร้อยละ ๔.๑๐ อยู่ในระดับ มาก

หลักความมีส่วนร่วม: สามัคคีธรรม ผู้ตอบแบบสอบถามเพศชายจำนวน ๑๒๕ คน มีระดับความคิดเห็นคิดเป็นร้อยละ ๔.๐๒ อยู่ในระดับมาก เพศหญิงมีจำนวน ๒๒๖ คน มีระดับความคิดเห็นคิดเป็นร้อยละ ๔.๐๒ อยู่ในระดับ มาก

หลักความรับผิดชอบ: อิทธิบาท ๔ ผู้ตอบแบบสอบถามเพศชายจำนวน ๑๒๕ คน มีระดับความคิดเห็นคิดเป็นร้อยละ ๔.๑๓ อยู่ในระดับมาก เพศหญิงมีจำนวน ๒๒๖ คน มีระดับความคิดเห็นคิดเป็นร้อยละ ๔.๐๙ อยู่ในระดับ มาก

หลักความคุ้มค่า : ทัศนคติที่มีต่อประโยชน์ ผู้ตอบแบบสอบถามเพศชายจำนวน ๑๒๕ คน มีระดับความคิดเห็นคิดเป็นร้อยละ ๔.๑๐ อยู่ในระดับมาก เพศหญิงมีจำนวน ๒๒๖ คน มีระดับความคิดเห็นคิดเป็นร้อยละ ๔.๐๖ อยู่ในระดับ มาก

ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเพศแตกต่างกันต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนของบุคลากรแตกต่างกันในด้านหลักความคุ้มค่า ส่วนด้านอื่นๆไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ ๒ ประสิทธิภาพการทำงานของผู้ตอบแบบสอบถามต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี) แตกต่างกัน

ตาราง ๔.๑๓ แสดงการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี) จำแนกตามประสิทธิภาพการทำงาน

หลักธรรมาภิบาล	ประสิทธิภาพการทำงาน	N	Mean	Std. Deviation
หลักนิติธรรม : คีล	ประสิทธิภาพการทำงานต่ำกว่า ๕ ปี	๙๔	๔.๐๐	.๖๒
	ประสิทธิภาพการทำงาน ๕ - ๑๐ ปี	๗๒	๔.๑๐	.๕๘
	ประสิทธิภาพการทำงานมากกว่า ๑๐ ปี	๑๘๕	๔.๑๐	.๕๕
	รวม	๓๕๑	๔.๐๗	.๕๗
หลักคุณธรรม : โอวาทปาติโมกข์	ประสิทธิภาพการทำงานต่ำกว่า ๕ ปี	๙๔	๔.๑๔	.๕๑
	ประสิทธิภาพการทำงาน ๕ - ๑๐ ปี	๗๒	๔.๑๙	.๕๒
	ประสิทธิภาพการทำงานมากกว่า ๑๐ ปี	๑๘๕	๔.๑๗	.๕๖
	รวม	๓๕๑	๔.๑๖	.๕๔
หลักความโปร่งใส : สุจริต ๓	ประสิทธิภาพการทำงานต่ำกว่า ๕ ปี	๙๔	๔.๐๙	.๕๓
	ประสิทธิภาพการทำงาน ๕ - ๑๐ ปี	๗๒	๔.๑๕	.๖๔
	ประสิทธิภาพการทำงานมากกว่า ๑๐ ปี	๑๘๕	๔.๑๒	.๕๖

รวม	๓๕๑	๔.๑๒	.๕๗
-----	-----	------	-----

ตาราง ๔.๑๓ (ต่อ) แสดงการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี) จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

หลักธรรมาภิบาล	ประสบการณ์ทำงาน	N	Mean	Std.Deviation
หลักความมีส่วนร่วม: สามัคคีธรรม	ประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า ๕ ปี	๙๔	๔.๐๔	.๖๔
	ประสบการณ์การทำงาน ๕ - ๑๐ ปี	๗๒	๔.๐๖	.๖๗
	ประสบการณ์การทำงานมากกว่า ๑๐ ปี	๑๘๕	๓.๙๙	.๖๒
	รวม	๓๕๑	๔.๐๒	.๖๔
หลักความรับผิดชอบ : อิทธิบาท ๔	ประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า ๕ ปี	๙๔	๔.๐๘	.๖๘
	ประสบการณ์การทำงาน ๕ - ๑๐ ปี	๗๒	๔.๐๗	.๖๔
	ประสบการณ์การทำงานมากกว่า ๑๐ ปี	๑๘๕	๔.๑๓	.๕๕
	รวม	๓๕๑	๔.๑๐	.๖๐
หลักความคุ้มค่า : ทิวรรุทธิมิกัตถ ประโยชน์	ประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า ๕ ปี	๙๔	๔.๐๓	.๕๖
	ประสบการณ์การทำงาน ๕ - ๑๐ ปี	๗๒	๔.๐๙	.๖๙
	ประสบการณ์การทำงานมากกว่า ๑๐ ปี	๑๘๕	๔.๐๑	.๖๑
รวม	๓๕๑	๔.๐๓	.๖๑	

จากตาราง ๔.๑๓ แสดงการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของ บุคลากร ทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี) จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่าผู้สอบแบบสอบถามที่มี ประสบการณ์ทำงาน ต่างกันมีระดับความคิดเห็น ต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี) คิด

ตาราง ๔.๑๔ แสดงการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตาม
 หลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี) จำแนกตามประสบการณ์ทำงานโดยภาพรวม

(N = ๓๕๑)

หลักธรรมาภิบาล	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
หลักนิติธรรม : ศิล	ระหว่างกลุ่ม	.๖๕๗	๒	.๓๒๘	.๙๗๗	.๓๗๘
	ภายในกลุ่ม	๑๑๗.๐๔๗	๓๔๘	.๓๓๖		
	รวม	๑๑๗.๗๐๔	๓๕๐			
หลักคุณธรรม : โอวาทปาติโมกข์	ระหว่างกลุ่ม	.๑๑๘	๒	.๐๕๙	.๒๐๒	.๘๑๗
	ภายในกลุ่ม	๑๐๒.๐๕๗	๓๔๘	.๒๙๓		
	รวม	๑๐๒.๑๗๕	๓๕๐			

หลักความโปร่งใส : สุจริต ๓	ระหว่างกลุ่ม	.๑๖๐	๒	.๐๘๐	.๒๔๐	.๗๘๗
	ภายในกลุ่ม	๑๑๕.๖๓๔	๓๔๘	.๓๓๒		
	รวม	๑๑๕.๗๙๔	๓๕๐			
หลักความมีส่วนร่วม : สามัคคีธรรม	ระหว่างกลุ่ม	.๓๔๙	๒	.๑๗๕	.๔๒๕	.๖๕๔
	ภายในกลุ่ม	๑๔๓.๑๒๙	๓๔๘	.๔๑๑		
	รวม	๑๔๓.๔๗๙	๓๕๐			
หลักความรับผิดชอบ : อิทธิบาท ๔	ระหว่างกลุ่ม	.๒๘๘	๒	.๑๔๔	.๓๘๗	.๖๘๐
	ภายในกลุ่ม	๑๒๙.๕๙๑	๓๔๘	.๓๗๒		
	รวม	๑๒๙.๘๗๙	๓๕๐			
หลักความคุ้มค่า : ทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์	ระหว่างกลุ่ม	.๓๕๔	๒	.๑๗๗	.๔๖๔	.๖๒๙
	ภายในกลุ่ม	๑๓๒.๕๙๖	๓๔๘	.๓๘๑		
	รวม	๑๓๒.๙๕๐	๓๕๐			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	.๐๘๙	๒	.๐๔๕	.๑๖๑	.๘๕๑
	ภายในกลุ่ม	๙๖.๓๒๙	๓๔๘	.๒๗๗		
	รวม	๙๖.๔๑๘	๓๕๐			

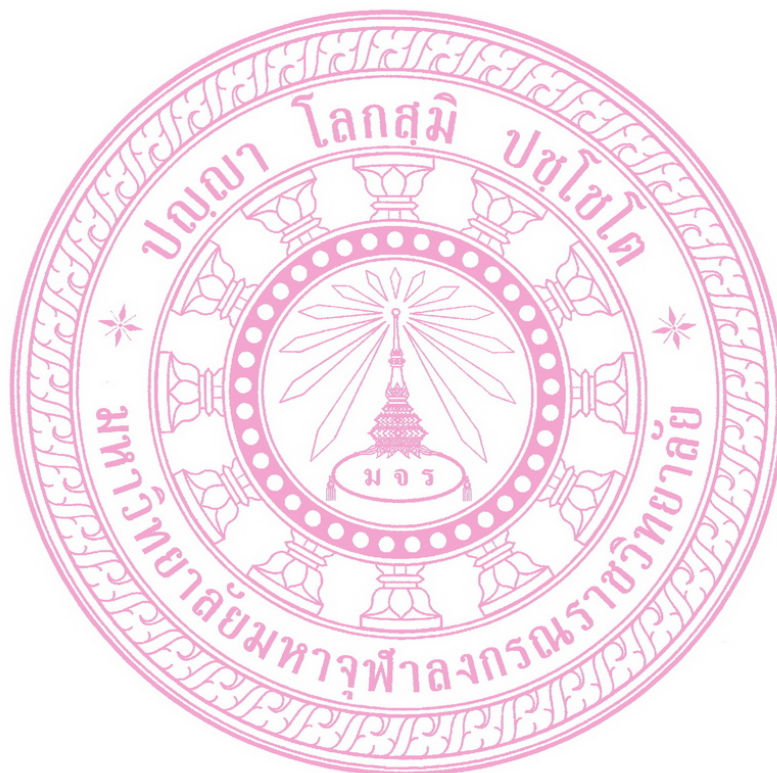
จากตาราง ๔.๑๓ พบว่าผู้สอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี) โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ($t = 0.161$, $Sig = 0.881$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าผู้สอบแบบสอบถามที่มีเพศต่างกันมีระดับความคิดเห็น ไม่แตกต่างกันทุกด้าน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ ๓ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี) แตกต่างกัน

ตาราง ๔.๑๕ แสดงการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี) จำแนกตามสถานภาพ

หลักธรรมาภิบาล	สถานภาพ	N	Mean	Std. Deviation
หลักนิติธรรม :	ผู้บริหารสถานศึกษา	๓๓	๔.๔๓	.๔๑

ศีล	ครูหัวหน้างานกิจการนักเรียน	๓๓	๔.๑๕	.๔๗
	ครูที่ปรึกษา	๒๘๕	๔.๐๒	.๕๙
	รวม	๓๕๑	๔.๐๗	.๕๗
หลักคุณธรรม :	ผู้บริหารสถานศึกษา	๓๓	๔.๔๗	.๓๖
หลักธรรมาภิบาล	สถานภาพ	N	Mean	Std.Deviation

	ครูหัวหน้างานกิจการนักเรียน	๓๓	๔.๓๒	.๓๙
	ครูที่ปรึกษา	๒๘๕	๔.๑๑	.๕๕
	รวม	๓๕๑	๔.๑๖	.๕๔
หลักความโปร่งใส	ผู้บริหารสถานศึกษา	๓๓	๔.๔๗	.๓๕
: สุจริต ๓	ครูหัวหน้างานกิจการนักเรียน	๓๓	๔.๒๓	.๓๕
	ครูที่ปรึกษา	๒๘๕	๔.๐๗	.๖๐
	รวม	๓๕๑	๔.๑๒	.๕๗

หลักความโปร่งใส : สุจริต ๓	ผู้บริหารสถานศึกษา	๓๓	๔.๔๗	.๓๕
	ครูหัวหน้างานกิจการนักเรียน	๓๓	๔.๒๓	.๓๕
	ครูที่ปรึกษา	๒๘๕	๔.๐๗	.๖๐
	รวม	๓๕๑	๔.๑๒	.๕๗
หลักความมีส่วนร่วม : สามัคคีธรรม	ผู้บริหารสถานศึกษา	๓๓	๔.๔๑	.๔๗
	ครูหัวหน้างานกิจการนักเรียน	๓๓	๔.๑๗	.๔๕
	ครูที่ปรึกษา	๒๘๕	๓.๙๖	.๖๕
	รวม	๓๕๑	๔.๐๒	.๖๔
หลักความรับผิดชอบ : อิทธิบาท ๔	ผู้บริหารสถานศึกษา	๓๓	๔.๓๘	.๔๐
	ครูหัวหน้างานกิจการนักเรียน	๓๓	๔.๒๙	.๔๕
	ครูที่ปรึกษา	๒๘๕	๔.๐๕	.๖๓
	รวม	๓๕๑	๔.๑๐	.๖๐
หลักความคุ้มค่า : ทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์	ผู้บริหารสถานศึกษา	๓๓	๔.๒๙	.๓๖
	ครูหัวหน้างานกิจการนักเรียน	๓๓	๔.๑๖	.๓๖
	ครูที่ปรึกษา	๒๘๕	๓.๙๘	.๖๕
	รวม	๓๕๑	๔.๐๓	.๖๑
รวม	ผู้บริหารสถานศึกษา	๓๓	๔.๔๑	.๓๐
	ครูหัวหน้างานกิจการนักเรียน	๓๓	๔.๒๒	.๓๓
	ครูที่ปรึกษา	๒๘๕	๔.๐๓	.๕๔
	รวม	๓๕๑	๔.๐๘	.๕๒

ตาราง ๔.๑๕(ต่อ) แสดงการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี) จำแนกตามสถานภาพ

เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่าผู้สอบบแบบสอบถามที่มีสถานภาพต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี) คิดเป็นร้อยละ ๔.๐๘ แยกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน ๓๓ คน มีระดับความคิดเห็นคิดเป็นร้อยละ ๔.๔๑ ครูหัวหน้างานกิจการนักเรียน มีระดับความคิดเห็นคิดเป็นร้อยละ ๔.๒๒ ครูที่ปรึกษา มีระดับความคิดเห็นคิดเป็นร้อยละ ๔.๐๓

ตาราง ๔.๑๖ แสดงการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี) จำแนกตามสถานภาพโดยรวม

(N = ๓๕๑)

หลักธรรมาภิบาล	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
หลักนิติธรรม : คีล	ระหว่างกลุ่ม	๕.๒๕๙	๒	๒.๖๓๐	๘.๑๓๘**	.๐๐๐
	ภายในกลุ่ม	๑๑๒.๔๔๕	๓๔๘	๓๒๓		
	รวม	๑๑๗.๗๐๔	๓๕๐			
หลักคุณธรรม: โอวาทปาติโมกข์	ระหว่างกลุ่ม	๔.๘๕๔	๒	๒.๔๒๒	๘.๖๕๙**	.๐๐๐
	ภายในกลุ่ม	๙๗.๓๓๒	๓๔๘	๒๘๐		
	รวม	๑๐๒.๑๗๕	๓๕๐			
หลักความโปร่งใส: สุจริต ๓	ระหว่างกลุ่ม	๕.๓๕๒	๒	๒.๖๗๖	๘.๔๓๓**	.๐๐๐
	ภายในกลุ่ม	๑๑๐.๔๕๑	๓๔๘	๓๑๗		
	รวม	๑๑๕.๗๙๔	๓๕๐			

หลักธรรมาภิบาล	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
หลักความรับผิดชอบ : อิทธิบาท ๔	ระหว่างกลุ่ม	๔.๕๕๐	๒	๒.๒๗๕	๖.๓๑๗**	.๐๐๒
	ภายในกลุ่ม	๑๒๕.๓๒๙	๓๔๘	๓๖๐		
	รวม	๑๒๙.๘๗๙	๓๕๐			
หลักความคุ้มค่า : ทิฐุธรรมิกัตถประโยชน์	ระหว่างกลุ่ม	๓.๔๙๑	๒	๑.๗๔๕	๔.๖๙๒**	.๐๑๐
	ภายในกลุ่ม	๑๒๙.๔๕๙	๓๔๘	๓๗๒		
	รวม	๑๓๒.๙๕๐	๓๕๐			

รวม	ระหว่างกลุ่ม	๔.๙๖๘	๒	๒.๔๘๔	๙.๔๕๒**	.๐๐๐
	ภายในกลุ่ม	๙๑.๔๕๑	๓๔๘	.๒๖๓		
	รวม	๙๖.๔๑๘	๓๕๐			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

จากตาราง ๔.๑๖ พบว่าผู้สอบแบบสอบถามที่มีสถานภาพต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี) โดยภาพรวม แตกต่างกัน ($t = ๙.๔๕๒$, $Sig = ๐.๐๐$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าผู้สอบแบบสอบถามที่มีเพศต่างกันมีระดับความคิดเห็น แตกต่างกันทุกด้าน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

ดังนั้นจึงได้ทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นคู่ โดยรวมและรายด้าน ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD)

ตาราง ๔.๑๗ แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD) จำแนกตามสถานภาพ โดยภาพรวม

สถานภาพ	\bar{x}	สถานภาพ		
		ผู้บริหาร	หัวหน้างาน กิจการนักเรียน	ครูที่ปรึกษา
		๔.๔๑	๔.๒๒	๔.๐๓
ผู้บริหาร	๔.๔๑	-	.๑๘	.๓๘*
หัวหน้างานกิจการนักเรียน	๔.๒๒	-	-	.๑๙
ครูที่ปรึกษา	๔.๐๓	-	-	-

จากตาราง ๔.๑๗ พบว่า ผู้บริหารและครูที่ปรึกษา มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี) โดยภาพรวมมากกว่าผู้บริหารและหัวหน้างานกิจการนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ตาราง ๔.๑๘ แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD) จำแนกตามสถานภาพ ด้านหลักนิติธรรม: ศีล

สถานภาพ	\bar{X}	สถานภาพ		
		ผู้บริหาร	หัวหน้างาน กิจการนักเรียน	ครูที่ปรึกษา
		๔.๔	๔.๑๕	๔.๐๒
ผู้บริหาร	๔.๔๓	-	.๒๗	.๔๑*
หัวหน้างานกิจการนักเรียน	๔.๑๕	-	-	.๑๓
ครูที่ปรึกษา	๔.๐๒	-	-	-

จากตาราง ๔.๑๘ พบว่า ผู้บริหารและครูที่ปรึกษา มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี) ในด้านหลักนิติธรรมมากกว่าผู้บริหารและหัวหน้างานกิจการนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

เมื่อพิจารณาการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของผู้ปฏิบัติงานกิจการนักเรียนของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี) ในด้านหลักนิติธรรม: ศีล แสดงว่าผู้บริหารและครูที่ปรึกษามีความคิดเห็นต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนแตกต่างกัน

ตาราง ๔.๑๙ แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD) จำแนกตามสถานภาพ ด้านหลักคุณธรรม : โอวาทปาติโมกข์

สถานภาพ	สถานภาพ		
	ผู้บริหาร	หัวหน้างาน กิจการนักเรียน	ครูที่ปรึกษา

	\bar{X}	๔.๔๗	๔.๓๒	๔.๑๑
ผู้บริหาร	๔.๔๗	-	.๑๕	.๓๖*
หัวหน้างานกิจการนักเรียน	๔.๓๒	-	-	.๒๑
ครูที่ปรึกษา	๔.๑๑	-	-	-

จากตาราง ๔.๑๙ พบว่า ผู้บริหารและครูที่ปรึกษา มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี) ในด้านหลักคุณธรรม: โอวาทปาติโมกข์ มากกว่าผู้บริหารและหัวหน้างานกิจการนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

เมื่อพิจารณาการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของผู้ปฏิบัติงานกิจการนักเรียนของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี) ในด้านหลักคุณธรรม : โอวาทปาติโมกข์ แสดงว่าผู้บริหารและครูที่ปรึกษามีความคิดเห็นต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนแตกต่างกัน

ตาราง ๔.๒๐ แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD) จำแนกตามสถานภาพ ด้านหลักความโปร่งใส : สุจริต ๓

สถานภาพ	\bar{X}	สถานภาพ		
		ผู้บริหาร	หัวหน้างาน กิจการนักเรียน	ครูที่ปรึกษา
		๔.๔๗	๔.๒๓	๔.๐๗
ผู้บริหาร	๔.๔๗	-	.๒๔	.๔๐*
หัวหน้างานกิจการนักเรียน	๔.๒๓	-	-	.๑๕
ครูที่ปรึกษา	๔.๐๗	-	-	-

จากตาราง ๔.๒๐ พบว่า ผู้บริหารและครูที่ปรึกษา มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี) ในด้านหลักความโปร่งใสมากกว่าผู้บริหารและหัวหน้างานกิจการนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

เมื่อพิจารณาการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของผู้ปฏิบัติงานกิจการนักเรียนของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

เขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี) ในหลักความโปร่งใส : สุจริต ๓ แสดงว่าผู้บริหารและครูที่ปรึกษามีความคิดเห็นต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนแตกต่างกัน

ตาราง ๔.๒๑ แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD) จำแนกตามสถานภาพ ด้านหลักการมีส่วนร่วม : สามัคคีธรรม

สถานภาพ	-	สถานภาพ		
		ผู้บริหาร	หัวหน้างาน กิจการนักเรียน	ครูที่ปรึกษา
	X	๔.๔๑	๔.๑๗	๓.๙๖
ผู้บริหาร	๔.๔๑	-	.๒๔	.๔๕*
หัวหน้างานกิจการนักเรียน	๔.๑๗	-	-	.๒๑
ครูที่ปรึกษา	๓.๙๖	-	-	-

จากตาราง ๔.๒๑ พบว่า ผู้บริหารและครูที่ปรึกษา มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี) ในด้านหลักการมีส่วนร่วมมากกว่าผู้บริหารและหัวหน้างานกิจการนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

เมื่อพิจารณาการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของผู้ปฏิบัติงานกิจการนักเรียนของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี) ในหลักการมีส่วนร่วม : สามัคคีธรรมแสดงว่า ผู้บริหารและครูที่ปรึกษามีความคิดเห็นต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนแตกต่างกัน

ตาราง ๔.๒๒ แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD) จำแนกตามสถานภาพ ด้านหลักความรับผิดชอบ : อิทธิบาท ๔

สถานภาพ	\bar{X}	สถานภาพ		
		ผู้บริหาร	หัวหน้างาน กิจการนักเรียน	ครูที่ปรึกษา
		๔.๓๘	๔.๒๙	๔.๐๕
ผู้บริหาร	๔.๓๘	-	.๐๙	.๓๓*
หัวหน้างานกิจการนักเรียน	๔.๒๙	-	-	.๒๔
ครูที่ปรึกษา	๔.๐๕	-	-	-

จากตาราง ๔.๒๒ พบว่า ผู้บริหารและครูที่ปรึกษา มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี) ในด้านหลักความรับผิดชอบมากกว่าผู้บริหารและหัวหน้างานกิจการนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

เมื่อพิจารณาการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของผู้ปฏิบัติงานกิจการนักเรียนของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี) ในหลักความรับผิดชอบ : อิทธิบาท ๔ แสดงว่า ผู้บริหารและครูที่ปรึกษามีความคิดเห็นต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนแตกต่างกัน

ตาราง ๔.๒๓ แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD) จำแนกตามสถานภาพ ด้านหลักความคุ้มค่า : ทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์

สถานภาพ	-	สถานภาพ		
		ผู้บริหาร	หัวหน้างาน กิจการนักเรียน	ครูที่ปรึกษา
	\bar{X}	๔.๒๙	๔.๑๖	๓.๙๘
ผู้บริหาร	๔.๒๙	-	.๑๒	.๓๐*
หัวหน้างานกิจการนักเรียน	๔.๑๖	-	-	.๑๘
ครูที่ปรึกษา	๓.๙๘	-	-	-

จากตาราง ๔.๒๓ พบว่า ผู้บริหารและครูที่ปรึกษา มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี) ในด้านหลักความคุ้มค่ามากกว่าผู้บริหาร และหัวหน้างานกิจการนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

เมื่อพิจารณาการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของผู้ปฏิบัติงานกิจการนักเรียนของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี) ในด้านหลักความคุ้มค่า : ทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ แสดงว่า ผู้บริหารและครูที่ปรึกษามีความคิดเห็นต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนแตกต่างกัน

๔.๔ ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขปัญหาต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี) โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา
แยกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นรายด้านดังนี้

ตาราง ๔.๒๔ ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขปัญหาต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลัก
ธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี) ด้านหลักนิติธรรม

ปัญหา อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
<p>สถานภาพผู้บริหาร</p> <p>๑.ไม่สามารถนำกฎระเบียบมาใช้ได้อย่างเต็มที่ แนว ทางการปฏิบัติตนตามกฎหมายและข้อบังคับของนักเรียน และครูยังไม่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน</p> <p>๒.การให้สิทธินักเรียนตามกฎหมายมากเกินไปทำ ให้นักเรียนรู้จักหน้าที่ที่เหมาะสมของตนเองลดน้อยลง ส่งผลไปถึงความรับผิดชอบในตนเองก็ลดลงด้วย</p> <p>สถานภาพหัวหน้างานกิจการนักเรียน</p> <p>๑.กฎระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการด้านระเบียบ วินัยนักเรียนไม่เอื้อต่อการดำเนินงานกิจการนักเรียน เช่นนโยบายการไว้ผมยาวของนักเรียน</p> <p>๒.กฎระเบียบที่เอื้อต่อนักเรียนทำให้นักเรียนทำอะไร ตามใจตนเองมากขึ้น ไม่สำนึกตนในการปรับปรุงแก้ไข พฤติกรรมของตนเอง ทำตนให้เป็นตัวอย่างที่ไม่ดีต่อ นักเรียนคนอื่น นักเรียนไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของ โรงเรียน</p> <p>สถานภาพครูที่ปรึกษา</p> <p>๑.ขาดการใช้หลักนิติธรรมในการบริหารงานกิจการ นักเรียน ไม่มีระเบียบในคู่มือนักเรียน</p> <p>๒.นักเรียนไม่ปฏิบัติตามกฎฝ่าฝืนวินัยและข้อบังคับ</p>	<p>สถานภาพผู้บริหาร</p> <p>๑.สร้างความเข้าใจและเห็นความสำคัญของ กฎระเบียบ</p> <p>๒.นำผลที่เกิดขึ้นจากการทำงานมาวิเคราะห์สาเหตุ หาข้อดีข้อเสีย แล้วนำไปปรับปรุงเพื่อให้ข้อบังคับ ต่างๆ เป็นไปในแนวทางเดียวกัน</p> <p>สถานภาพหัวหน้างานกิจการนักเรียน</p> <p>๑.โรงเรียนในนโยบายของโรงเรียนเป็นมาตรฐาน โดยมีการลงมติเห็นชอบจากที่ประชุมโดยการ บริหารจัดการการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง</p> <p>๒.ควรคำนึงถึงสิทธิหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงานแต่รักษา ประโยชน์ของส่วนรวมไว้</p> <p>๓.ปรับปรุงการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ให้เห็นจริงและนำมาใช้ได้จริงเป็นรูปธรรม</p> <p>สถานภาพครูที่ปรึกษา</p> <p>๑.ควรดำเนินงานตามกรอบของหลักนิติธรรมที่ ถูกต้องและเหมาะสมกับสถานการณ์</p> <p>๒.ตักเตือนและมีบทลงโทษที่ชัดเจนและเป็นที่ยอมรับ ด้วยความยุติธรรมและเมตตา</p>

ตาราง ๔.๒๕ ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขปัญหาต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี) ด้านหลักคุณธรรม

ปัญหา อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
<p>สถานภาพผู้บริหาร</p> <p>๑.นักเรียนมาจากสภาพครอบครัวต่างกันมีพื้นฐานด้านคุณธรรมจริยธรรมที่แตกต่างกัน</p> <p>๒.บุคลากรขาดความยุติธรรมกับนักเรียน ปฏิบัติตนไม่เสมอภาคและไม่เท่าเทียม</p> <p>สถานภาพหัวหน้างานกิจการนักเรียน</p> <p>๑.ผู้ปฏิบัติงานบางคนยังตัดสินใจโทษนักเรียนโดยใช้อัตนเองเป็นหลักและไม่ดำเนินงานตามกฎระเบียบของโรงเรียน</p> <p>๒.การอบรมด้านคุณธรรมเน้นที่ปริมาณแต่ด้านคุณภาพไม่เป็นไปตามที่ต้องการ</p> <p>๓.นักเรียนขาดคุณธรรมเกิดความไม่เข้าใจของนักเรียนที่ถูกลงโทษ</p> <p>๔.ภาระงานของแต่ละคนไม่เท่ากัน</p> <p>สถานภาพครูที่ปรึกษา</p> <p>๑.มีความเหลื่อมล้ำในการตัดสินใจ มีความลำเอียงในการทำงานหรือตัดสินใจโทษนักเรียนในปกครอง</p> <p>๒.ผู้บริหารบางท่านไม่เห็นความสำคัญของการใช้หลักคุณธรรมในการบริหารงานและไม่ให้ความร่วมมือในการอบรมด้านคุณธรรมและจริยธรรม</p> <p>๓.นักเรียนขาดคุณธรรมในสังคมปัจจุบัน ไม่มีน้ำใจและมักชอบเอาตัวรอด</p>	<p>สถานภาพผู้บริหาร</p> <p>๑.ใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเข้ามาจัดการ</p> <p>๒.ชี้แจงเหตุผล และปฏิบัติตนให้มีประสิทธิภาพ</p> <p>ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของนักเรียน</p> <p>สถานภาพหัวหน้างานกิจการนักเรียน</p> <p>๑.อบรมและประชุมผู้ปฏิบัติงานให้เข้าใจในกฎระเบียบของโรงเรียนและเกณฑ์การลงโทษนักเรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานและทิศทางเดียวกัน</p> <p>๒.ผู้ปฏิบัติงานต้องให้ความรู้และทำตนให้เป็นตัวอย่างที่ดี ทั้งนี้ต้องตั้งใจปฏิบัติจริง</p> <p>๓.นิเทศ ติดตามและบริหารจัดการให้เกิดความเสมอภาคของภาระงานของแต่ละบุคคลอย่างจริงจัง</p> <p>สถานภาพครูที่ปรึกษา</p> <p>๑.สร้างกิจกรรมหรือโครงการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม แทนการอบรมแค่ภาคความรู้ ไม่มีการปฏิบัติจริง</p> <p>๒.ปรึกษาหารือเพื่อให้ได้ข้อตกลงในการดำเนินงานร่วมกันและเป็นไปแนวทางเดียวกัน</p> <p>๓.ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี</p>

ตาราง ๔.๒๖ ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขปัญหาต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี) ด้านหลักความโปร่งใส

ปัญหา อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
<p>สถานภาพผู้บริหาร</p> <p>๑.ขาดการตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่</p> <p>สถานภาพหัวหน้างานกิจการนักเรียน</p> <p>๑.การบริหารงานกิจการนักเรียนยังขาดความโปร่งใสในเรื่องงานเอกสาร ขาดการตรวจสอบระบบการทำงานอย่างต่อเนื่อง</p> <p>๒.ไม่มีการบันทึกข้อมูล หลักฐานที่ชัดเจน</p> <p>๓.ขาดการประสานงาน ประชาสัมพันธ์และชี้แจงรายงานผลของการดำเนินกิจกรรมต่างๆให้ส่วนรวมได้รับรู้</p> <p>สถานภาพครูที่ปรึกษา</p> <p>๑.การบริหารงานไม่โปร่งใส มีจุดอ่อนให้เห็นตรวจสอบไม่ได้ ไม่มีการประชาสัมพันธ์ให้ทราบข้อมูลโดยทั่วถึง</p> <p>๒.ไม่กล้าเสนอความคิดหรือไม่สนใจ เฉพาะต่อการกระทำความผิดของผู้อื่นเนื่องจากไม่อยากให้ตนเองเดือดร้อน</p>	<p>สถานภาพผู้บริหาร</p> <p>๑.ชี้แจงและแนะนำให้ปฏิบัติอย่างถูกต้อง</p> <p>สถานภาพหัวหน้างานกิจการนักเรียน</p> <p>๑.อบรมและประชุมการจัดการดำเนินงานในฝ่ายอย่างมีระบบ สามารถทำงานให้เป็นรูปธรรมชัดเจน สามารถตรวจสอบกระบวนการดำเนินการได้</p> <p>๒.การดำเนินงานควรอยู่ในรูปแบบของคณะกรรมการ การตัดสินใจควรเป็นไปตามเสียงข้างมาก</p> <p>๓.จัดทำปฏิทินดำเนินงานและแจ้งให้ทราบล่วงหน้า</p> <p>สถานภาพครูที่ปรึกษา</p> <p>๑.มีกระบวนการตรวจสอบอย่างเปิดเผยตรงไปตรงมา ให้บุคลากรเข้ามาร่วมตรวจสอบ</p> <p>๒.นำเสนอผลงานการจัดกิจกรรมหรืองานให้สาธารณะทราบอย่างต่อเนื่องเป็นปัจจุบัน</p>

ตาราง ๔.๒๗ ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขปัญหาต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี) ด้านหลักการมีส่วนร่วม

ปัญหา อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
---------------	------------

<p>สถานภาพผู้บริหาร</p> <p>๑.ผู้ร่วมงานมักไม่แสดงความคิดเห็นในที่ประชุม</p> <p>๒.ผู้ร่วมงานไม่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานด้านต่างๆผู้ปกครองไม่ร่วมมือในการแก้ไขปัญหานักเรียนปกป้องบุตรหลาน</p> <p>๓. ไม่มีการประชุมวางแผนและปรึกษาหารือกัน</p> <p>สถานภาพหัวหน้างานกิจการนักเรียน</p> <p>๑.ผู้ปฏิบัติงานขาดการมีส่วนร่วมในการร่วมคิด ลงมือทำและตัดสินใจรวมไปถึงกันร่วมรับผิดชอบ ทำให้การดำเนินงานไม่ต่อเนื่อง ไม่กล้าคิดไม่กล้าทำ</p> <p>๒.ผู้นำไม่ยอมรับในตัวผู้ร่วมงาน ไม่ให้โอกาสผู้อื่นในการลงมือปฏิบัติงาน การดำเนินงานเป็นไปในลักษณะสั่งงานให้ลงมือทำตามกรอบแนวคิดของผู้นำ ขาดความคิดสร้างสรรค์ที่หลากหลาย</p> <p>สถานภาพครูที่ปรึกษา</p> <p>๑.ขาดการมีส่วนร่วมในโครงสร้างการบริหารงาน กิจการนักเรียนไม่ได้รับความร่วมมือจากบุคลากร ขาดการเสนอความคิดเห็น</p> <p>๒.บุคลากรไม่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจหรือแก้ไขปัญหา ผู้บริหารไม่รับฟังความคิดเห็นของผู้ร่วมงาน การมีส่วนร่วมจากผู้ปกครองมีน้อย ผู้ปกครองดูแลเด็กเตือนนักเรียนไม่ได้เพราะนักเรียนไม่เชื่อฟัง นักเรียนบางคนไม่ได้อยู่กับพ่อแม่ ทำให้ขาดการดูแลเรื่องพฤติกรรมนักเรียน มีการจับกลุ่มมั่วสุมในสถานศึกษา</p>	<p>สถานภาพผู้บริหาร</p> <p>๑.สร้างโอกาสและสนับสนุนให้ทุกคนได้แสดงความคิดเห็นเพื่อหาแนวทางการแก้ไขงานกิจการนักเรียนร่วมกัน</p> <p>๒.ขอความร่วมมือและสร้างความสนใจให้เห็นความสำคัญของการทำงานในภาระหน้าที่ร่วมกัน</p> <p>สถานภาพหัวหน้างานกิจการนักเรียน</p> <p>๑.ประชุมครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาและทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานกิจการนักเรียน</p> <p>๒.ความคิดเห็นแตกแยกทำให้การดำเนินงานหยุดชะงัก ใช้หลักการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน</p> <p>๓.จัดกิจกรรมที่น่าสนใจเหมาะสมกับวัยของนักเรียน ทำตามมติของที่ประชุม</p> <p>๔.ประสานงานให้ผู้ปกครองช่วยสอดส่องดูแล โดยร่วมมือกันทั้งสองฝ่าย</p> <p>สถานภาพครูที่ปรึกษา</p> <p>๑.ประสานความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครอง</p> <p>๒.สร้างองค์กรให้เป็นระบบเน้นการมีส่วนร่วมจากชุมชน สร้างเครือข่ายผู้ปกครองเพื่อเข้ามาดูแลช่วยเหลือนักเรียน</p> <p>๓.ให้โอกาสในการตัดสินใจและเสนอแนะความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ</p>
---	--

ตาราง ๔.๒๘ ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขปัญหาต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี) ด้านหลักรับผิดชอบ

ปัญหา อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
---------------	------------

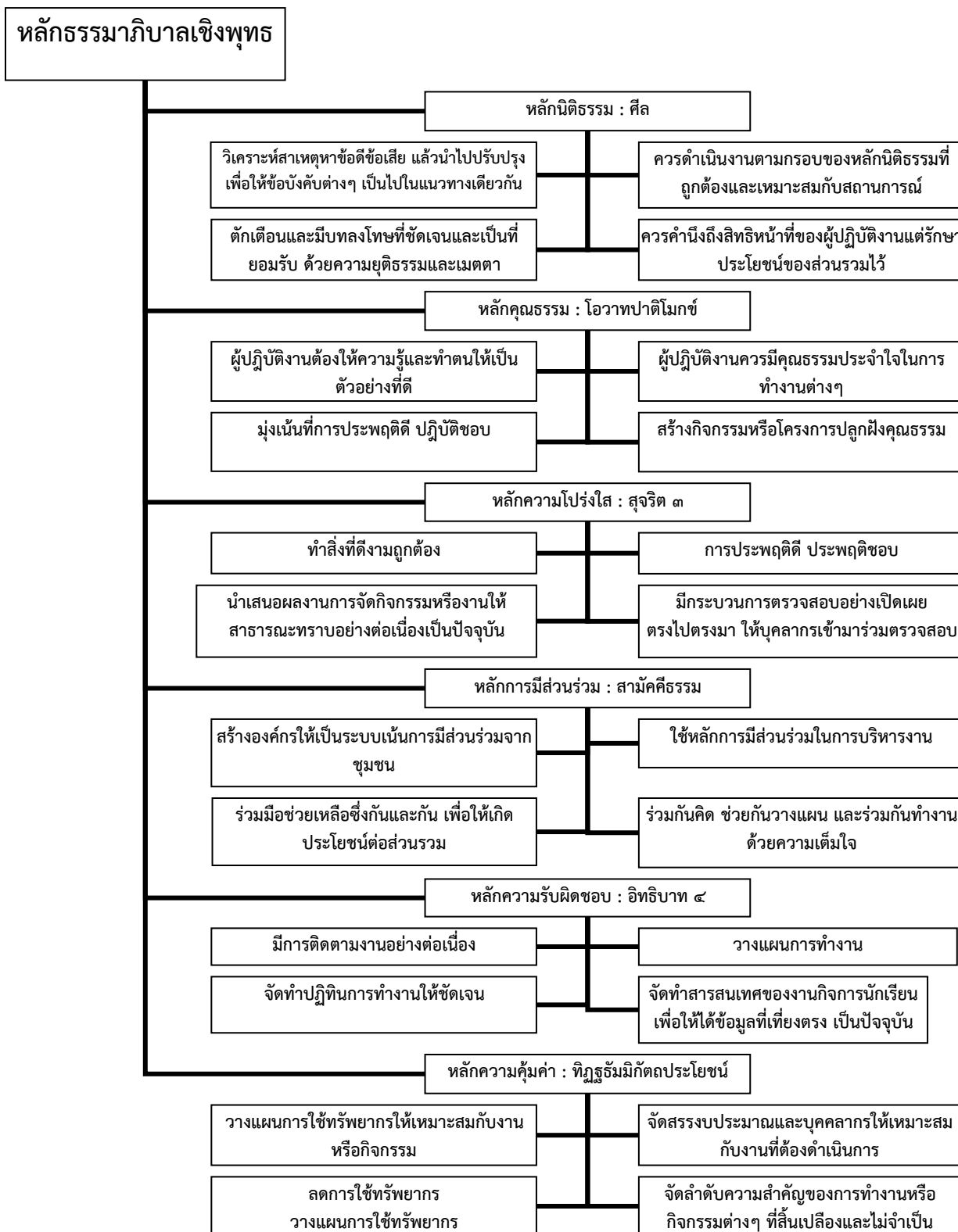
<p>สถานภาพผู้บริหาร</p> <p>๑. การดำเนินงานของคณะกรรมการนักเรียนในแต่ละปี การศึกษามีความแตกต่างกันในเรื่องของคณะกรรมการ แต่ละชุด</p> <p>๒. การแบ่งความรับผิดชอบยังไม่ชัดเจน</p> <p>๓. บุคลากรละเลยการปฏิบัติหน้าที่</p> <p>สถานภาพหัวหน้างานกิจการนักเรียน</p> <p>๑. การบริหารงานกิจการนักเรียนยังขาดความสนใจในตัวผู้ปฏิบัติงานในการรับผิดชอบส่งข้อมูลและเอกสารที่เป็นลายลักษณ์อักษรจึงทำให้การดำเนินงานขาดความต่อเนื่องและเที่ยงตรงของข้อมูล</p> <p>๒. ส่งงานไม่ตรงกำหนด</p> <p>๓. ปัดความรับผิดชอบและไม่สนใจที่จะปฏิบัติหน้าที่อย่างแท้จริง ไม่สามารถกระตุ้นหรือสร้างแรงจูงใจในการทำงานได้</p> <p>สถานภาพครูที่ปรึกษา</p> <p>๑. ขาดความรับผิดชอบ</p> <p>๒. ขาดความกระตือรือร้นในการทำงาน งานล่าช้า</p> <p>๓. การดำเนินงานและปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามแผนงานที่กำหนด</p>	<p>สถานภาพผู้บริหาร</p> <p>๑. ตรวจสอบการทำงานและขอบเขตรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ให้ชัดเจน ตลอดจนติดตามผลที่เกิดจากการปฏิบัติงานอย่างจริงจัง</p> <p>สถานภาพหัวหน้างานกิจการนักเรียน</p> <p>๑. ประชุมครู ผู้บริหาร ให้เข้าใจตรงกันและจัดทำแบบฟอร์มเอกสารที่ชัดเจน ให้ผู้ปฏิบัติงานดำเนินการส่งเอกสารตามเวลา</p> <p>๒. จัดทำสารสนเทศของงานกิจการนักเรียนเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เที่ยงตรง เป็นปัจจุบัน สามารถตรวจสอบและตอบข้อสงสัยของผู้ที่สนใจได้</p> <p>๓. ติดตามการส่งมอบงานให้เป็นไปตามกำหนดเวลายอมอบหมายงาน แจกงานให้มีความรับผิดชอบ</p> <p>สถานภาพครูที่ปรึกษา</p> <p>๑. วางแผนการทำงาน จัดทำปฏิทินการทำงานให้ชัดเจน มีการติดตามงาน</p> <p>๒. แบ่งงานกันทำ</p>
---	---

ตาราง ๔.๒๙ ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขปัญหาต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี) ด้านหลักความคุ้มค่า

ปัญหา อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
---------------	------------

<p>สถานภาพผู้บริหาร</p> <p>๑. ขาดการตรวจสอบเรื่องทรัพยากร ใช้ทรัพยากรไม่คุ้มค่า ขาดจิตสำนึกในการใช้ทรัพยากร</p>	<p>สถานภาพผู้บริหาร</p> <p>๑. ชี้แจงให้เห็นผลของการใช้ทรัพยากรให้ทราบถึงผลดีและผลเสียของการใช้ทรัพยากรที่เกิดขึ้น</p>
<p>สถานภาพหัวหน้างานกิจการนักเรียน</p> <p>๑. วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในงานกิจการนักเรียนยังไม่เพียงพอ กับดำเนินงาน อุปกรณ์บางอย่างมีราคาสูงเกินความจำเป็น เช่น กล้องวงจรปิด</p> <p>๒. นักเรียนขาดการวางแผนในการทำงาน ไม่คำนึงถึงผลที่ได้รับและความคุ้มค่าเพียงทำให้งานเสร็จไปเท่านั้น ไม่มีการติดตามการจัดซื้อวัสดุสำนักงานอย่างจริงจัง</p>	<p>สถานภาพหัวหน้างานกิจการนักเรียน</p> <p>๑. เสนอผู้บริหารจัดหาอุปกรณ์ให้เหมาะสมและเพียงพอ นำอุปกรณ์ที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดความคุ้มค่ามากขึ้น</p> <p>๒. ชี้แจงข้อดีข้อเสียของผลที่เกิดขึ้น</p> <p>๓. ตรวจสอบรายการวัสดุครุภัณฑ์ให้เป็นปัจจุบัน ตลอดจนบัญชีพัสดุ การซ่อม สูญหาย</p>
<p>สถานภาพครูที่ปรึกษา</p> <p>๑. การใช้ทรัพยากรไม่คุ้มค่า ฟุ่มเฟือยไม่สอดคล้องกับกิจกรรมที่ทำ</p> <p>๒. ไม่เห็นความสำคัญของทรัพยากรที่ใช้ไป ขาดจิตสำนึกในการใช้ ไม่ดูแลรักษาบำรุงให้คงสภาพใช้ได้นาน</p> <p>๓. ขาดงบประมาณดำเนินการ บุคลากรขาดความรู้ ความชำนาญในการบริหารงาน</p> <p>๔. การบริหารงานล่าช้ากระบวนการทำงานมีหลายขั้นตอน</p>	<p>สถานภาพครูที่ปรึกษา</p> <p>๑. วางแผนการใช้ทรัพยากรให้เหมาะสมกับงานหรือกิจกรรม</p> <p>๒. จัดลำดับความสำคัญของการทำงานหรือกิจกรรมต่างๆ ลดการใช้ทรัพยากรที่สิ้นเปลืองและไม่จำเป็น</p> <p>๓. จัดสรรงบประมาณและบุคลากรให้เหมาะสมกับงานที่ต้องดำเนินการ</p> <p>๔. ลดขั้นตอนการทำงานเพื่อความสะดวกรวดเร็วในการทำงาน</p>

๔.๕ สรุปลงความรู้นิวทางการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธในการบริหารงาน กิจการนักเรียนของ บุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒

แผนภูมิที่ ๗ หลักธรรมาภิบาล

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี) มีรายละเอียดด้านวัตถุประสงค์การวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการศึกษา อภิปรายผลและข้อเสนอแนะดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี)
๒. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี) โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
๓. เพื่อเสนอแนวทางการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธในการบริหารงานกิจการนักเรียนของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี)

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา (ผู้อำนวยการ หรือรองผู้อำนวยการ) ครูหัวหน้างานกิจการนักเรียน และ ครูที่ปรึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ รวมทั้งสิ้น ๕๘ โรงเรียน จากนั้นใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)กำหนดขนาดหน่วยของการวิเคราะห์ ด้วยการจัดขนาดของสถานศึกษาทั้งหมด การกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงซึ่งผู้วิจัยศึกษาผู้บริหารสถานศึกษา (ผู้อำนวยการ หรือรองผู้อำนวยการ) ครูหัวหน้างานกิจการนักเรียนทั้งหมดจากโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง ขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ จังหวัดนครสวรรค์ และอุทัยธานี ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา ๓๓ คน ครูหัวหน้างานกิจการนักเรียน ๓๓ คน การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างครูที่ปรึกษาโดยการเปิดตารางขนาดกลุ่มตัวอย่างสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๒๘๕ คน จากประชากรจำนวน ๑,๐๕๓ รวมกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา ๓๕๑ คน

ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นตามกรอบงานของ การบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์-อุทัยธานี) เพื่อใช้เก็บข้อมูล ในการวิจัย มี ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้แบบสอบถามชนิดตรวจรายการ (Checklist) ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็น โดยใช้แบบสอบถามชนิดเลือกตอบจำแนกเป็น ๖ ด้าน ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (numerical Rating scale) ส่วนตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเพื่อศึกษาข้อมูลปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ ในการ บริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี)

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอน โดยผู้วิจัยขอหนังสืออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจาก ศูนย์บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ และขอความร่วมมือไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเองและส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์

การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี) โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) ทดสอบสมมติฐาน การเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี) โดยใช้สถิติตามลักษณะของตัวแปร คือ การทดสอบที (test) ในกรณีตัวแปรต้นสองตัว และการทดสอบเอฟ โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (test / One way ANOVA) ในกรณีตัวแปรต้นตั้งแต่สามตัวขึ้นไป และเมื่อพบว่ามีความแตกต่างจึงทำการเปรียบเทียบรายคู่โดยมีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD)

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถสรุปผลที่ค้นพบแบ่งเป็นประเด็นที่สำคัญได้ดังนี้

๕.๑.๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิจัยพบว่าพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน ๒๒๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๔ เพศชาย ๑๒๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๖

ด้านประสบการณ์ทำงานพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีประสบการณ์ทำงานมากกว่า ๑๐ ปี มากที่สุด จำนวน ๑๘๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๒.๗ ลำดับรองลงมามีประสบการณ์ทำงานต่ำกว่า ๕ ปี จำนวน ๙๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๘ ลำดับสุดท้ายมีประสบการณ์ทำงาน ๕-๑๐ ปี จำนวน ๗๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๕

ด้านสถานภาพ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นครูที่ปรึกษา จำนวน ๒๘๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๑.๒ ส่วนสถานภาพผู้บริหารและหัวหน้างานกิจการนักเรียน มีจำนวน ๓๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๙.๔

๕.๑.๒ ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา

พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๘ สำหรับผลการพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏผลดังนี้

๑) การบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี) ด้านหลักนิติธรรม : ศิล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๗ ($\bar{x} = ๔.๐๗$) ระดับความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์ มาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในด้านนิติธรรม อยู่ในระดับมากทุกข้อ เมื่อพิจารณาหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธพบว่าการบริหารงานนักเรียนมีการนำหลักธรรมศีลมาใช้ โดยไม่มีการถือเอาสิทธิ์ของตนเองไปเบียดเบียนผู้อื่นให้ได้รับความเดือดร้อนในทรัพย์สินและสิทธิของผู้ปฏิบัติงาน

๒) การบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี) ด้านหลักคุณธรรม: โอวาทปาติโมกข์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๖ ($\bar{x} = ๔.๑๖$) ระดับความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์ มาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในด้านคุณธรรม อยู่ในระดับมากทุกข้อ เมื่อพิจารณาการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานกิจการนักเรียนพบว่าผู้ปฏิบัติงานมีความละเอียดต่อการกระทำความผิดทั้งต่อหน้าและลับหลังเป็นอันดับสูงสุด แสดงให้เห็นว่าผู้ปฏิบัติงานมีหลักคุณธรรมในการดำเนินงาน มีการทำความดีให้ถึงพร้อมและดำเนินงานด้วยการกระทำอันเป็นกุศลอยู่เสมอ

๓) การบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี) ด้านหลักความโปร่งใส : สุจริต ๓ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๒ ($\bar{x} = ๔.๑๒$) ระดับความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์ มาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในด้าน หลักความโปร่งใส อยู่ในระดับมากทุกข้อ เมื่อพิจารณาหลักธรรมาภิบาลในการดำเนินงานกิจการนักเรียนพบว่าการบริหารงานมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ในทุกกระบวนการ เป็นอันดับสูงสุด แสดงว่าผู้ปฏิบัติงานกิจการนักเรียนใช้หลักธรรมด้านสุจริต ๓ คือ การประพฤติดี ประพฤติชอบทางกาย ทางวาจาและทางใจ มาใช้ใน

การดำเนินงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๔๒ ในระดับมาก

๔) การบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี) ด้าน หลักการมีส่วนร่วม: สามัคคีธรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๒ ($\bar{x} = ๔.๐๒$) ระดับความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์ มากเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการบริหารงานกิจการ นักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในด้าน หลักการมี ส่วนร่วม อยู่ในระดับมากทุกข้อ เมื่อพิจารณาในด้านของการนำหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธด้านหลักสามัคคี ธรรม มาใช้ในการบริหารงานกิจการนักเรียนพบว่าการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียน มัธยมศึกษา มีการปฏิบัติงานที่มุ่งเน้นการร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกัน เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม อยู่ในระดับมาก

๕) การบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี) ด้าน หลักความรับผิดชอบ: อธิปไตย ๔ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๐ ($\bar{x} = ๔.๑๐$) ระดับความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์ มาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการบริหารงานกิจการ นักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในด้าน หลักความ รับผิดชอบ อยู่ในระดับมากทุกข้อ เมื่อพิจารณาการใช้หลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธด้านหลักอธิปไตย ๔ แสดงให้เห็นว่ามีการใช้หลักธรรม ฉันทะคือ ความรักในการทำงาน ความพอใจกับงานที่ทำอยู่ วิริยะคือ ขยันหมั่นเพียรกับงานและหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายและจิตตะคือ ความเอาใจใส่รับผิดชอบงาน มาใช้ใน การบริหารงานกิจการนักเรียนในระดับมาก

๖) การบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี) ด้าน หลักความคุ้มค่า: ทิฐุธรรมมีกัตถประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๓ ($\bar{x} = ๔.๐๓$) ระดับความคิดเห็นอยู่ใน เกณฑ์ มาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการบริหารงาน กิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในด้าน หลัก ความคุ้มค่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เมื่อพิจารณาในเรื่องหลักทิฐุธรรมมีกัตถประโยชน์ พบว่าการบริหารงาน กิจการนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ มีการใช้ หลักสมชีวิตา คืออยู่อย่างพอเพียง รู้จักการใช้ทรัพย์สิน ไม่ใช่ใช้อย่างสุรุ่ยสุร่ายฟุ่มเฟือย คำนึงถึงประโยชน์ สูงสุดและ หลักอารักขสัมปทา ด้วยการรักษาทรัพย์สิน ที่หามาได้โดยชอบธรรม มีการรักษาคุ้มครอง ทรัพย์สิน ไม่ให้ชำรุดเสียหาย หรือถูกทำลายไปโดยภัยต่างๆ อยู่ในระดับมาก

๕.๑.๓ วิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิง พุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต

๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี) จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล คือ เพศ ประสบการณ์ทำงาน และสถานภาพ การทดสอบสมมติฐานโดยการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างตัวแปรตามสมมติฐานดังนี้

ด้านเพศ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเพศต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงาน กิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี) โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ($t = ๑.๔๔๙$, $Sig = .๒๓๐$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเพศต่างกันมีระดับความคิดเห็น ต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากร ทางการศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี) แยกเป็นรายด้านดังนี้

หลักนิติธรรม : ศิล ผู้ตอบแบบสอบถามเพศชายจำนวน ๑๒๕ คน มีระดับความคิดเห็นคิด เป็นร้อยละ ๔.๑๓ อยู่ในระดับมาก เพศหญิงมีจำนวน ๒๒๖ คน มีระดับความคิดเห็นคิดเป็นร้อยละ ๔.๐๔ อยู่ในระดับ มาก

หลักคุณธรรม: โอวาทปาติโมกข์ ผู้ตอบแบบสอบถามเพศชายจำนวน ๑๒๕ คน มีระดับความ คิดเห็นคิดเป็นร้อยละ ๔.๒๒ อยู่ในระดับมาก เพศหญิงมีจำนวน ๒๒๖ คน มีระดับความคิดเห็นคิดเป็น ร้อยละ ๔.๑๓ อยู่ในระดับ มาก

หลักความโปร่งใส: สุจริต ๓ ผู้ตอบแบบสอบถามเพศชายจำนวน ๑๒๕ คน มีระดับความ คิดเห็นคิดเป็นร้อยละ ๔.๑๕ อยู่ในระดับมาก เพศหญิงมีจำนวน ๒๒๖ คน มีระดับความคิดเห็นคิดเป็น ร้อยละ ๔.๑๐ อยู่ในระดับ มาก

หลักความมีส่วนร่วม: สามัคคีธรรม ผู้ตอบแบบสอบถามเพศชายจำนวน ๑๒๕ คน มีระดับ ความคิดเห็นคิดเป็นร้อยละ ๔.๐๒ อยู่ในระดับมาก เพศหญิงมีจำนวน ๒๒๖ คน มีระดับความคิดเห็นคิด เป็นร้อยละ ๔.๐๒ อยู่ในระดับ มาก

หลักความรับผิดชอบต่อ: อิทธิบาท ๔ ผู้ตอบแบบสอบถามเพศชายจำนวน ๑๒๕ คน มีระดับ ความคิดเห็นคิดเป็นร้อยละ ๔.๑๓ อยู่ในระดับมาก เพศหญิงมีจำนวน ๒๒๖ คน มีระดับความคิดเห็นคิด เป็นร้อยละ ๔.๐๙ อยู่ในระดับ มาก

หลักความคุ้มค่า : ทิฐูธัมมิกัตถประโยชน์ ผู้ตอบแบบสอบถามเพศชายจำนวน ๑๒๕ คน มี ระดับความคิดเห็นคิดเป็นร้อยละ ๔.๑๐ อยู่ในระดับมาก เพศหญิงมีจำนวน ๒๒๖ คน มีระดับความ คิดเห็นคิดเป็นร้อยละ ๔.๐๖ อยู่ในระดับ มาก

แสดงว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเพศต่างกันมีระดับความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธ สมมติฐานการวิจัย

ด้านประสบการณ์ทำงานพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกันมีระดับ ความคิดเห็นต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี) โดย ภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ($t = ๐.๑๖๑$, $Sig = ๐.๘๕๑$)

แสดงว่าผู้สอบแบบสอบถามที่มี ประสบการณ์ทำงาน ต่างกันมีระดับความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน ทุกด้าน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

ด้านสถานภาพ พบว่า ผู้สอบแบบสอบถามที่มีสถานภาพต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อการ บริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี) โดยภาพรวม แตกต่างกัน ($t = ๙.๔๕๒$, $Sig = ๐.๐๐$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านหลักนิติธรรม : ศิล ผู้ตอบแบบสอบถามที่มี สถานภาพผู้บริหาร จำนวน ๓๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๙.๔ มีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ ๔.๔๓ อยู่ในระดับ มาก ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีสถานภาพหัวหน้างานกิจการนักเรียน มีจำนวน ๓๓ คน คิดเป็น ร้อยละ ๙.๔ มีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ ๔.๑๕ อยู่ในระดับ มาก ผู้ตอบแบบสอบถามที่มี สถานภาพครูที่ปรึกษา จำนวน ๒๘๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๑.๒ มีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ ๔.๐๒ อยู่ในระดับ มาก

หลักคุณธรรม: โอบาพาตีโมกข์ ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีสถานภาพผู้บริหาร จำนวน ๓๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๙.๔ มีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ ๔.๔๗ อยู่ในระดับ มาก ผู้ตอบ แบบสอบถามที่มีสถานภาพหัวหน้างานกิจการนักเรียน มีจำนวน ๓๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๙.๔ มีระดับ ความคิดเห็นเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ ๔.๓๒ อยู่ในระดับ มาก ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีสถานภาพครูที่ปรึกษา จำนวน ๒๘๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๑.๒ มีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ ๔.๑๑ อยู่ในระดับ มาก

หลักความโปร่งใส: สุจริต ๓ ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีสถานภาพผู้บริหาร จำนวน ๓๓ คน คิด เป็นร้อยละ ๙.๔ มีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ ๔.๔๗ อยู่ในระดับ มาก ผู้ตอบแบบสอบถามที่มี สถานภาพหัวหน้างานกิจการนักเรียน มีจำนวน ๓๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๙.๔ มีระดับความคิดเห็นเฉลี่ย คิดเป็นร้อยละ ๔.๒๓ อยู่ในระดับ มาก ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีสถานภาพครูที่ปรึกษา จำนวน ๒๘๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๑.๒ มีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ ๔.๐๗ อยู่ในระดับ มาก

หลักความมีส่วนร่วม: สามัคคีธรรม ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีสถานภาพผู้บริหาร จำนวน ๓๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๙.๔ มีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ ๔.๔๑ อยู่ในระดับ มาก ผู้ตอบ แบบสอบถามที่มีสถานภาพหัวหน้างานกิจการนักเรียน มีจำนวน ๓๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๙.๔ มีระดับ ความคิดเห็นเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ ๔.๑๗ อยู่ในระดับ มาก ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีสถานภาพครูที่ปรึกษา จำนวน ๒๘๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๑.๒ มีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ ๓.๙๖ อยู่ในระดับ มาก

หลักความรับผิดชอบ: อิทธิบาท ๔ ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีสถานภาพผู้บริหาร จำนวน ๓๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๙.๔ มีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ ๔.๓๘ อยู่ในระดับ มาก ผู้ตอบ แบบสอบถามที่มีสถานภาพหัวหน้างานกิจการนักเรียน มีจำนวน ๓๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๙.๔ มีระดับ ความคิดเห็นเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ ๔.๒๕ อยู่ในระดับ มาก ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีสถานภาพครูที่ปรึกษา จำนวน ๒๘๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๑.๒ มีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ ๔.๐๕ อยู่ในระดับ มาก

หลักความคุ้มค่า : ทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีสถานภาพผู้บริหาร จำนวน ๓๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๙.๔ มีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ ๔.๒๙ อยู่ในระดับ มาก ผู้ตอบ

แบบสอบถามที่มีสถานภาพหัวหน้างานกิจการนักเรียน มีจำนวน ๓๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๙.๔ มีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ ๔.๑๖ อยู่ในระดับ มาก ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีสถานภาพครูที่ปรึกษาจำนวน ๒๘๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๑.๒ มีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ ๓.๙๘ อยู่ในระดับ มาก แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีสถานภาพต่างกันมีระดับความคิดเห็น แตกต่างกันทุกด้าน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

ดังนั้นจึงได้ทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นคู่ โดยรวมและรายด้าน ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD)พบว่า ผู้บริหารและครูที่ปรึกษา มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี)โดยภาพรวมมากกว่าผู้บริหารและหัวหน้างานกิจการนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๕.๑.๔ อุปสรรคต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี) โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา แยกเป็นรายด้านดังนี้

ด้านหลักนิติธรรม

บุคลากร ไม่สามารถนำกฎระเบียบมาใช้ได้อย่างเต็มที่ แนวทางการปฏิบัติตนตามกฎหมายและข้อบังคับของนักเรียนและครูยังไม่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน เนื่องจาก การให้สิทธินักเรียนตามกฎหมายมากเกินไปทำให้นักเรียนรู้จักหน้าที่ที่เหมาะสมของตนเองลดน้อยลง กฎระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการด้านระเบียบวินัยนักเรียนไม่เอื้อต่อการดำเนินงานกิจการนักเรียน เช่นนโยบายการไว้ผมยาวของนักเรียนส่งผลไปถึงความรับผิดชอบในตนเองก็ลดลง ในที่นี้ผู้ปฏิบัติงานในฝ่ายกิจการนักเรียนมองว่า กฎระเบียบที่เอื้อต่อนักเรียนทำให้นักเรียนทำอะไรตามใจตนเองมากขึ้น ไม่สำนึกตนในการปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมของตนเอง ทำตนให้เป็นตัวอย่างที่ไม่ดีต่อนักเรียนคนอื่น นักเรียนไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบ ฝ่าฝืนวินัยและข้อบังคับ ทำให้นักเรียนไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน และข้อกำหนด กฎระเบียบในปัจจุบันให้สิทธินักเรียนมากเกินไป ทำให้ผู้ปกครองไม่เข้าใจมาตรการการลงโทษ เกิดปัญหาในการตัดสินลงโทษนักเรียน

ด้านหลักคุณธรรม

นักเรียนมาจากสภาพครอบครัวต่างกัน ทำให้มีพื้นฐานด้านคุณธรรมจริยธรรมที่แตกต่างกัน และนักเรียนขาดคุณธรรมในสังคมปัจจุบัน ไม่มีน้ำใจและมักชอบเอาตัวรอด นอกจากนี้บุคลากรขาดความยุติธรรมกับนักเรียน ปฏิบัติตนไม่เสมอภาคและไม่เท่าเทียม และผู้ปฏิบัติงานบางคนยังตัดสินลงโทษนักเรียนโดยใช้ตนเองเป็นหลักและไม่ดำเนินงานตามกฎระเบียบของโรงเรียน มีความเหลื่อมล้ำในการตัดสินใจ มีความลำเอียงในการทำงานหรือตัดสินลงโทษนักเรียนในปกครอง ทั้งนี้มาจาก การอบรมด้านคุณธรรมเน้นที่ปริมาณแต่ด้านคุณภาพไม่เป็นไปตามที่ต้องการผู้บริหารบางท่านไม่เห็นความสำคัญของการใช้หลักคุณธรรมในการบริหารงานและไม่ให้ความร่วมมือในการอบรมด้านคุณธรรมและจริยธรรม

ด้านหลักความโปร่งใส

ผู้บริหารขาดการตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ ส่งผลให้ การบริหารงานกิจการนักเรียนยังขาดความโปร่งใสในเรื่องงานเอกสาร ขาดการตรวจสอบระบบการงานอย่างต่อเนื่อง เพราะ ไม่มีการบันทึกข้อมูล หลักฐานที่ชัดเจน ตลอดจน ขาดการประสานงาน ประชาสัมพันธ์และชี้แจง รายงานผลของการดำเนินกิจกรรมต่างๆให้ส่วนรวมได้รับรู้โดยทั่วถึง ทั้งนี้มีผู้ปฏิบัติงานบางคน ไม่กล้าเสนอความคิดหรือไม่สนใจ เฉยชาต่อการกระทำที่ผิดของผู้อื่นเนื่องจากไม่อยากให้ตนเองเดือดร้อน

ด้านหลักการมีส่วนร่วม

ผู้ร่วมงานมักไม่แสดงความคิดเห็นในที่ประชุม และไม่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานด้านต่างๆ ขาดการมีส่วนร่วมในการร่วมคิด ลงมือทำและตัดสินใจรวมไปถึงกันร่วมรับผิดชอบ ทำให้การดำเนินงานไม่ต่อเนื่อง ไม่มีการประชุมวางแผนและปรึกษาหารือกัน ไม่กล้าคิดไม่กล้าทำ นอกจากนี้ผู้นำไม่ยอมรับในตัวผู้ร่วมงาน ไม่ให้โอกาสผู้อื่นในการลงมือปฏิบัติงาน การดำเนินงานเป็นไปในลักษณะสั่งงานให้ลงมือทำตามกรอบแนวคิดของผู้นำ ขาดความคิดสร้างสรรค์ที่หลากหลาย ผู้บริหารไม่รับฟังความคิดเห็นของผู้ร่วมงาน และการมีส่วนร่วมจากผู้ปกครองมีน้อย นักเรียนบางส่วนไม่ให้ความสำคัญในการร่วมกิจกรรม ผู้ปกครองไม่ร่วมมือในการแก้ไขปัญหา นักเรียน ปกป้องบุตรหลาน

ด้านหลักรับผิดชอบ

การดำเนินงานของคณะกรรมการนักเรียนในแต่ละปีการศึกษามีความแตกต่างกันในเรื่องของคณะกรรมการแต่ละชุดการแบ่งความรับผิดชอบยังไม่ชัดเจน ทำให้บุคลากรละเลยการปฏิบัติหน้าที่ การบริหารงานกิจการนักเรียนยังขาดความสนใจในตัวผู้ปฏิบัติงานในการรับผิดชอบส่งข้อมูลและเอกสารที่เป็นลายลักษณ์อักษรจึงทำให้การดำเนินงานขาดความต่อเนื่องและเที่ยงตรงของข้อมูล มีการปิดความรับผิดชอบและไม่สนใจที่จะ ปฏิบัติหน้าที่อย่างแท้จริง ไม่สามารถกระตุ้นหรือสร้างแรงจูงใจในการทำงานได้เนื่องจาก ครูขาดความรับผิดชอบต่อความกระตือรือร้นในการทำงาน งานล่าช้า ส่งผลให้ การดำเนินงานและปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามแผนงานที่กำหนด

ด้านหลักความคุ้มค่า

ขาดการตรวจสอบเรื่องทรัพยากร ใช้ทรัพยากรไม่คุ้มค่า ขาดจิตสำนึกในการใช้ทรัพยากร และขาดการวางแผนในการทำงาน ไม่คำนึงถึงผลที่ได้รับและความคุ้มค่าเพียงทำให้งานเสร็จไปเท่านั้นวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในงานกิจการนักเรียนยังไม่เพียงพอกับดำเนินงาน อุปกรณ์บางอย่างมีราคาสูงเกินความจำเป็นเช่นกล่องวงจรปิด เพราะไม่มีการติดตามการจัดซื้อวัสดุสำนักงานอย่างจริงจัง

นอกจากนี้การใช้ทรัพยากรไม่คุ้มค่า ฟุ่มเฟือยไม่สอดคล้องกับกิจกรรมที่ทำไม่เห็นความสำคัญของทรัพยากรที่ใช้ไป ขาดจิตสำนึกในการใช้ ไม่ดูแลรักษาบำรุงให้คงสภาพใช้ได้นาน ขาดงบประมาณดำเนินการ บุคลากรขาดความรู้ความชำนาญในการบริหารงาน การบริหารงานล่าช้ากระบวนการทำงานมีหลายขั้นตอน

๕.๒ อภิปรายผล

จากผลการวิจัย เรื่องการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี) ครั้งนี้ ผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นที่สำคัญและน่าสนใจเพื่อนำมาอภิปรายผลดังนี้

ด้านเพศ พบว่าผู้สอบแบบสอบถามที่มีเพศต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี) โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ($t = ๑.๔๔๙$, $Sig = .๒๓๐$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าผู้สอบแบบสอบถามที่มีเพศต่างกันมีระดับความคิดเห็น แตกต่างกันในด้านหลักความคุ้มค่า ส่วนด้านอื่นๆไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน ซึ่งสอดคล้องกับ **ไรท์**^๑ (สนั่น วงศ์ประเสริฐ, ๒๕๓๘ : ๓๔ ; อ้างใน Wright, ๑๙๗๕. The Psychology of Moral Behavior. P.๕๗ - ๖๕) ได้รวบรวมการวิจัยต่างๆที่เปรียบเทียบจริยธรรมในด้านต่าง ๆ ระหว่างชาย กับหญิง พบว่า ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาพฤติกรรมโกงหรือพฤติกรรมเอื้อเฟื้อก็ตาม จะไม่พบความแตกต่าง ระหว่างชายกับหญิง แต่มีการวิจัยบางเรื่องที่พบความแตกต่าง ซึ่งจะเป็นไปในทำนองว่าหญิงโกงน้อยกว่า ชายและมีความเอื้อเฟื้อและรับผิดชอบสูงกว่าชาย

ด้านประสบการณ์ทำงาน พบว่าผู้สอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี) โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ($t = ๐.๑๖๑$, $Sig = ๐.๘๕๑$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าผู้สอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกันมีระดับความคิดเห็น ไม่แตกต่างกันทุกด้าน จึงปฏิเสธสมมติฐาน

ด้านสถานภาพ พบว่าผู้สอบแบบสอบถามที่มีสถานภาพต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี) โดยภาพรวม แตกต่างกัน ($t = ๙.๔๕๒$, $Sig = ๐.๐๐$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าผู้สอบแบบสอบถามที่มี สถานภาพต่างกัันมีระดับความคิดเห็น แตกต่างกันทุกด้าน สอดคล้องกับ **ปรีชา มีบุญ**^๒ ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมนักเรียนจากการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานกิจการนักเรียนตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ ๓-๔ ในจังหวัดระยอง พบว่าพฤติกรรมนักเรียนจากการใช้หลักธรรมาภิบาล

^๑ สนั่น วงศ์ประเสริฐ, "ปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของผู้บริหารครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลำปาง", **ปริญญานิพนธ์**. (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร), ๒๕๓๘.

^๒ ปรีชา มีบุญ, "พฤติกรรมนักเรียนจากการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานกิจการนักเรียนตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ ๓-๔ ในจังหวัดระยอง", **ปริญญานิพนธ์**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๓).

ในการบริหารงานกิจการนักเรียนตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ ๓-๔ ในจังหวัดระยองจำแนกตามสถานภาพโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ นอกจากนี้ **ชัยวัฒน์ อุตพัฒนา**^๓ ศึกษาวิจัยเรื่อง หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารสถานศึกษาสังกัด กรุงเทพมหานคร พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลกับการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายได้ออยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนครูผู้สอนในสถานศึกษา มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน พบว่ามีการใช้หลักธรรมาภิบาลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ และ **อรัญญา แสงทอง**^๔ ได้กล่าวในงานวิจัยเรื่อง หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร:กรณีศึกษาสถานศึกษาในเขตตลิ่งชัน ว่าการเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาล ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร พบว่า มีการใช้หลักธรรมาภิบาลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

๕.๒.๑ ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี)

พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๘ ($\bar{x} = ๔.๐๘$) สอดคล้องกับ **อรัญญา แสงทอง**^๕ ศึกษาวิจัยเรื่อง หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร:กรณีศึกษาสถานศึกษาในเขตตลิ่งชัน ผลการวิจัย การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร พบว่า ครูผู้สอนมีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก การนำหลักการและแนวการบริหารสถานศึกษาที่เหมาะสม และสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานทั้ง ๖ งานของสถานศึกษาเป็นอย่างดี มีความเหมาะสมในระดับมากและมากที่สุด

สำหรับผลการพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏผลดังนี้

^๓ ชัยวัฒน์ อุตพัฒนา, หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร.(กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๔).

^๔ อรัญญา แสงทอง, หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร:กรณีศึกษาสถานศึกษาในเขตตลิ่งชัน, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๕๒.

^๕ อรัญญา แสงทอง, หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร:กรณีศึกษาสถานศึกษาในเขตตลิ่งชัน, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๕๒.

๑) การบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี) ด้านหลักนิติธรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๗ ($\bar{x} = ๔.๐๗$) ระดับความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์ มาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของโรงเรียนมัธยมศึกษาในด้านนิติธรรม อยู่ในระดับมากทุกข้อ สอดคล้องกับงานวิจัยของ **ปรีดา พรหมดี**^๖ ได้ศึกษาเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนชุมชนศรีจอมทอง เขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต ๖ พบว่าส่วนใหญ่ได้ดำเนินงานตามระเบียบ กฎหมายและการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ในการบริการวิชาการ งบประมาณ งานบุคลากร และงานบริหารทั่วไป

๒) การบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี) ด้านหลักคุณธรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๖ ($\bar{x} = ๔.๑๖$) ระดับความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์ มาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของโรงเรียนมัธยมศึกษาในด้านคุณธรรม อยู่ในระดับมากทุกข้อ สอดคล้องกับงานวิจัยของ **สุวรรณ ทองคำ**^๗ ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี จากความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในสังกัด พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในระดับมาก เมื่อพิจารณารายหลัก ส่วนใหญ่บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในระดับมาก เกือบทุกหลัก ยกเว้นหลักคุณธรรมบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในระดับมากที่สุด

๓) การบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี) ด้านหลักความโปร่งใส มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๒ ($\bar{x} = ๔.๑๒$) ระดับความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์ มาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของโรงเรียนมัธยมศึกษาในด้าน หลักความโปร่งใส อยู่ในระดับมากทุกข้อ สอดคล้องกับ

๔) การบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี) ด้านหลักการมีส่วนร่วม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๒ ($\bar{x} = ๔.๐๒$) ระดับความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์ มากเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในด้าน หลักการมีส่วนร่วม อยู่ใน

^๖ ปรีดา พรหมดี, " การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนชุมชนศรีจอมทอง เขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต ๖ ", **วิทยานิพนธ์**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๓).

^๗ สุวรรณ ทองคำ, สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี, **วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต**, (สถาบันราชภัฏเทพสตรี, ๒๕๔๔) บทคัดย่อ.

ระดับมากทุกข้อ สอดคล้องกับ อมรรัตน์ ยูวรี^{๙๙} ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนซึ่งกันและกันของทีมกับประสิทธิผลการทำงานเป็นทีมของข้าราชการครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบางเลน สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครปฐม พบว่า ประสิทธิผลการทำงานเป็นทีมมีประสิทธิผล อยู่ในระดับมากและผลการศึกษาด้านความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนซึ่งกันและกันของทีมกับประสิทธิผลการทำงานเป็นทีมพบว่าการสนับสนุนซึ่งกันและกันของทีม นอกจากนี้ เพ็ญศรี ช่อพุกษา^{๑๐๐} ได้วิจัยเรื่อง ศึกษาสภาพและปัญหาการปฏิบัติงาน กิจกรรมนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองในเขตการศึกษา ๗ ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมผู้บริหารโรงเรียนและ ครูผู้รับผิดชอบงานกิจกรรมนักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานกิจกรรมนักเรียนในด้านต่างๆไม่แตกต่างกัน ซึ่งมาจากมีการปฏิบัติอยู่เป็นประจำทุกปี ปัญหาต่าง ๆ ที่พบได้รับการแก้ไขมาโดยตลอด ผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้รับผิดชอบงานกิจกรรมนักเรียนร่วมมือกัน มีการปรึกษาหารือและ วางแผนการปฏิบัติงานร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ

๕) การบริหารงานกิจกรรมนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี) ด้านหลักความรับผิดชอบต่อ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๐ ($\bar{x} = ๔.๑๐$) ระดับความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์ มาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการบริหารงานกิจกรรมนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในด้าน หลักความรับผิดชอบต่อ อยู่ในระดับมากทุกข้อ สอดคล้องกับ ศิรินารถ นันทวัฒน์ภิรมย์^{๑๐๑} ได้กล่าวถึงความรับผิดชอบต่อ ในงานวิจัย เรื่องการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาล อำเภอเมืองลำพูน ว่าควรมีการประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษาในการจัดหาบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านมาให้ความรู้แก่ผู้รับผิดชอบ

๖) การบริหารงานกิจกรรมนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี) ด้านหลักความคุ้มค่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๓ ($\bar{x} = ๔.๐๓$) ระดับความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์ มาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการบริหารงานกิจกรรมนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในด้าน หลักความคุ้มค่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ สอดคล้องกับ ศิรินารถ นันทวัฒน์ภิรมย์ ได้ศึกษาเรื่องการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาล อำเภอเมืองลำพูน พบว่า การบริหารงานด้านงบประมาณ มีการบริหารงานที่ผ่านระดับ

^{๙๙} อมรรัตน์ ยูวรี, "ความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนซึ่งกันและกันของทีมกับประสิทธิผลการทำงานเป็นทีมของข้าราชการครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบางเลน ,สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครปฐม,วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันราชภัฏสวนดุสิต,๒๕๔๖).

^{๑๐๐} เพ็ญศรี ช่อพุกษา, " สภาพและปัญหา การปฏิบัติงานกิจกรรมนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา " , วิทยานิพนธ์,(สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ: มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, ๒๕๔๓).

^{๑๐๑} ศิรินารถ นันทวัฒน์ภิรมย์, "การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาล อำเภอเมืองลำพูน", วิทยานิพนธ์, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๗).

คุณภาพการมีความตระหนักถึงความสำคัญ ระดับคุณภาพการมีความพยายามจนถึงระดับคุณภาพการบรรลุผลตามเกณฑ์

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑. โรงเรียนใช้นโยบายของโรงเรียนเป็นมาตรฐาน โดยมีการลงมติเห็นชอบจากที่ประชุมโดยการบริหารจัดการการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาอย่างมีส่วนร่วม และเป็นไปอย่างยุติธรรม

๒. นำเสนอผลงานการจัดกิจกรรมหรืองานให้สาธารณะทราบอย่างต่อเนื่องเป็นปัจจุบัน โดยการจัดทำสารสนเทศ เฉพาะด้านงานกิจการนักเรียนเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เที่ยงตรง เป็นปัจจุบัน และสามารถตรวจสอบกระบวนการทำงานได้

๓. สร้างองค์กรให้เป็นระบบเน้นการมีส่วนร่วมจากชุมชน สร้างเครือข่ายผู้ปกครองเพื่อเข้ามาดูแลช่วยเหลือนักเรียน

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

๑. ควรนำผลที่เกิดขึ้นจากการทำงานมาวิเคราะห์สาเหตุ หาข้อดีข้อเสีย แล้วนำไปปรับปรุง เพื่อให้ข้อบังคับต่างๆ เป็นไปในแนวทางเดียวกัน

๒. ปรับปรุงการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้เห็นจริงและนำมาใช้ได้จริงเป็นรูปธรรม

๓. อบรมและประชุมผู้ปฏิบัติงานให้เข้าใจใน เรื่อง กฎระเบียบของโรงเรียนและเกณฑ์การลงโทษนักเรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานและทิศทางเดียวกัน มีการดำเนินงานในรูปแบบของคณะกรรมการสถานศึกษาและเครือข่ายผู้ปกครอง

๔. สร้างกิจกรรมหรือโครงการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม แทนการอบรมแต่ภาคความรู้ ไม่มีการปฏิบัติจริง

๕. ตรวจสอบการทำงานและขอบเขต ความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ให้ชัดเจน ตลอดจนติดตามผลที่เกิดจากการปฏิบัติงานอย่างจริงจังนิเทศ ติดตามและบริหารจัดการให้เกิดความเสมอภาคของภาระงานของแต่ละบุคคลอย่างจริงจัง

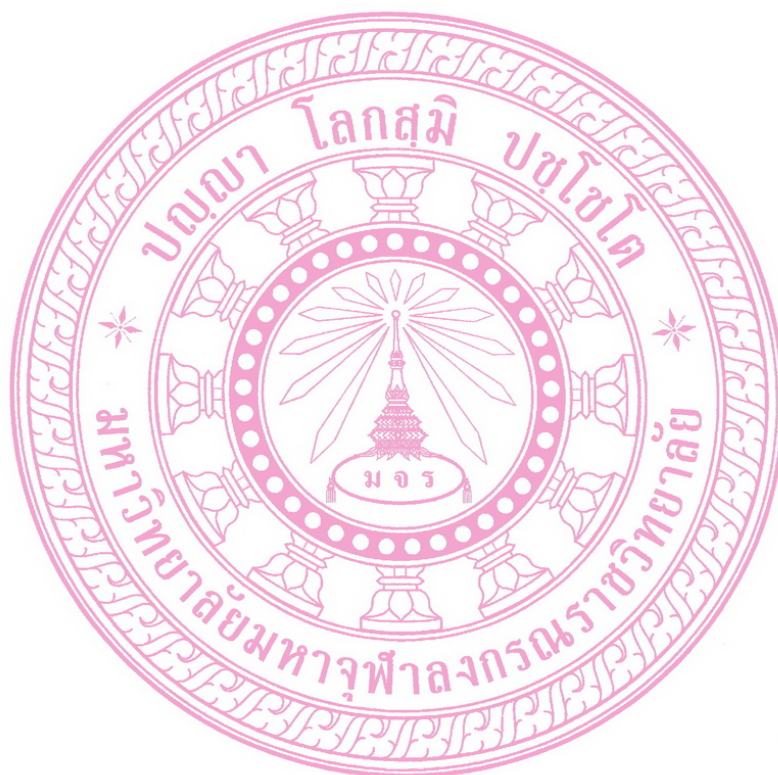
๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

๑. ควรศึกษาสภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

๒. ควรศึกษารูปแบบการบริหารเชิงพุทธตามหลักธรรม ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

๓. ควรศึกษาเปรียบเทียบการ การบริหารเชิงพุทธตามหลักธรรมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา และโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

๔.ควรรศึกษาแนวทางการนำหลักธรรมมาภิบาลเชิงพุทธไปใช้ในสถานศึกษา

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย :

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์. พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ

(๑) หนังสือ :

- กระทรวงศึกษาธิการ . คู่มือปฏิบัติงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน . กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, ๒๕๔๗.
- กาญจนา ศรีภาพสินธุ์. การบริหารงานกิจการนักเรียน . กรุงเทพมหานคร : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๓๕.
- ใจจริง บุญเรืองรอด. การบริหารงานกิจการนักเรียน . กรุงเทพมหานคร : ศูนย์เอกสารและตำรา สถาบันราชภัฏสวนดุสิต, ๒๕๔๒.
- ชนะศักดิ์ ยุวบูรณ์. “กระทรวงมหาดไทยกับการบริหารจัดการที่ดี” ใน การปกครองที่ดี(Good Governance). กรุงเทพมหานคร : บพิธการพิมพ์ , ๒๕๔๓.
- ชัยอนันต์ สมุทรวณิช. ประชาธิปไตยกับการเปลี่ยนแปลง. กรุงเทพฯ มหานคร : สถาบันนโยบายการศึกษา , ๒๕๔๒.
- ธงชัย สันติวงษ์. การบริหารทรัพยากรมนุษย์. พิมพ์ครั้งที่ ๑๑. กรุงเทพมหานคร : บริษัทประชุมช่าง จำกัด, ๒๕๔๖.
- ธีรยุทธ บุญมี. ธรรมนูญแห่งชาติยุทธศาสตร์กัญชาในประเทศไทย. กรุงเทพฯ มหานคร : สายธาร , ๒๕๔๑.
- ธีรวุฒิ ประทุมทรัพย์. การบริหารกิจการนักเรียน. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๔๖.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : บพิธการพิมพ์, ๒๕๓๔.
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. การสร้างธรรมาภิบาลในสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร : วิญญูชน, ๒๕๔๒.
- บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น, พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สุวีริยาสาส์น ๒๕๓๕.
- บุษบง ชัยเจริญวัฒน์ และบุญมี ลี . รายงานการวิจัยตัวชี้วัดธรรมาภิบาล . กรุงเทพฯ มหานคร : สถาบันพระปกเกล้า , ๒๕๔๔.
- ประเวศ วะสี. ยุทธศาสตร์ชาติ. กรุงเทพฯ มหานคร : สำนักงานกองทุนเพื่อสังคมธนาคารออมสิน , ๒๕๔๒.
- พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตโต) . พุทธวิธีการบริหาร . พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพมหานคร : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๙.
- พระธรรมปิฎก, ป.อ.ปยุตโต. ธรรมบุญชีวิต. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิพุทธธรรม, ๒๕๔๐.

พิสนุ พองศรี. **วิจัยทางการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เทียมฝาการพิมพ์, ๒๕๔๙.

ราชบัณฑิตยสถาน . **พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒** . กรุงเทพมหานคร : นาน มีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์, ๒๕๔๖.

ราชบัณฑิตยสถาน. **พจนานุกรมศัพท์ศาสนาสากล อังกฤษ-ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน**, (พิมพ์ครั้งที่ ๒,แก้ไขเพิ่มเติม),(กรุงเทพมหานคร : ราชบัณฑิตยสถาน,๒๕๔๘.

วิโรจน์ สารรัตน์. **การบริหาร หลักการ ทฤษฎีและประเด็นทางการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : ทิพย์ วิสุทธิ์, ๒๕๔๒,

วัชร บุนนาค. **การบริหารหลักสูตร**. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง,๒๕๔๓.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคนอื่นๆ. **พฤติกรรมองค์กร**. กรุงเทพฯ มหานคร : อีระฟิล์มและไซเท็กซ์ , ๒๕๔๑.

สถาบันพระปกเกล้า. **รายงานการวิจัยตัวชี้วัดธรรมาภิบาล**. กรุงเทพฯ มหานคร : สถาบันพระปกเกล้า , ๒๕๔๒.

สมคิด บางโม . **การบริหารการศึกษา** . พิมพ์ครั้งที่ ๔ . กรุงเทพมหานคร : สถาบันราชภัฏพระนคร. ๒๕๔๔

สมเด็จพระญาณสังวร (เจริญ สุวฑฺฒโน). **ทศพิธราชธรรมของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว** . พิมพ์ครั้งที่๓.กรุงเทพมหานคร : มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๔๙.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. **การบริหารงานบุคลากร การบริหารงานกิจการนักเรียนในชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง** . กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ , ๒๕๓๖ .สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ . สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู และสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา ,๒๕๔๑.

สำนักนายกรัฐมนตรี. **ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีเรื่องการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๒**. กรุงเทพมหานคร : สำนักนายกรัฐมนตรี, ๒๕๔๒.

สุธี สุทธิสมบูรณ์ และสมาน รังสิโยภุชฌ์. **หลักการบริหารเบื้องต้น** . พิมพ์ครั้งที่ ๑๗. กรุงเทพมหานคร : สวัสดิการสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, ๒๕๔๑.

เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ . **การวิจัยการบริหารการศึกษา** . กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๓๖.

อานันท์ ปันยารชุน, “สังคมโปร่งใสไร้ทุจริต,” มติชนสุดสัปดาห์. ๒๑ (๖๕๓) : ๒๗-๒๘ . ๘ มกราคม ๒๕๔๑.

อเนก ส่งแสง . **การบริหารกิจการนักเรียน** . กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะครู ศาสตร์สถาบันราชภัฏพระนคร, ๒๕๔๐.

(๒) บทความ :

ทิพาวดี เมฆสวรรค์ . **ธรรมาภิบาลกับราชการไทย , สรรพากรสาสน์** ปีที่ ๔๗ ฉบับที่ ๙ (กันยายน ๒๕๔๓) : ๖๓.

วีรวัฒน์ ปันนิตามัย . การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคม
ที่ดี, **วารสารข้าราชการ** ๒๕๔๔, : ๔๘-๕๑.

สุพิตรา เศลวัตนะกุล. **วารสารวิจัยทางวิทยาศาสตร์สุขภาพ**, ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๒ : ๘-๑๖,

(๓)วิทยานิพนธ์ :

โกชัย วงษ์สุธา . " การพัฒนากิจกรรมเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียน บ้านโพธิ์สง่า

อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี " . **รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ ปรินญา**

การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๖"

จรัญ ชูชื่น. "การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ ๓ โรงเรียนชุมชน

บ้านแก้งคร้อหนองไผ่ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาชัยภูมิ เขต ๒ " . **รายงานการศึกษา**

ค้นคว้าอิสระ ปรินญา การศึกษามหาบัณฑิต . บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัย

มหาสารคาม, ๒๕๔๗.

ชัยวัฒน์ อัดพัฒน์ , หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร

กรุงเทพมหานคร : **ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย

รามคำแหง, ๒๕๔๔.

ชาลวิทย์ โสภิตะชา. "การดำเนินงานเพื่อพัฒนาวินัยนักเรียนโรงเรียนบ้านโคกเกาะ(มิตรภาพที่ ๑๕๙)

อำเภอกุดข้าวปุ้น จังหวัดอุบลราชธานี " . **รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ ปรินญา**

การศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๖.

นงเยาว์ กัลยาลักษณ์ . "การศึกษาปัญหาการดำเนินงานฝ่ายกิจการนักเรียน นักศึกษาของวิทยาลัย

อาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ " . **รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ ปรินญา**

การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๑.

ประดิษฐ์ สวัสดิ์. " ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในโรงเรียน

มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่ " . **ปรินญานิพนธ์**. บัณฑิตวิทยาลัย :

มหาวิทยาลัยทักษิณ, ๒๕๔๓.

ปรีชา มีบุญ. "พฤติกรรมนักเรียนจากการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานกิจการนักเรียน ตาม

ความคิดเห็นของครูในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ ๓ -๔ ในจังหวัด

ระยอง " . **ปรินญานิพนธ์**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๓.

ปรีดา พรหมดี . " การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนชุมชนศรีจอมทอง เขตพื้นที่

การศึกษาเชียงใหม่ เขต ๖ " . **วิทยานิพนธ์**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ,

๒๕๕๓.

เพ็ญศรี ช่อพุกษา. " สภาพและปัญหา การปฏิบัติงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา " .

วิทยานิพนธ์ . สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ : มหาวิทยาลัยราชภัฏ

กำแพงเพชร, ๒๕๔๓.

- พลสวัสดิ์ นาคเสน . "การปฏิบัติงานส่งเสริมวินัยนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดอุดรธานี". รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต . บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๑.
- ภาวิณี ชินคำ. "รูปแบบการบริหารงานด้วยหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต ๑". วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์มหาบัณฑิต . บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ,๒๕๔๘.
- มลิตา มะอักษร. "ภูมิหลังและจิตลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่สัมพันธ์กับการยอมรับนวัตกรรมด้านหลักธรรมาภิบาล ". วิทยานิพนธ์. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๐.
- วรเวทย์ บุญมา. "การศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานฝ่ายกิจการนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดกรมอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ". รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๑.
- ศิรินารถ นันทวัฒน์กริมย์ . "การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาล อำเภอเมืองลำพูน". วิทยานิพนธ์. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๗.
- สนั่น วงศ์ประเสริฐ . " ปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของผู้บริหารครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลำปาง ". ปริญญาวิทยานิพนธ์ . บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๓๘.
- สันติ นิลหมื่นไวย . "การพัฒนาการปฏิบัติงานส่งเสริมให้นักเรียนมีวินัยโรงเรียนหนองบัวพิทยาคาร อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู ". รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๑.
- สุวรรณ ทองคำ . สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสิงห์บุรี ". วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: สถาบันราชภัฏเทพสตรี, ๒๕๔๕.
- อมรรัตน์ ยูวี . "ความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนซึ่งกันและกันของทีมกับประสิทธิผลการทำงาน เป็นทีมของข้าราชการครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบางเลน . สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครปฐม . วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันราชภัฏสวนดุสิต,๒๕๔๖.
- อรทัย แสงทอง , หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร:กรณีศึกษา สถานศึกษาในเขตตลิ่งชัน , วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต. (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย) , ๒๕๕๒.

(๔) สื่ออิเล็กทรอนิกส์

- กระทรวงศึกษาธิการ, พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา, (ฉบับที่ ๓) [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/๒๕๕๓/A/๐๔๕/๔.PDF>[๖ ต.ค. ๒๕๕๖]

การบริหารงานในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา, [ออนไลน์], แหล่งที่มา :

school.obec.go.th/sup_br๓/ms_๒.htm [๖ ต.ค. ๕๖].

การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา . **คู่มือการปฏิบัติงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา**, [ออนไลน์],แหล่งที่มา : <http://www.psdg-obec.go.th/?p=๒๐๘๗>[๗ ต.ค. ๒๕๕๖]

การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย[ออนไลน์], แหล่งที่มา :

http://www.truelookpanya.com/new/cms_detail/knowledge/๑๔๗๐-๐๐/[๗ ต.ค. ๒๕๕๖]

กำหนดหลักเกณฑ์การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา , กฎกระทรวง , [ออนไลน์] , แหล่งที่มา : <http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/๐๐๑๒๕๔๘๖.PDF>[๗ ต.ค.๒๕๕๖]

โครงสร้างภารกิจกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา.[ออนไลน์]. แหล่งที่มา :

www.moe.go.th/book_area/group_khet๒/areassed/areassed_word๑.doc [๗ ต.ค.๕๖].

พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตโต) . **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์** , [ออนไลน์] , แหล่งที่มา : http://www.๘๔๐๐๐.org/tipitaka/dic/d_item.php?i=๒๑๓๑๐๐ ต.ค. ๒๕๕๖]

บวรศักดิ์ อูวรรณโณ ราชบัณฑิต ศ.ดร.ธรรมรัฐ - **ธรรมราชา : ธรรมภิบาลพุทธ (ตอน ๕)**.

[ออนไลน์]. แหล่งที่มา

<http://www.dailynews.co.th/newstartpage/index.cfm?page=content&categoryID=๖๓๐&contentID=๑๖๓๑๔๗>[๑๙ พฤษภาคม ๒๕๕๖].

ราชกิจจานุเบกษา.ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องการกำหนดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา.

[ออนไลน์] , แหล่งที่มา : <http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/๒๕๕๓/E/๐๘๘/๖๒.PDF>[๖ ต.ค. ๒๕๕๖]

โรงเรียนในเขตรับผิดชอบสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๔๒.[ออนไลน์]

แหล่งที่มา : <http://www.secondary๔๒.obec.go.th/Image-general/story/data๑school/left.html>[๗ ต.ค.๒๕๕๖]

วสุนธรา, การพัฒนาระบบราชการตาม พ.ร.ฎ.ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่

ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ part 1,การบังคับใช้พระราชกฤษฎีกา , [ออนไลน์] ,แหล่งที่มา :

http://www๒.opdc.go.th/content.php?menu_id=๕&content_id=๑๑๒๗[๗ ต.ค. ๒๕๕๖]

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ , **คู่มือปฏิบัติงานคณะกรรมการเขตพื้นที่ การศึกษา** , [ออนไลน์],แหล่งที่มา : www.moe.go.th/wijai/book-area-๑๓-๕-๔๗.doc[๗ ต.ค. ๒๕๕๖]

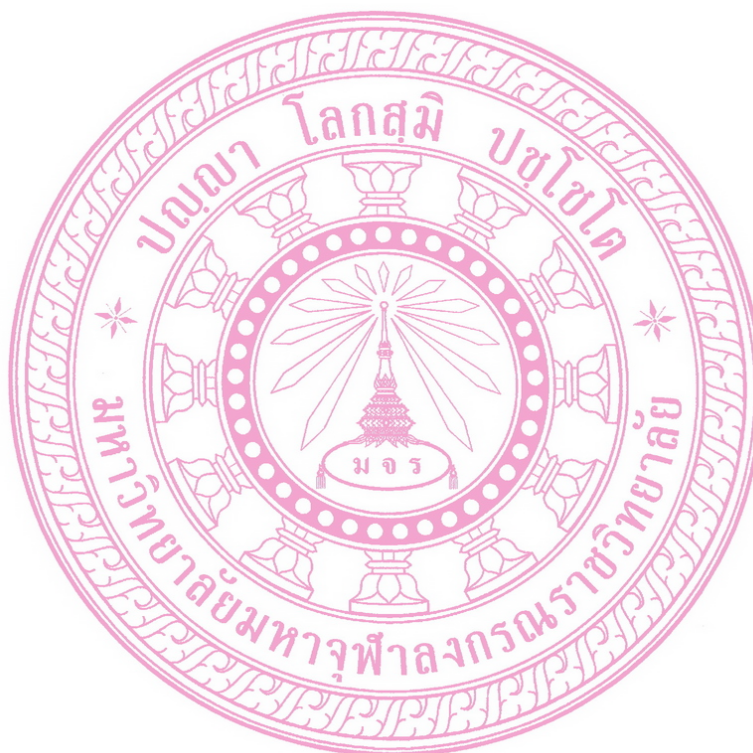
๒. ภาษาอังกฤษ

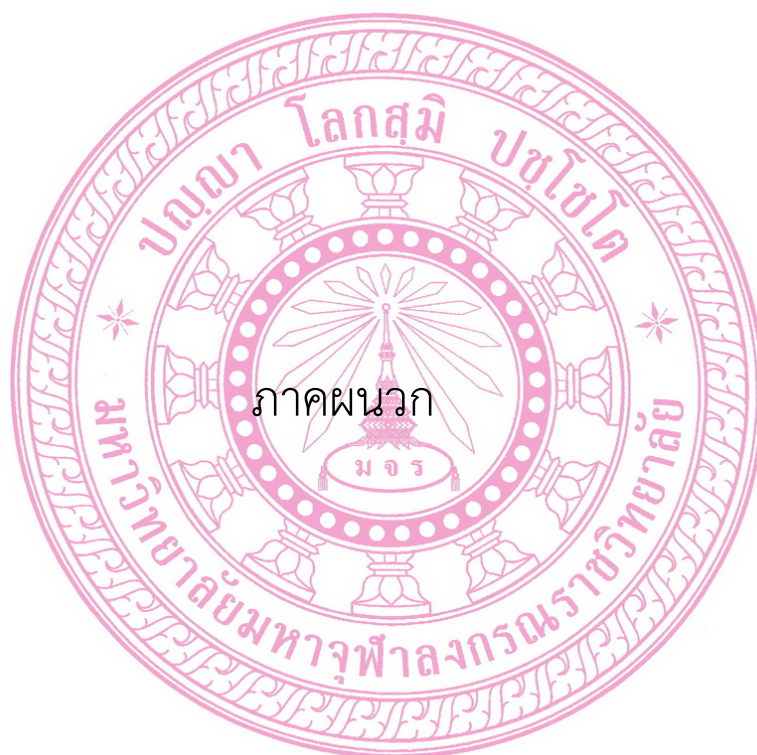
1. Secondary Source :

(I) Books

Asian Development Bank. **Governance in Thailand : Challenge, Issues and Prospects.** 1999

Cronbach, Lee J. **Essentials of psychological testing** (4th ed.). New York: Harper & Row, 1971

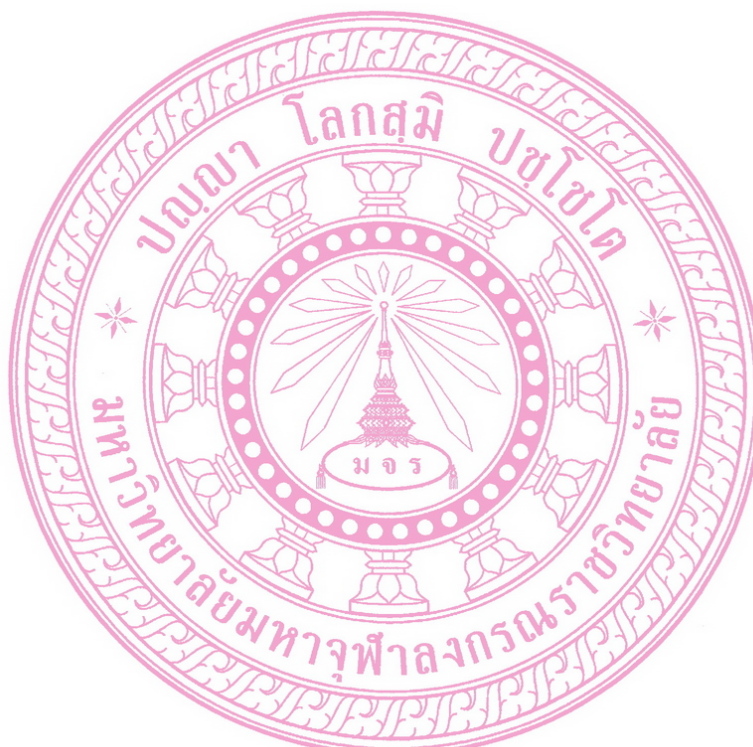

- นครสวรรค์
๒. ผศ.ดร.วรกฤต เกื้อนช้าง อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์
นครสวรรค์.
๓. นายวิระ แข้งกสิการ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
นครสวรรค์ เขต ๓
๔. ดร.พาที เกศธนากรศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต ๑
๕. นายวัฒน์ กัลยาณพัฒน์กุล อาจารย์ประจำสาขาวิชาพระพุทธศาสนา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์
นครสวรรค์

ภาคผนวก ข
 ตารางสรุปค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม (IOC)

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

เรื่อง การบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธ
 ของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 มัธยมศึกษา เขต ๔๒

ข้อที่	รายการ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	แปลผล
		ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๑	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๒	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๓	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๔	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๕		
	ด้านหลักนิติธรรม							
๑.๑	การบริหารงานกิจการนักเรียนมีการลงโทษจริงจั่ง หนักเบาตามเหตุและพฤติการณ์ของการกระทำผิด	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๑.๒	ผู้บริหารปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับ	๑	๑	๑	๑	๐	๐.๘	ใช้ได้

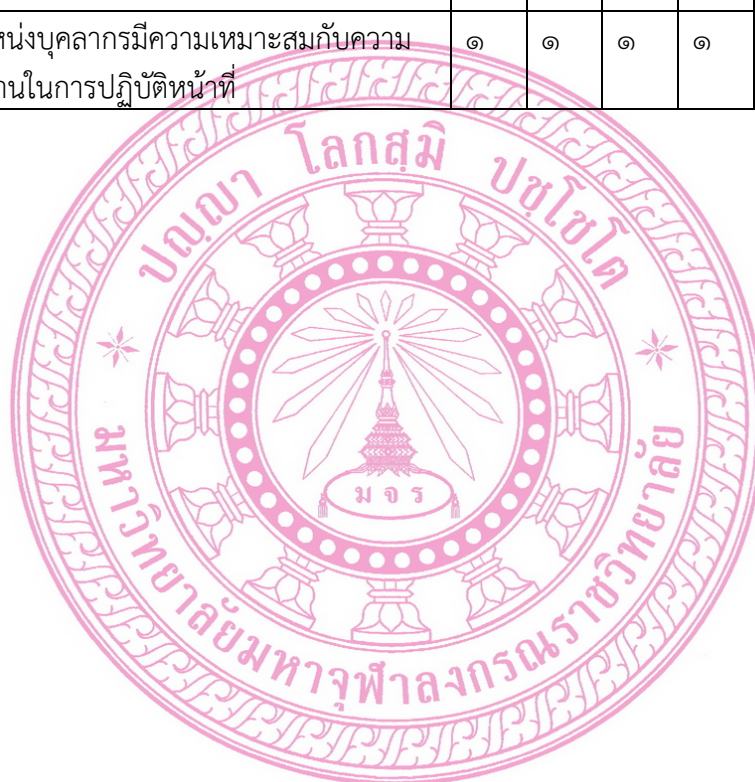
๑.๓	ผู้ปฏิบัติงานรักษาระเบียบวินัย กฎ ข้อบังคับของ หน่วยงานอย่างเคร่งครัด	๑	๑	๑	๐	๑	๐.๘	ใช้ได้
๑.๔	การบริหารงานเป็นไปตามกฎ ระเบียบข้อบังคับและ ปรับปรุงให้เหมาะสมกับสถานการณ์อยู่เสมอ	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๑.๕	การบริหารงานกิจการค้ำึงถึงสิทธิหน้าที่ของ ผู้ปฏิบัติงาน	๑	๑	๑	๐	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
	ด้านหลักคุณธรรม							
๒.๑	ผู้ปฏิบัติงานปฏิบัติตนดี มีศีลธรรม เป็นแบบอย่างแก่ เพื่อนร่วมงาน	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๒.๒	ผู้ปฏิบัติงานละเอียดต่อการกระทำความผิดทั้งต่อหน้า และลับหลัง	๑	๑	๑	๐	๑	๐.๘	ใช้ได้
๒.๓	การบริหารงานกิจการนักเรียนเป็นไปด้วยความเสมอ ภาคและมีความเป็นธรรมกับบุคลากรทุกคน	๑	๑	๑	๑	๐	๐.๘	ใช้ได้
๒.๔	งานกิจการนักเรียนมีโครงการอบรมในเรื่องของคุณธรรม จริยธรรมเป็นประจำและสม่ำเสมอ	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๒.๕	ผู้ปฏิบัติงานมีความเป็นกลาง รับฟังความคิดเห็นของ ผู้อื่น	๑	๑	๑	๑	๑	๐.๘	ใช้ได้

ข้อที่	รายการ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	แปล ผล
		ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๑	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๒	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๓	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๔	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๕		
	ด้านหลักความโปร่งใส							
๓.๑	การบริหารงานกิจการนักเรียนมีความโปร่งใส ตรวจสอบ ได้ในทุกระบวนการ	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๓.๒	การทำงานในองค์กร มีการประกาศหรือประชาสัมพันธ์ เพื่อแจ้งให้ส่วนรวมรับรู้	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๓.๓	ผู้ปฏิบัติงานอุทิศตนเสียสละประโยชน์ส่วนที่ตนพึงได้ เพื่อความสำเร็จของงาน	๑	๑	๑	๑	๐	๐.๘	ใช้ได้
๓.๔	ผู้ปฏิบัติงานให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานเป็นอย่างดี	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๓.๕	ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการบริหารงานกิจการนักเรียน และสามารถบริหารงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของ หน่วยงานที่กำหนดไว้	๑	๑	๑	๐	๑	๐.๘๐	ใช้ได้

	ด้านหลักการมีส่วนร่วม								
๔.๑	การบริหารงานกิจการนักเรียนมีความตระหนักในการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นจากหลายฝ่าย	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้	
๔.๒	การบริหารงานกิจการนักเรียนเป็นไปด้วยการรับฟังความคิดเห็นจากผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงาน	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้	
๔.๓	ผู้บริหารบริหารงานโดยยึดการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่าย ทั้งครู ผู้ปกครองและชุมชน	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้	
๔.๔	การทำงานมีการปรับปรุง แก้ไขข้อผิดพลาดตามข้อเสนอแนะจากผู้เกี่ยวข้อง	๑	๑	๑	๑	๐	๐.๘	ใช้ได้	
๔.๕	การบริหารงานกิจการนักเรียนมีการสรุปและจัดทำรายงานเพื่อเผยแพร่ข้อมูลต่อผู้เกี่ยวข้องและสาธารณชน	๑	๑	๑	๑	๐	๐.๘	ใช้ได้	

ข้อที่	รายการ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	แปลผล
		๑ ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๑	๒ ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๒	๓ ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๓	๔ ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๔	๕ ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๕		
	ด้านหลักความรับผิดชอบ							
๕.๑	ผู้ปฏิบัติงานร่วมกันรับผิดชอบงาน โดยคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก	๑	๑	๑	๑	๐	๐.๘	ใช้ได้
๕.๒	ผู้บริหารบริหารงานกิจการนักเรียนได้ทำงานด้วยความเสียสละและอุทิศตนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของหน่วยงานที่กำหนดไว้	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๕.๓	มีการกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบให้ผู้ปฏิบัติงานตามความสามารถและมีความชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๕.๔	ผู้บริหารมีความใส่ใจในปัญหาและกระตือรือร้นที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นโดยไม่ลังเลใจ	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๕.๕	มีการตรวจสอบการดำเนินงานกิจการนักเรียนให้เป็นไปตามปฏิทินหรือแผนปฏิบัติงาน	๑	๑	๑	๐	๑	๐.๘๐	ใช้ได้
	ด้านหลักความคุ้มค่า							
๖.๑	การบริหารงานกิจการนักเรียนมีการจัดสรรทรัพยากรที่มีอย่างจำกัดได้อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้

๖.๒	หัวหน้างานฝ่ายกิจการนักเรียนมีการดูแล รักษา และ ซ่อมแซมวัสดุ ครุภัณฑ์ให้อยู่ในสภาพใช้งานได้อยู่เสมอ	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๖.๓	ผู้บริหารมีการแบ่งจัดสรรงบประมาณตามความเหมาะสมเพื่อประโยชน์ของภาระงานหรือโครงการต่างๆ	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๖.๔	มีโครงการหรือกิจกรรมที่ส่งเสริมการรณรงค์ให้ผู้ปฏิบัติงานรักษาและประหยัดทรัพยากรโดยคำนึงถึงความคุ้มค่า	๑	๑	๑	๐	๑	๐.๘	ใช้ได้
๖.๕	การจัดสรรตำแหน่งบุคลากรมีความเหมาะสมกับความชำนาญเฉพาะด้านในการปฏิบัติหน้าที่	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้

ภาคผนวก ค

ตารางสรุปค่าความเชื่อมั่น(Reliability)

Reliability

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

		Mean	Std Dev	Cases
1.	A1	4.0333	.7649	30.0
2.	A2	3.9333	.7397	30.0
3.	A3	3.9333	.7397	30.0
4.	A4	4.0000	.6948	30.0
5.	A5	4.1333	.7303	30.0
6.	B1	4.1667	.7466	30.0
7.	B2	4.3667	.6149	30.0
8.	B3	4.2000	.7611	30.0
9.	B4	4.2667	.6915	30.0
10.	B5	4.0667	.7397	30.0
11.	C1	4.1667	.6477	30.0
12.	C2	3.9000	.8449	30.0
13.	C3	4.1000	.7120	30.0
14.	C4	4.1667	.6989	30.0
15.	C5	4.0333	.8087	30.0
16.	D1	4.0000	.7428	30.0
17.	D2	4.0667	.8683	30.0
18.	D3	4.0333	.7649	30.0
19.	D4	4.1000	.8449	30.0
20.	D5	3.9333	.8683	30.0
21.	E1	4.1000	.7589	30.0
22.	E2	4.2000	.7611	30.0
23.	E3	4.2000	.8469	30.0
24.	E4	4.0000	.7428	30.0
25.	E5	4.0000	.6948	30.0
26.	F1	3.9667	.6149	30.0
27.	F2	4.0333	.6149	30.0
28.	F3	3.9000	.7120	30.0
29.	F4	4.0000	.7428	30.0
30.	F5	3.9000	.6618	30.0

	N of			
Statistics for	Mean	Variance	Std Dev	Variables
SCALE	121.9000	270.5759	16.4492	30

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
-------------------------------------	---	--	-----------------------------

Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
A1	117.8667	254.3954	.6392 .9708
A2	117.9667	257.3437	.5345 .9714
A3	117.9667	255.0678	.6332 .9708
A4	117.9000	254.3690	.7095 .9703
A5	117.7667	252.1161	.7730 .9700
B1	117.7333	254.0644	.6703 .9706
B2	117.5333	259.4989	.5400 .9712
B3	117.7000	251.5276	.7650 .9700
B4	117.6333	258.0333	.5431 .9713
B5	117.8333	253.9368	.6826 .9705
C1	117.7333	253.0989	.8277 .9698
C2	118.0000	248.7586	.7919 .9698
C3	117.8000	255.0621	.6599 .9706
C4	117.7333	252.0644	.8121 .9698
C5	117.8667	252.1195	.6932 .9705
D1	117.9000	250.5069	.8301 .9696
D2	117.8333	246.4195	.8584 .9694
D3	117.8667	253.4989	.6771 .9705
D4	117.8000	249.3379	.7692 .9700
D5	117.9667	246.6540	.8494 .9694
E1	117.8000	252.9241	.7075 .9704
E2	117.7000	249.5966	.8483 .9695
E3	117.7000	250.2172	.7331 .9702
E4	117.9000	252.3000	.7511 .9701
E5	117.9000	252.7138	.7867 .9699
F1	117.9333	256.7540	.6822 .9705
F2	117.8667	256.2575	.7080 .9704
F3	118.0000	255.6552	.6331 .9708
F4	117.9000	252.3690	.7481 .9701
F5	118.0000	256.0000	.6676 .9706

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 30

Alpha = .9713

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่องบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธ
ของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๔๒

คำชี้แจง :

๑. แบบสอบถามเพื่อการวิจัยชุดนี้ จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาและเสนอแนวทางการประยุกต์ใช้หลักสูตรเชิงพุทธในการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๔๒ ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานกิจการนักเรียน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ หัวหน้างานกิจการนักเรียน และครูที่ปรึกษา ขอความร่วมมือผู้เกี่ยวข้องตอบแบบสอบถามตามความคิดเห็นของท่านอย่างแท้จริงให้ครบถ้วนทุกข้อ คำตอบของท่านจะไม่มีผลกระทบต่อปฏิบัติงานของท่าน หรือหน่วยงานที่ท่านรับผิดชอบ แต่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวิจัย เนื่องจากผู้วิจัยจะนำคำตอบของท่านไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในภาพรวมเท่านั้น

๒. แบบสอบถามชุดนี้ประกอบด้วย ๓ ตอนดังนี้

ตอนที่ ๑ แบบสอบถาม (

Questionnaire)เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามชนิดตรวจรายการ (

Checklist) เป็นมาตรฐานประเมินค่าเกี่ยวกับ

การบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๔๒

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อมูลปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการ

บริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี)

๓. ขอความร่วมมือตอบแบบสอบถามทุกข้อเพื่อความสมบูรณ์ครบถ้วนของข้อมูล

ขอขอบคุณทุกท่านที่ร่วมมือตอบแบบสอบถาม

นางสาวมาลินี เกศธนากร

นิสิตปริญญาโท พุทธศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

เรื่อง การบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี)

ตอนที่ ๑ แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ใน ที่ตรงกับข้อมูลจริงของท่าน

๑. เพศ

เพศชาย

เพศหญิง

๒. ประสบการณ์การทำงาน (ในตำแหน่งปัจจุบัน)

ประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า ๕ ปี

ประสบการณ์การทำงาน ๕ - ๑๐ ปี

ประสบการณ์การทำงานมากกว่า ๑๐ ปี

๓. สถานภาพ

ผู้บริหารสถานศึกษา

ครูหัวหน้างานกิจการนักเรียน

ครูที่ปรึกษา

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๔๒

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่องระดับความคิดเห็นที่ตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุดเพียงคำตอบเดียว

ข้อที่	การบริหารงานกิจการนักเรียน ตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๔๒	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปานกลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อยที่สุด (๑)
๑. หลักนิติธรรม : ศิล						
๑.๑	การบริหารงานกิจการนักเรียนมีการลงโทษจริงจัง หนักเบาตามเหตุและ พฤติการณ์ของการกระทำผิด					
๑.๒	ผู้บริหารปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับ					

๑.๓	ผู้ปฏิบัติงานรักษาระเบียบวินัย กฎ ข้อบังคับของหน่วยงานอย่างเคร่งครัด					
๑.๔	การบริหารงานเป็นไปตามกฎ ระเบียบข้อบังคับและปรับปรุงให้เหมาะสมกับสถานการณ์อยู่เสมอ					
๑.๕	การบริหารงานกิจการคำนึงถึงสิทธิหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงาน					
๒. หลักคุณธรรม : โอวาทปาติโมกข์						
๒.๑	ผู้ปฏิบัติงานปฏิบัติตนดี มีศีลธรรม เป็นแบบอย่างแก่เพื่อนร่วมงาน					
๒.๒	ผู้ปฏิบัติงานละเอียดต่อการกระทำความผิดทั้งต่อหน้าและลับหลัง					
๒.๓	การบริหารงานกิจการนักเรียนเป็นไปด้วยความเสมอภาคและมีความเป็นธรรมกับบุคลากรทุกคน					
๒.๔	งานกิจการนักเรียนมีโครงการอบรมในเรื่องของคุณธรรมจริยธรรมเป็นประจำและสม่ำเสมอ					
๒.๕	ผู้ปฏิบัติงานมีความเป็นกลาง รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น					

ข้อที่	การบริหารงานกิจการนักเรียน ตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๔๒	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปานกลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อยที่สุด (๑)
๓. หลักความโปร่งใส : สุจริต ๓						
๓.๑	การบริหารงานกิจการนักเรียนมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ในทุกกระบวนการ					
๓.๒	การทำงานในองค์กร มีการประกาศหรือประชาสัมพันธ์เพื่อแจ้งให้ส่วนรวมรับรู้					
๓.๓	ผู้ปฏิบัติงานอุทิศตนเสียสละประโยชน์ส่วนที่ตนพึงได้ เพื่อความสำเร็จของงาน					
๓.๔	ผู้ปฏิบัติงานให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานเป็นอย่างดี					
๓.๕	ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการบริหารงานกิจการนักเรียนและสามารถบริหารงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของหน่วยงานที่กำหนดไว้					
๔. หลักการมีส่วนร่วม : สามัคคีธรรม						
๔.๑	การบริหารงานกิจการนักเรียนมีความตระหนักในการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นจากหลายฝ่าย					

๔.๒	การบริหารงานกิจการนักเรียนเป็นไปด้วยการรับฟังความคิดเห็นจากผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงาน					
๔.๓	ผู้บริหารบริหารงานโดยยึดการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่าย ทั้งครู ผู้ปกครองและชุมชน					
๔.๔	การทำงานมีการปรับปรุง แก้ไขข้อผิดพลาดตามข้อเสนอแนะจากผู้เกี่ยวข้อง					
๔.๕	การบริหารงานกิจการนักเรียนมีการสรุปและจัดทำรายงานเพื่อเผยแพร่ข้อมูลต่อผู้เกี่ยวข้องและสาธารณชน					

ข้อที่	การบริหารงานกิจการนักเรียน ตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๔๒	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปานกลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อยที่สุด (๑)
๕. หลักความรับผิดชอบ : อิทธิบาท ๔						
๕.๑	ผู้ปฏิบัติงานร่วมกันรับผิดชอบงาน โดยคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก					
๕.๒	ผู้บริหารบริหารงานกิจการนักเรียนได้ทำงานด้วยความเสียสละและอุทิศตน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของหน่วยงานที่กำหนดไว้					
๕.๓	มีการกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบให้ผู้ปฏิบัติงานตรงตามความสามารถและมีความชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร					
๕.๔	ผู้บริหารมีความใส่ใจในปัญหาและกระตือรือร้นที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นโดยไม่ลังเลใจ					
๕.๕	มีการตรวจสอบการดำเนินงานกิจการนักเรียนให้เป็นไปตามปฏิทินหรือแผนปฏิบัติงาน					
๖. หลักความคุ้มค่า : ทิฐิธัมมิกัตถประโยชน์						
๖.๑	การบริหารงานกิจการนักเรียนมีการจัดสรรทรัพยากรที่มีอย่างจำกัดได้อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด					
๖.๒	หัวหน้างานฝ่ายกิจการนักเรียนมีการดูแล รักษา และซ่อมแซมวัสดุ ครุภัณฑ์ให้อยู่ในสภาพใช้งานได้อยู่เสมอ					

๖.๓	ผู้บริหารมีการแบ่งจัดสรรงบประมาณตามความเหมาะสมเพื่อประโยชน์ของภาระงานหรือโครงการต่างๆ					
๖.๔	มีโครงการหรือกิจกรรมที่ส่งเสริมการณรงคิให้ผู้ปฏิบัติงานรักษาและประหยัดทรัพยากรโดยคำนึงถึงความคุ้มค่า					
๖.๕	การจัดสรรตำแหน่งบุคลากรมีความเหมาะสมกับความชำนาญเฉพาะด้านในการปฏิบัติหน้าที่					

ตอนที่ ๓ ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ - อุทัยธานี)

๑. ด้านหลักนิติธรรม

๑.๑ ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

๑.๒ แนวทางแก้ไข

.....

.....

๒. ด้านหลักคุณธรรม

๒.๑ ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

๒.๒ แนวทางแก้ไข

.....

.....

๓. ด้านหลักความโปร่งใส

๓.๑ ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

๓.๒ แนวทางแก้ไข

.....

.....

๔. ด้านหลักการมีส่วนร่วม

๔.๑ ปัญหาและอุปสรรค

.....

๔.๒ แนวทางแก้ไข

.....

๕. ด้านหลักความรับผิดชอบ

๕.๑ ปัญหาและอุปสรรค

.....

๕.๒ แนวทางแก้ไข

.....

๖. ด้านหลักความคุ้มค่า

๖.๑ ปัญหาและอุปสรรค

.....

๖.๒ แนวทางแก้ไข

.....

ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยครั้งนี้

ภาคผนวก จ
รายชื่อสถานศึกษาที่เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

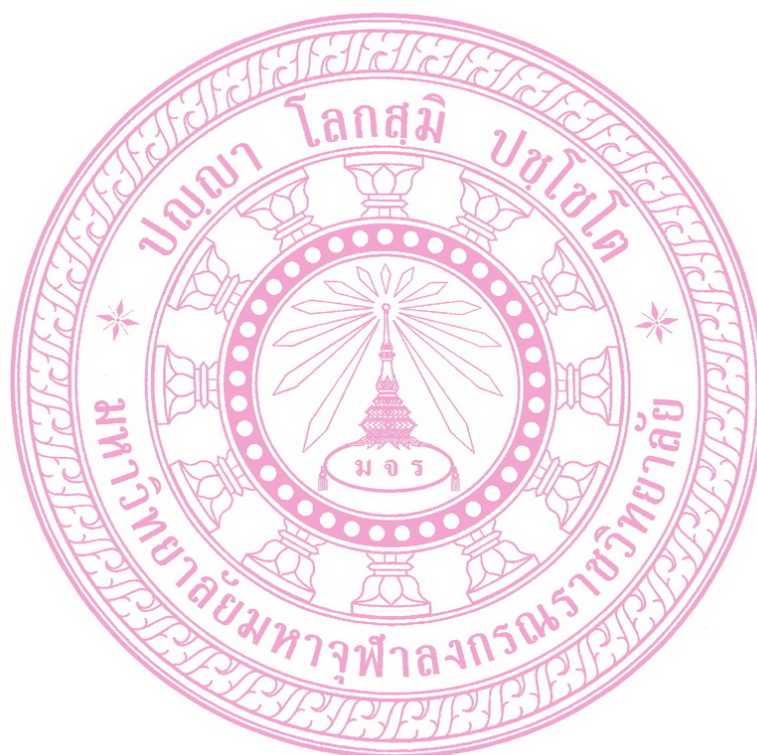
รายชื่อสถานศึกษาที่เก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดโรงเรียนและเขตจังหวัด

ประเภท	จังหวัดนครสวรรค์		
	ขนาดกลาง ๑๔ แห่ง	ขนาดใหญ่ ๓ แห่ง	ขนาดใหญ่พิเศษ ๕ แห่ง
	หนองบัว เทศบาลประชาสรรค์ บรรพตพิสัยพิทยาคม หนองกรดพิทยาคม ห้วยน้ำหอมวิทยาคาร ตากฟ้าประชาสิทธิ์ พระบางวิทยา เก้าเหลียววิทยา โกรกพระ ทับกฤชพัฒนา พยุหะพิทยาคม จันทน์เสนาธิปไตย ทหารอากาศอนุสรณ์ แม่่วงกีวิทยาคม	ท่าตะโกพิทยาคม ลาดยาววิทยาคม ไพศาลพิทยา	นครสวรรค์ นวมินทร์ราชูทิศ มัชฌิม ตาคลีประชาสรรค์ สตรีนครสวรรค์ ชุมแสงชนูทิศ
	จังหวัดอุทัยธานี		
ประเภท	ขนาดกลาง ๙ แห่ง	ขนาดใหญ่ ๑ แห่ง	ขนาดใหญ่พิเศษ ๑ แห่ง
	ทัพทันอนุสรณ์ ตลุกคู่วิทยาคม สว่างอารมณ์วิทยาคม หนองขาหย่างวิทยา บ้านไร่วิทยา บ้านทุ่งนาวิทยา ลานสักวิทยา กาจิ่งวิทยาคม ห้วยคตวิทยาคม	หนองฉางวิทยา	อุทัยธานีวิทยาคม
รวม	๒๓	๔	๖
รวมทั้งสิ้น	๓๓		

รายชื่อโรงเรียนที่เก็บตัวอย่างข้อมูลวิจัย

๑. โรงเรียนหนองกองพิทยาคม จังหวัดกำแพงเพชร
๒. โรงเรียนโค้งไผ่วิทยา จังหวัดกำแพงเพชร
๓. โรงเรียนกำแพงเพชรวิทยา จังหวัดกำแพงเพชร

๔. โรงเรียนวัชรวิทยา จังหวัดกำแพงเพชร

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ : นางสาวมาลินี เกศธนากร
 เกิด : วันที่ ๑๒ เดือนกรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๒๕
 ณ บ้านเลขที่ ๕๖๔/๕๖ หมู่ ๗ ตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์
 การศึกษา: พุทธศักราช ๒๕๔๔ จบระดับมัธยมศึกษา ณ โรงเรียนสตรีนครสวรรค์
 อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์
 พุทธศักราช ๒๕๔๗ สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต
 (ศศ.บ.ภาษาจีน) คณะมนุษยศาสตร์ เอกภาษาจีน มหาวิทยาลัยนเรศวร
 พุทธศักราช ๒๕๕๒ สำเร็จการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต
 (ด้านการสอนภาษาจีน) มหาวิทยาลัยบูรพา จ.ชลบุรี
 ที่อยู่ปัจจุบัน: บ้านเลขที่ ๕๖๔/๕๖ หมู่ ๗ ตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง
 จังหวัดนครสวรรค์ ๖๐๐๐๐
 E-mail : mp726@hotmail.com
 โทร : ๐๘-๘๔๐๘-๗๔๖๗
 ตำแหน่งหน้าที่ : รัับราชการตำแหน่งครู ที่ โรงเรียนท่าตะโกพิทยาคม อ.ท่าตะโก
 จ.นครสวรรค์
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ (นครสวรรค์ – อุทัยธานี)